ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

28. 6. 1985. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLVI ● 60 ДИН. ● БРОЈ 1748

ЈЕСУ
ЛИ
КОМЕТЕ
УБИЛЕ
ДИНОСАУРУСЕ?

Веровали или не!

ЗАМАК ЧАСТИ

У КОБУРГУ ДОБИО ЈЕ ТО ИМЕ ЗАТО ШТО ЈЕ БИО ПРВИ ФЕУДАЛНИ ДВОРАЦ У НЕМАЧКОЈ КОЈИ СУ ГРАДИЛИ ПЛАЋЕНИ РАДНИЦИ. ДО ТАДА СУ СВИ ЗАМКОВИ ПОДИЗАНИ БЕСПЛАТНОМ РОБОВСКОМ СНАГОМ.

ВЕЋ 77 ГОДИНА

ДЕЦА ИЗ ПОРОДИЦЕ НИКОЛ ИЗ ОМАХЕ (САД) УПОТРЕБЉАВАЈУ ОВЕ САНКЕ.

Заложена краљица

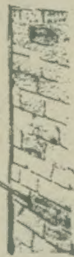
ЕНГЛЕСКУ КРАЉИЦУ ФИЛИПУ (1314-1369) ОСТАВИО ЈЕ ЈЕДНОМ ЊЕН МУЖ ЕДВАРД III КАО ЗАЛОГУ ЗА ЗАЈАМ ОД 30000 ФУНТИ.

СТОЛИЦА ЗА НОГЕ ЈЕДНОГ КРАЉА

КАД ЈЕ ИМПЕРАТОР ЈУСТИНИЈАН II ПОСЛЕ 10 ГОДИНА ИЗГНАНСТВА ПОВРАТИО ПРЕСТО ИСТОЧНОГ РИМСКОГ ЦАРСТВА, ВЕЗАО ЈЕ ДВА ИМПЕРАТОРА КОЈИ СУ МУ БИЛИ ОТЕЛИ ДРЖАВУ И НА ДАН КРУНИСАЊА, 705. ГОДИНЕ, УПОТРЕБИО ИХ КАО СТОЛИЦУ ЗА НОГЕ. ЈЕДАН ОД ЊИХ ЗВАО СЕ ЛЕОНТИЈУС (ЛАВ), А ДРУГИ АБСИМАРУС (ЗМИЈА).

ЈЕДНО ДРВО

ЈЕ ИЗРАСЛО ИЗ ГОЛОГ ЗИДА НА ЧЕТИРИ МЕТРА ОД ЗЕМЉЕ НА КУЋИ ЛИЛИЈАН ГРИНГ ИЗ ВАШИНГТОНА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● у Индији, где се краве сматрају светим животињама, на хиљаде грла лута улицама Њу Делхија, одмара се на раскрсницама, задржава на окукама и загађују коловозе. Да би се отклонила опасност у саобраћају, основане су бригаде чији је

једини задатак да краве-луталице одвозе на места где власници могу да их нађу. Међутим, ове краве су веома препредене – издалека препознају камионе ових бригада и често успевају да им умакну.

●●● статистичари су израчунали да просечна старост људи на Земљи износи 55 година. Пребројани су и стогодишњаци. Њих данас укупно има око 25000.

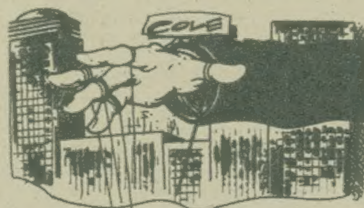

●●● недалеко од Париза вајар Арман направио је необичну бетонску кулу у коју је узидао каросерије старих аутомобила различитих марки и боја. Армановo вајарско дело високо је 18 метара, а странице су му дугачке по 6 метара.

●●● Мишел Киндерман, ватрогасац из Брисела, у комплетној ронилачкој опреми, издржао је под водом 105 часова, 14 минута и неколико секунди. Тако је за 14 минута надмашио досадашњи светски рекорд који је држао његов холандски колега Хенк Кулбман.

●●● Едвард Кох, сто пети градоначелник Њујорка, руководи армијом од три стотине хиљада службеника. У његовој надлежности, између осталог, је одржавање 9000 километара улица и 380 километара подземне железнице. Сем тога, ваља се побринути и за изношење 25 хиљада тона смећа дневно.

●●● на небу над Београдом највише облака има у децембру, а најведрије је у августу (не сваком, разуме се).

●●● највећа штеточина међу птицама је црвенокљуна кveлеа, слична врапцу, дуга 13 цм. Гнезди се у тропским подручјима Африке. Огромна јата квелеа наносе велику штету усевима што отежава живот и иначе гладном домородачком становниш-

тву. Квелее су тако бројне да, рецимо, на подручју од 2000 хектара својим гнездима прекрију свако дрво па је израчунато да број њихових гнезда може да износи и до 10 милиона.

●●● први пут у историји једна жена усудила се да сама, на санкама које вуку пси, пређе 1600 километара од Анкорећа до Нома на Аљасци. То је Американка, двадесетосмогодишња Либи Ридлс. На температури од 50° Ц испод нуле, по снегу и ветру чији су udари понекад износили 90 километара на час, ову раздаљину прешла је за 18 дана и 20 часова.

ЗАШТО СМО ВИШИ ОД ПРЕДАКА

БЕЖИ СА СУНЦА ДА НЕ ОСТАНЕШ МАЛИ!

НАШ ВЕК ОБЕЛЕЖЕН ЈЕ БУРНИМ ДОГАЂАЈИМА И ВИШЕ НЕГО БУРНИМ РАЗВОЈЕМ НАУКЕ И ТЕХНИКЕ. ТО НИЈЕ СВЕ ШТО СЕ ТИЧЕ БУРА. САВРЕМЕНИ ЧОВЕК И БУРНО РАСТЕ. НАУЧНИЦИ ПОКУШАВАЈУ ДА ОДГОНЕТНУ УЗРОКЕ

На све стране неки нови клинци. Расту па никако да стану. Деде их гледају па се чуде, у њихово време тако се није расло. Можда деде мало претерују, али је извесно да је данашњи човек у просеку виши од свог претка. Недавно су, на пример, совјетски археолози, обелоданили резултате антрополошких истраживања скелета руских војника с почетка 18. века. Резултати су показали да су они у просеку били нижи од данашњег човека за 20 центиметара.

Систематско мерење раста људи иначе је почело тридесетих година прошлог века и, ево, стигло до наших дана. Ако се погледају исписани подаци, недвосмислено се може рећи да човек постаје све виши и виши и да се тај процес у последње време убрзава. Научници су му чак нашли и нови термин – акцелерација што би, отприлике, могло да се преведе као поспешивање раста.

Посебно је убрзан раст деце и адолесцената. У Совјетском Савезу, рецимо, новорођенчад су данас за центиметар дужа (или виша, ако хоћете) него пре тридесет-четрдесет година. Млечни зуби мењају се годину дана раније него почетком века. Дечаци и девојчице од 13 до 15 година виши су од 12 до 14 центиметара и тежи 10-12 килограма него њихови вршњаци из двадесетих година нашег века. А то доводи и до бржег сазревања.

Рецимо, уз то, да су у прошлом веку мушкарци расли до своје 26. године, пред други светски рат тај процес се завршавао у 21, док данашњи младићи свој „плафон" достижу већ у 18-19, а девојке чак у 16-17 години.

Клима не штима

Научници су још поодавно покушавали да одгонетну узроке убрзаног раста човека у последње време. Још 1935. немачки научник Е. Кох, коме се и приписује сам појам „акселерација", огласио се идејом о утицају сунчевих зрака на раст и развој човековог организма. По њему, људи су почели дуже да бораве на сунцу и почели брже и више да расту.

Не зна се да ли су због тога људи све чешће почели да одлазе на летовање и сунчање које обавезно иде уз то. Тек, извесно је да је та претпоставка имала своје поборнике без обзира што су многи аргументовано доказивали да у земљама умереног појаса па чак и близу Поларног круга процес „акселерације" није нимало спорији него у тропским крајевима. Недавно су совјетски научници чак изрекли тврдњу да деца са села која много више бораве на сунцу од градских расту спорије. По њима, ако је за последњих тридесетак година раст деце у Москви повећан за 10 центиметара, онда је у селима Московске области та цифра око 4 центиметра. Зашто је то тако, научници нису могли да понуде ваљано објашњење.

Испит није положило ни раније врло распрострањено веровање да у тропским крајевима сазревање наступа у много ранијем узрасту него код људи који насељавају области са умереном климом. У прилог новој тврдњи иду подаци да млади људи совјетских прибалтичких република одрасту раније од својих вршњака са Средоземља, а енглески дечаци и девојчице данас сазревају брже него њихови испсници у Индији или Нигерији.

Да ли и колико на то утиче клима? Познато је да је наша планета у прошлости имала периоде јаког захлађења али и великих врућина. Присталице утицаја климатских фактора верују да је „акселерација" производ општег захлађења и смањења влажности ваздуха. То би, онда, значило да раст температуре и влажности мора да доведе до успоравања раста и развоја организма. Сагласно тој теорији, убрзани раст савременог човека морао би да се заустави већ педесет година после загревања атмосфере наше планете. Као што је познато, то се није догодило.

Сеоба за 10 центиметара

Неки научници, међутим, узроке убрзаног раста налазе у претераном коришћењу витамина, посебно деце и трудница. Ту је, по њима, свакако и побољшање исхране: више је беланчевина, млечних производа, угљених хидрата и масти животињског порекла.

И ова теорија није баш на чврстим ногама из простог разлога што су основни витамини који поспешују раст и развој организма, у исхрани, од пре отприлике четврт века. А, не заборавимо, процес „акселерације" почео је знатно раније. Поред тога, у Европи у последње две-три деценије ни количина ни квалитет исхране нису битно промењени. А млади расту ли расту. Или, на пример, у Јапану, исхрана је свакако лошија него у САД или Европи – па опет млади Јапанци исто тако брзо расту.

Однедавно веома је модерна и претпоставка да на убрзан раст утичу и електромагнетски таласи радио-станица и телевизијских предајника, радара и рендгенских постројења. Уз то, ту је и повећање других врста зрачења, па и оних космичких. Убедљивих разлога за прихватање ове тврдње засад нема, тим пре што се зна да је човек почео брже да расте још пре него што су радио и телевизија освојили свет. Нису, такође, нађени ни докази о директној вези „акселерације" са степеном космичке радијације.

Повећање процента гаса угљене киселине у атмосфери, убрзање темпа живота, „информациона експлозија", а такође и многи други узроци. Не само физички, хемијски, физиолошки, психолошки, него и социјални. Све су то научници ставили под лупу у покушају да објасне убрзан раст савременог човека. Важним разлогом сматрају и побољшање медицинске заштите у развијеним земљама која је на минимум свела дечје епидемије. Не само рахитис, него и друге раније широко распрострањене дечје болести су, верују они, умногоме успоравале несметан раст и развој.

Чак се недавно појавила и једна занимљива теорија. На раст утиче и, веровали или не, промена места живљења. И то врло приметно. У прилог таквој тврдњи наводи се и податак да су, на пример, Јапанци који су се поодавно преселили на Хавајска острва данас у просеку за 10 центиметара виши од својих бивших земљака.

Као што видимо, мишљења о узроцима бурног раста човека различита су.

Али и даље важе стихови Душка Радовића: „Све што расте и треба да расте..."

П. М.

ХУАН-МАНУЕЛ ФАНЂО – ШАМПИОН НАД ШАМПИОНИМА

1 Неки људи срећно проведу век без авантура, други изаберу живот пун опасности непрекидно се коцкајући са смрћу. Такав човек био је Аргентинац Хуан-Мануел Фанђо, рођен 24. јула 1911. у Балкарсеу око триста километара од Буенос Аиреса. Отац му је био зидар италијанског порекла, мајка кројачица. Хуан-Мануел је био нежног здравља и родитељи нису маштали о његовој будућности, још мање да ће једног дана постати аргентински национални јунак и светска легенда историје тркачког аутомобилизма. Рано се заинтересовао за моторе и, када је напустио школу, запослио се као шегрт у гаражи – радионици возача тркачких аутомобила. Код мајстора и возача Вијађана истакао се као даровит механичар и стручњак за тркачка кола.

2 Хуан-Мануел је од слабуњавог тинејџера постао снажан младић, прекалио се док је служио војску и постао одличан фудбалер. Ипак се, кад је изишао из армије, вратио мајстору Вијађану који му је обезбедио аутомобил за учешће у локалним тркама, један „модел Т форд". Двадесеттрогодишњи Фанђо силно се намучио док је ова кола, део по део, оспособио за тркачку стазу. Почео је да се трка 1936. без нарочитог успеха. Затим је, уз братовљеву помоћ, направио нова кола „фанђо спесијал" и на трци у Некочеји 1938. освојио треће место оставивши изузетан утисак на познатог тркача Жан-Пјера Вилмила.

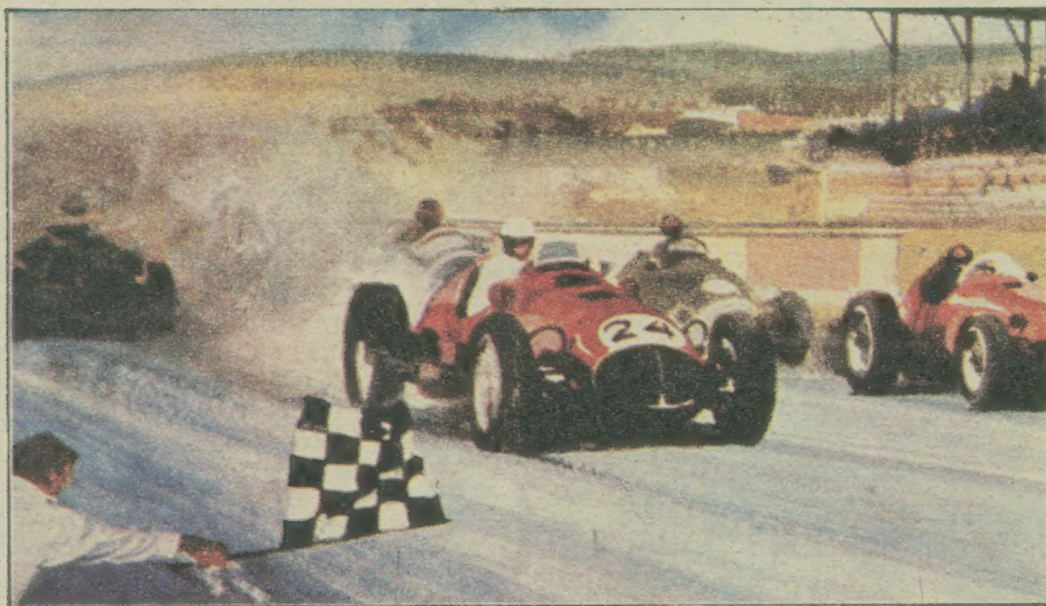

3 У Јужној Америци се сваке године одржаав узбудљива трка „Гран премио насионал" која почиње и завршава се у Буенос Аиресу, главном граду Аргентине. Дужина стазе је око десет хиљада километара, увек другим путевима, и води кроз џунгле, дивље планинске превоје и области у које се ниједан нормалан тркач не би упуштао. Фанђо је у овој тешкој трци учествовао 1939. у црвеном „шевролету" од шест цилиндара. Упркос судару на циљ је стигао пети.

4 После овог успеха постао је званичан члан „Шевролетове" екипе. У трци кроз Аргентину имао је јаку конкуренцију, али је тешким путевима возио пажљиво, никада не форсирајући кола преко њихових могућности, и победио је. Сада је већ био славан и, на запрепашћење обожавалаца, изненада се повукао кући у Салкарсе, као да се уплашио славе. После рата 1948. године први пут је доживео озбиљну несрећу. Поново је, за воланом „шевролета", учествовао у трци „Гран премио насионал". На једном тешком планинском прелазу изгубио је контролу, кола су склизнула с пута, сурвала се низ литицу и разлупала. Његов пријатељ и сувозач Данијел Урутија остао је на месту мртав. Од тог дана Фанђо је ретко учествовао у друмским тркама држећи се аутомобилских писта.

АС СЕ КЛОНИО СЛАВЕ

5 Екипа од четири аргентинска возача дошла је 1949. у Европу да би учествовала у тркама за гран-при. Фанђо је сматрао да ће бити срећа ако у свом „масератију" добије бар једну трку, а освојио је гран-при у шест: Сан Ремо у Италији; По, Марсеј и Алби у Француској; чувена Монца, опет у Италији. Имао је тридесет осам година, доба када врхунски тркачи помишљају да се заувек опросте од писте – уколико уопште доживе за ту опасну професију тако дубоку старост. За Хуан-Мануела Фанђа то је био тек прави почетак. Године 1950. постојало је седам међународних трка за гран-при: у Индијанополису, Монаку, Ремсу, Берну, Спау, Силверстону и Монци. Следеће године додати су Нирнберг и Барселона, а две године касније и гран-при Аргентине. Поене су добијала по три победника и возач с најбржим временом у кругу сваке трке.

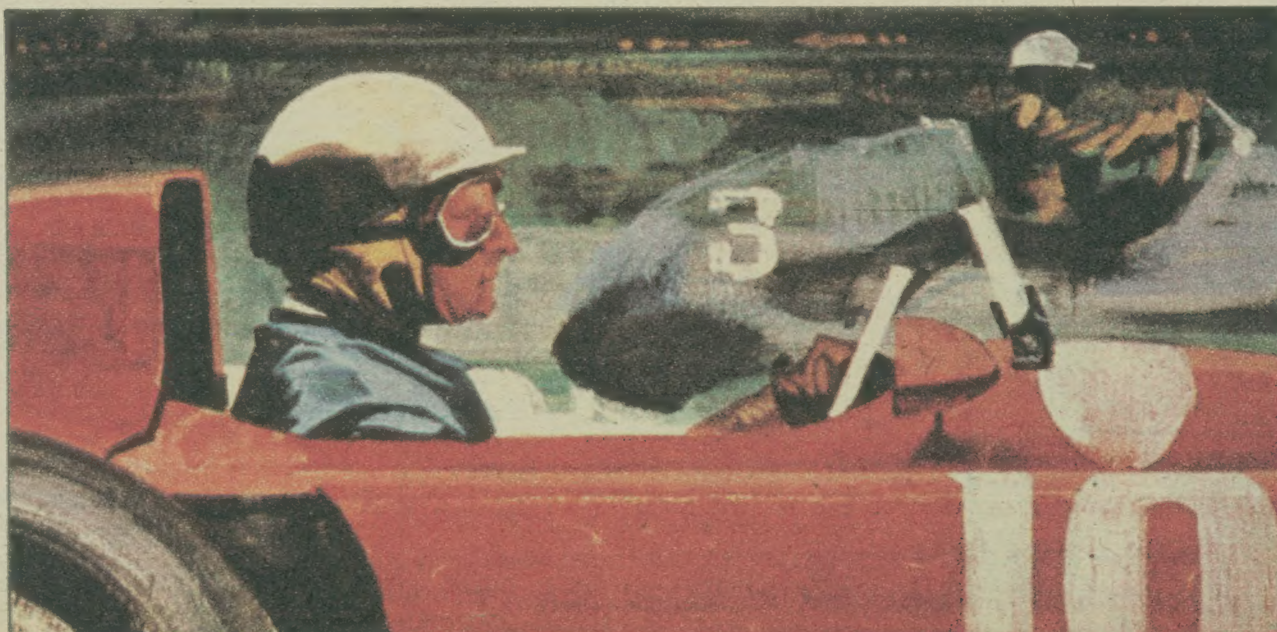
6 Између 1951. и 1957. Фанђо је пет пута био светски шампион. Али, није свака трка била лака победа за овог увек тихог и повученог Аргентинца који се клонио славе. И он је платио данак писти. У Монци 1952. возећи нов „масерати", покушавао је да се пробије кроз аутомобиле на челу када је закачио балу сена на ивици стазе. При толикој брзини његов „масерати" је склизнуо и направио салто мортале преко писте. Фанђо је, срећом, испао из кола, али је био тешко повређен. У болници је провео два месеца, а у гипсу пет.

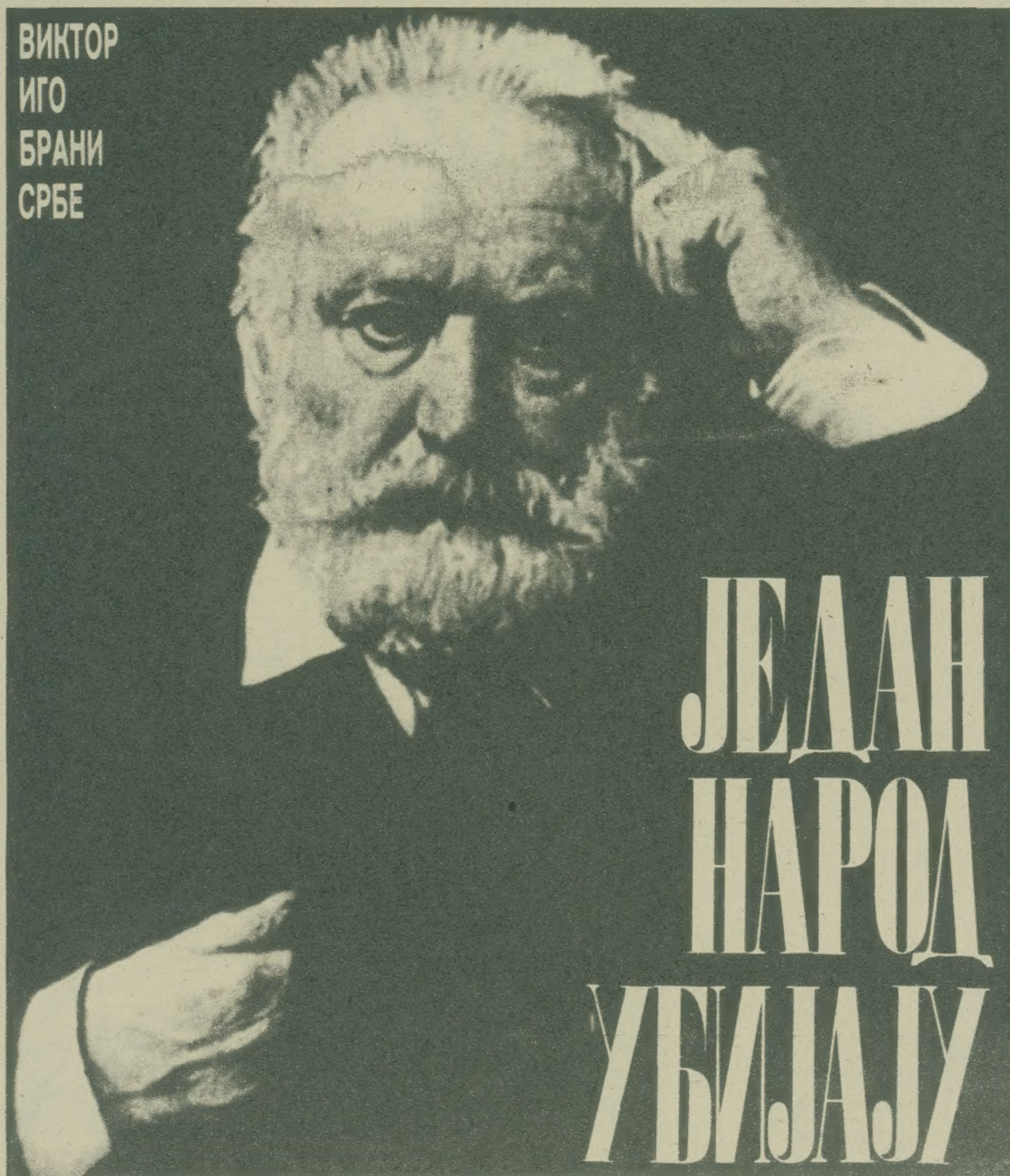

7 На писти се поново појавио 1953. против чувених тркача као што су били Хоторн, Фарина, Аскаи, Бехра. И поред вишемесечне паузе због повреде Фанђо је и те године постао првак света. Године 1955. учествовао је у Ле Ману, трци коју ће запамтити сваки возач који се тамо нашао. Ле Ман се звао и двадесет четворочасовни гран-при издржљивости и због тога је привлачио на хиљаде посматрача. Испред саме трибине дошло је до страховитог судара при коме је „мерцедес" улетео у публику сејући смрт као жива буктиња. Фанђо је био први, а Стирлинг Мос други, али су се повукли из трке у знак жалости због трагедије.

8 Следеће године, возећи за „Ферари", Фанђо је поново постао светски шампион са шест првих места, четири друга и једним трећим, а такође и 1957. с још бољим резултатом: девет пута је био први и двапут други. Ниједан возач на свету није могао да угрози његово сигурно прво место. Али, шампион над шампионима је већ имао четрдесет шест година, био је богат и обећао је жени да ће се повући док је још читав. Учествовао је 1958. године на неколико трка у Аргентини и то је био коначан опроштај од писте. Велики скромни Хуан-Мануел Фанђо вратио се у родни Балкарсе, а његово име и данас, после близу тридесет година, знају и мала деца широм света.

ВИКТОР ИГО БРАНИ СРБЕ

ЈЕДАН НАРОД УБИЈАЈУ

„СТАНОВНИШТВО ВАРОШИ АЛЕКСИНАЦ ЗА НЕКОЛИКО ЧАСОВА СВЕДЕНО ЈЕ ОД ДЕСЕТ ХИЉАДА НА ХИЉАДУ И ТРИСТА" – НАПИСАО ЈЕ ПРЕ 110 ГОДИНА ПИСАЦ „ЈАДНИКА"

Крајем августа 1876. године парски лист „La Rappel" („Позив") објавио је чланак „За Србију" испод којег је стајало: ВИКТОР ИГО. Те године Србија је била у још једном од многих ратова са Турском чија је војска, нарочито Черкези и башибозуци, починила језиве злочине над недужним народом ове мале балканске земље. Огорчен тим зверствима, свој глас против крвопролића у Србији диже и седамдесетчетворогодишњи Виктор Иго.

„Постаје неопходно да се обрати пажња европских влада на један тако мали догађај који оне не опажају", пише један од највећих књижевника свих времена. „Ево га: један народ убијају. Где? У Европи. Има ли сведока томе чину? Један: цео свет. Виде ли га владе? Не."

То је злочин!

Обавештен да је „становништво вароши Алексинца за неколико часова сведено од десет хиљада на хиљаду и триста и да су гробља претрпана лешевима", Иго пише: „Европске владе треба да знају да тиранин тамо пара утробу матерама да би у њој побио децу; да по јавним трговима има безброј женских лешева с траговима мрцварења; да пси по улицама глођу лобање обешчашћених девојчица; да је све то страшно и одвратно; да би био довољан један миг Европе па да све то престане, и да су дивљаци који врше све те злочине страшни, а да су цивилизоване владе које све то мирно и равнодушно посматрају – одвратне. Час је стигао да се подигне глас. Одвратност је општа. Има тренутака када савест човечанства узима реч и заповеда владама да је слушају. Владе плашљиво мрмљају кроз зубе одговор. Већ су покушале да говоре којешта како је све то претеривање. Да, претерује се! Алексинац није истребљен за неколико часова већ за неколико дана; тврдило се да је попаљено двеста села, док их је у ствари изгорело деведесет и девет... Где је један случај ви га удвајате.

А после, зашто се тај народ и буни? Зашто људско стадо не пристаје да се с њим располаже као са стадом стоке? Зашто?

... Зовимо ствари њиховим правим именом. Убити човека на шеталишту или у планини злочин је; убити народ један у овој другој шуми што се зове дипломатија, такође је злочин. Разлика је само у томе што је овај последњи много тежи. Смањује ли се злочин упоредо са својом страховитошћу? На жалост, то као да је од памтивека закон Историје. Ако сте убили шест људи, ви сте разбојник; убијете ли на шест стотина хиљада, онда сте Цезар. Што страшније дело, тим се лакше прима. Али, дошао је час да се стари закон замени новим; ма како да је ноћ мрачна, зора ипак мора зарудети. Да, ноћ је црна: авети се буде...

„Има тренутака кад савест човечанства узима реч и заповеда владама..." написао је Иго поводом страдања Србије

Сломимо мачеве!

И отуда све ово што се догађа у Србији. Кад ће се с тим стати? Кад ће да престане мучеништво овога малог јуначког народа? Крајње је време да цивилизована Европа забрани даље продирање на том путу. И ми, народи, ми наређујемо владама да задрже ову јурњаву к злочину.

Одвраћа нам се како има „питања". Убити човека, злочин је; уништити цео један народ „питање" је. Ми одговарамо: и човечанство има своје питање. И ево тог питања које је веће и од Индије и од Енглеске и од Русије: то је дете у утроби своје мајке. Заменимо политичка питања питањем човечности. И ту је све будућност. И та ће будућност доћи, ма шта се против ње радило. Све јој иде наруку, чак и сами злочини, ти страховити помоћници..."

Богаташ у колима за сиромахе

У то време Виктор Иго често мисли на Србију. Ускоро после овог прогласа, 10. септембра 1876.године, он пише председнику Конгреса мира у Женеви: „Конгрес мира упорно продужава свој рад, и има потпуно право што тако чини. Пред осакаће-

ЖИВОТ У ИЗГНАНСТВУ

Када је 1851. године на власт у Француској дошао Наполеон III, са чијом се политиком није слагао, Иго напушта домовину и следећих деветнаест година живи на енглеским острвима Церси и Гернси и у Бриселу. У изгнанству пише своја најбоља дела, међу њима и „Јаднике". Овај роман, један од највећих у светској књижевности, Иго је писао својим калиграфским рукописом пуних седам година.

Савременици су забележили да је био средњег раста, високог чела, изразитих подочњака. На тужном, замишљеном лицу, истицали су се велики бркови и седа брада.

Своју околину писац је умео да запањи изузетним памћењем, великим радом и – великим апетитом.

Поводом 100-годишњице смрти (22. маја 1985) председник Француске Републике Франсоа Митеран је посетио острво Гернси.

На нашој телевизији недавно је приказан филм Франсоа Трифоа „Адела И." о несрећном животу кћери Виктора Игоа.

ном Француском, пред измученом Србијом цивилизација се грози, и протест Конгреса мира је неопходан".

Међутим, неуморни Иго још једном диже свој глас да европске владе најзад обрате пажњу на турске злочине у Србији: 22. септембра исте године он пише учесницима прославе годишњице Француске Републике у Марсеју: „Сила уображава да је право: овде се унакажава Француска, тј. цивилизација; тамо се убија Србија, тј. човечанство".

Игови апели да се окончају бездушна турска зверства над немоћним народом Србије и те како су одјекнули у овој земљи, тим више што је он код нас већ четири деценије био познат као писац и пријатељ Словена. Још 1828. двадесетшестогодишњи Иго позива у песми „Расрђени Дунав" Београд и Земун да више не ратују. Писац је о нашим народима читао из разних извора, али се поуздано зна да се и лично сусретао са неким људима из Србије и Хрватске или је с њима био у преписци. Један од њих је и дипломата и преводилац Мита Ракић, отац песника Милана Ракића, који је први код нас превео чувени Игоов роман „Јадници" под насловом „Очајници". Иначе, дела Виктора Игоа појављују се на нашем језику 1838. и много су читана. Доцније су, поред осталих, његове песме, драме, комедије, романе и приповетке преводили и Јован Поповић Стерија, Војислав Илић, Јован Јовановић Змај, Јован Ђорђевић, Милорад Поповић Шапчанин, Стеван Луковић, Милан Ракић, Сима Пандуровић.

Двадесет другог маја 1885, док је над Паризом беснела страшна олуја, тачно у 13 сати и 27 минута, Иго

ПРОТЕСТ ЈЕ СТИГАО И ДО НАС

Игоов чланак „За Србију" преведен је у београдском листу „Исток" већ крајем септембра 1876. године, само месец дана после објављивања у Паризу.

умире од крварења у плућима. После неколико дана француске новине објављују Игоов тестамент у којем пише и ово: „Остављам педесет хиљада франака сиротињи.Желим да будем одвезен на гробље мртвачким колима за сиромахе. Одбијам посмртне почасти и молитве свих цркава. Тражим молитву од свих душа..."

То је опорука човека који је био баснословно богат, али сигурно је да председник Републике Жил Греви није био извршилац овог тестамента само због огромног новца који је писац оставио иза себе.

Тело Виктора Игоа чувано је девет дана да би се извршиле све припреме за сахрану. У понедељак, 1. јуна 1885. пре сто година, одвезен је до гробља онако како је желео – мртвачким колима каквим је превожена сиротиња.

Али, последње путовање творца „Јадника" није било ни сиромашно ни безгласно. Савременици су забележили да су цела Европа и Америка учествовале у великој жалости Француске. Остала су сведочења да се ова, заиста незаборавна, сахрана није могла ни замислити без учешћа представника Србије.

Голубови за пријатеље

Миленко Веснић, дугогодишњи српски посланик у Паризу, који је Игоа и лично познавао, пише да није било ниједног Србина у француској престоници који није присуствовао испраћају великог пријатеља Словена на Балкану. Два висока Србина носила су своју тробојку и венац, а инжењер Ђ. Т. Петровић из Сремске Митровице, секретар једног Игоовог нећака, пустио је из кавеза јато голубова које је писац много волео. Нишки епископ Јероним престајао је од шест часова ујутру до пет по подне прислоњен уз једно дрво само да би учествовао у погребној поворци. У крошњи стабла изнад њега седели су Мате Бошковић, посланик Србије у Атини и Спиро Познановић из Херцег-Новог. У бескрајној поворци корачали су и Стеван Јакшић и Живко Милисављевић, професори Велике школе у Београду, затим Драгутин Петровић, ученик Јосифа Панчића, Војислав Марковић, начелник Министарства спољних послова, капетан Тихомир Јовановић и други. Са крова једног париског аутобуса сахрану је посматрао и тридесет трогодишњи књижевник Симо Матавуљ, преводилац Молијера, Золе и Мопасана. Погребу су присуствовали и представници Хрватске.

У фебруару 1863. године Толстој записује у свој дневник: „Јадници" – снажно!" Много година касније, у време нацистичке окупације Француске, чланови Покрета отпора тајно су објавили Игоове песме.

Приредио:
Иван Лончар

Како и где сте дочекали слободу

Бисерка Цвејић

ДАНИ И НОЋИ У ЗАПЕЧАЋЕНОМ ВАГОНУ

НЕ, НИСАМ СЕ ПЛАШИЛА: САМО САМ НА СТАНИЦАМА ГДЕ СМО СЕ ЗАУСТАВЉАЛИ ОСЛУШКИВАЛА ГЛАСОВЕ ЉУДИ, НЕСТРПЉИВО ОЧЕКУЈУЋИ ДА ЧУЈЕМ НАШ ЈЕЗИК – СЕЋА СЕ ПОЗНАТА ПРИМАДОНА

Загреб, пролеће 1946. године. Двојица милиционера спроводе кроз град плавокосу, стаситу девојку која се поносно осмехује: двадесеттрогодишња Бисерка Катушић, кћерка далматинског морнара, рудара и исељеника Стипе Катушића, најзад је стигла у своју домовину.

Тенкист генерала Патона

Кад је из „малог миста" Крило Јесенице, код Омиша, кренуо у свет, Стипе Катушић понео је у наручју и кћеркицу Бисерку. Намеравао је да се отисне у Америку, али се задржао у Белгији у варошици Угре код Лијежа.

Био је пролећни дан 1945. године, када су тенковске јединице чувеног генерала Патона ушле у Белгију. Бисерка је стајала на прозору и певушила. Ускоро се управо испод тог прозора зауставио амерички тенк из којег је изишла група војника.

– Како се зовеш? – обратио јој се црнокос војник.

– Бисерка – одговорила је девојка.

– То није француско име – приметио је тенкиста.

– Не, ја сам Југословенка.

Војнику се одједном широм отворише очи:

– Зар овде има Југословена? – упитао је на чистом српскохрватском језику.

Тако је Бисерка упознала Џоа Чемена из Њу Џерсија, сина војвођанских исељеника. Тако је почела необична љубав између војника генерала Патона и младе исељенице из Далмације.

– Признајем, била сам и те како заљубљена у Џоа – смеје се данас славна примадона. – После извесног времена, он је желео да се удам за њега. Али, Југославија је већ била слободна и мене је срце вукло к њој. То сам објаснила наочитом тенкисти: од удаје нема ништа све док не видим своју домовину. Он ме је схватио, па чак и обећао да ће ми помоћи.

Сусрет у Њујорку

Тих дана из Лијежа су у Југославију полазили специјални возови са Унрином пакетима хране – америчка помоћ ратом напаћеној и изгладнелој Југославији. Сваки вагон је пре поласка прописно запечаћен и воз би, са двојицом машиновођа, кретао на југ, ка далекој Југославији. А „пломбе" на вагоне стављао је управо Џо Чемен. Тако је и дошао на замисао да у један од вагона „запломбира" девојку коју је волео.

Растали су се у сузама. Кад је ушла у таму вагона, Џо је на њега ставио „пломбу" и Бисерка је кренула на своје најдуже и најузбудљивије путовање.

– Џо је заиста мислио на све, иако је ризиковао да буде откривен и изведен пред војни суд – сећа се Бисерка Цвејић. – Обавестио је машиновође, Американце, да са храном возе и његову девојку, Југословенку. Заједно су на крову мог вагона направили отвор кроз који су ми у току путовања давали храну и воду. А од Лијежа до Загреба путовала сам – дванаест дана и дванаест ноћи! Не, ничега се нисам плашила: само сам на станицама где смо се заустављали слушала гласове људи, нестрпљиво очекујући да чујем наш језик. А кад су ме у Загребу милиционери ухапсили и повели, била сам изузетно срећна. Најзад у својој земљи, па макар као „илегалац" и у пратњи милиционера.

Ово, ипак није крај приче Бисерке Цвејић. Дуго се дописивала са „својим Џоом" из Њу Џерсија, како и данас у шали зове Џоа Чемена. Његове фотографије још чува.

– Никада га више није видела. Али, један сусрет никад неће заборавити.

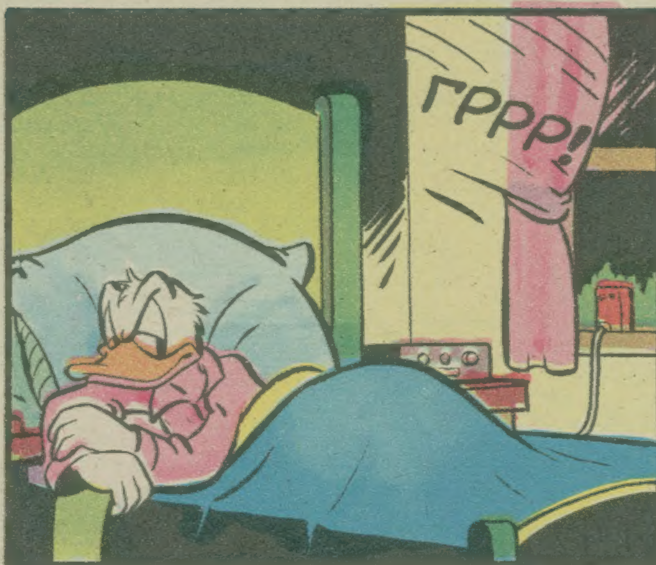
Као стални гост Метрополитен опере у Њујорку, Бисерка је често певала у САД. Увек срдачна и предусретљива према новинарима, оперска дива је давала интервјуе и америчким новинарима. После једног таквог разговора пронашла су је два средовечна Американца који су је у новинама препознали. Били су то Џоови другови, машиновође који су је дванаест дана и ноћи хранили кроз отвор на крову запечаћеног вагона.

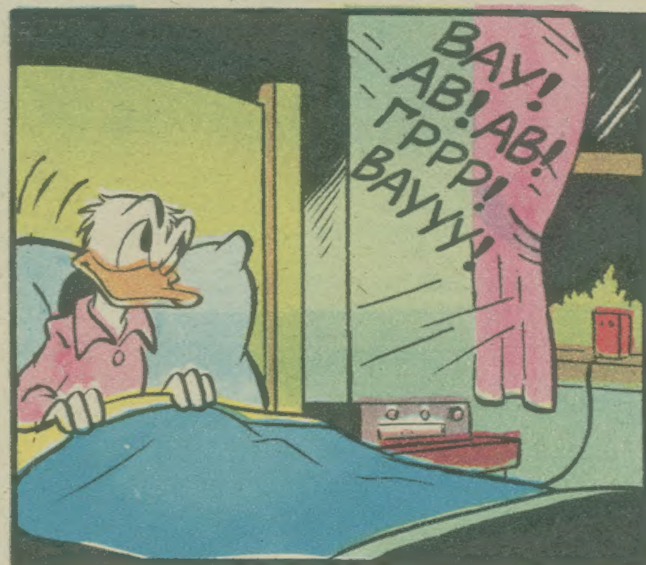
И. Л.

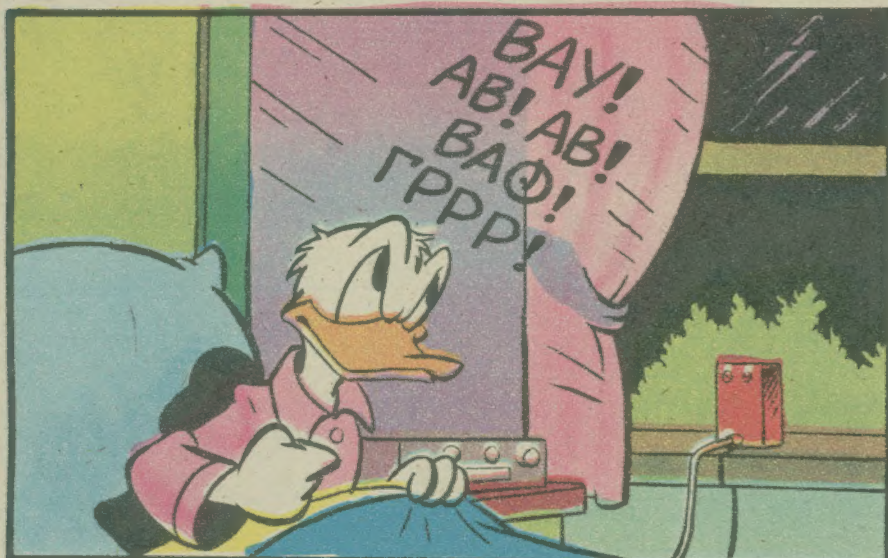

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

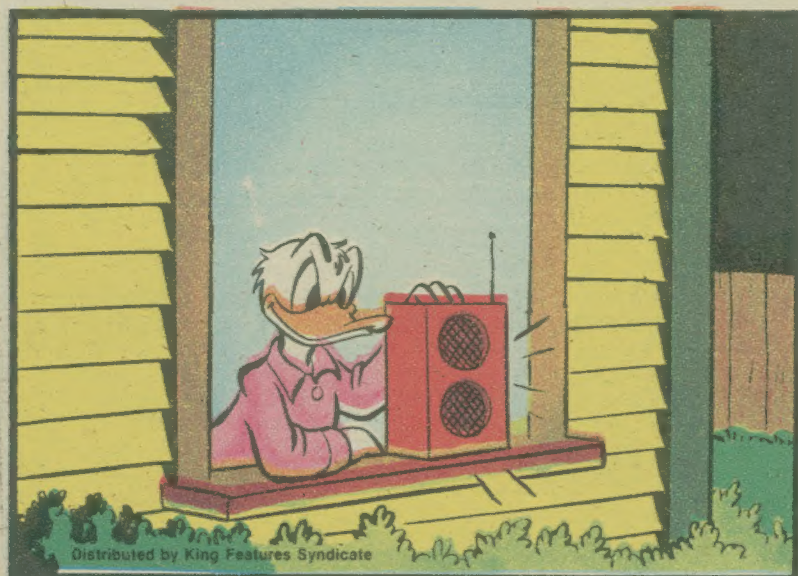

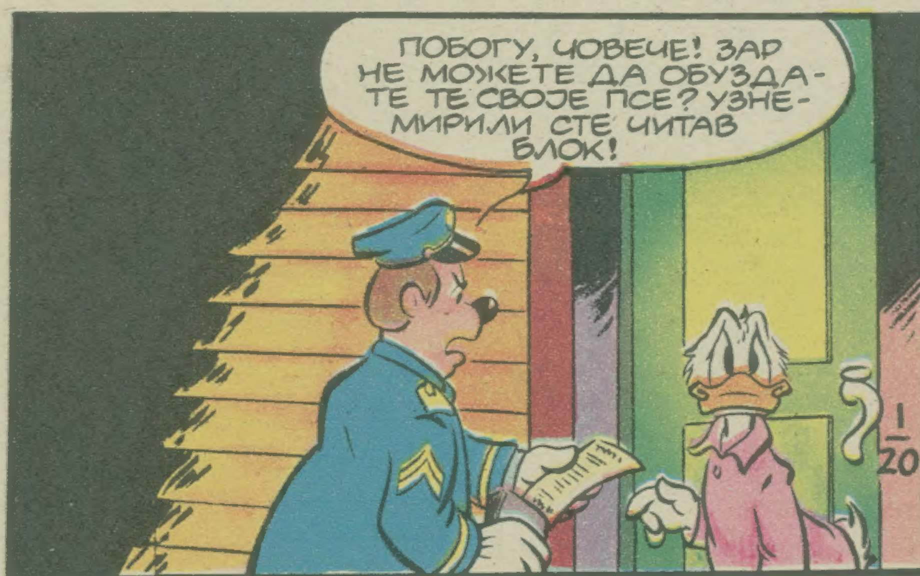

За читање наглас

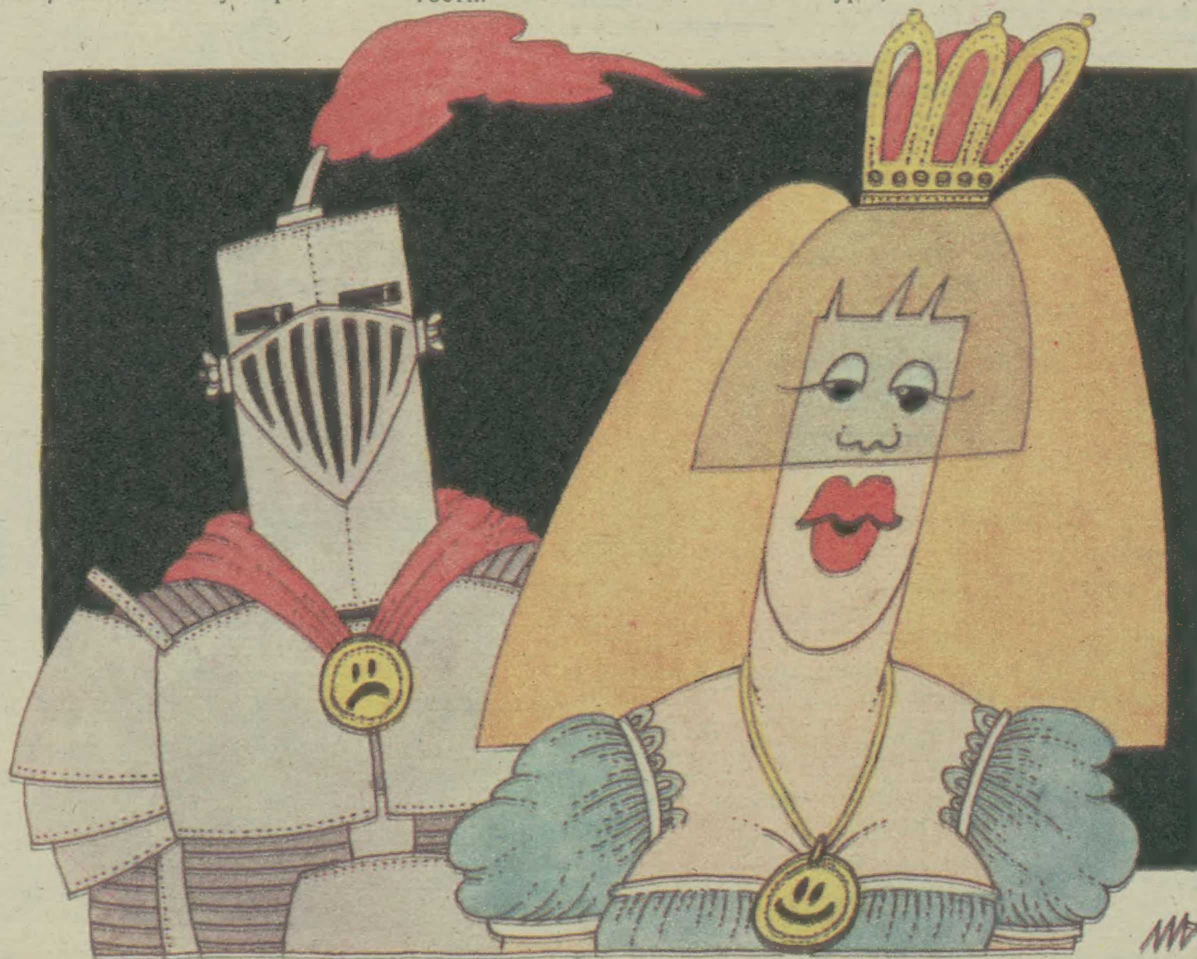

СТИВЕН ЛИКОК

И НАСТАДЕ ЉУТИ БОЈ...

Овај необичан догађај збио се у средњем веку. Сунце се лагано спуштало према западу бацајући своје последње зраке на торњеве лепог дворца Бигендберг.
Изолда, звана Живахна, стајала је на улазу у дворац. Била је то девојка тако крхка и нежна да је и најслабији поветарац могао да је однесе.
– Гвидо! – зовнула је она. И прекрстивши руке додала: – Нигде га не видим.
Ноћ се, међутим, полако спуштала и прозори на дворцу се осветлише. Кнез, њен отац, спремао се да обави веридбу своје ћерке са Танкредом Заводником, у присуству својих вазала Хуберта Лакомисленог, Едуарда Мрког, Роланда Дебелог и још неких других.
Љубав Гвида и Изолде имала је у себи ону узвишену чистоту, уобичајену код заљубљених оног доба. Њих двоје никад се још нису видели. Још никад нису разговарали. Нису се познавали... али су се волели.
Неколико година раније открио је Гвидо Изолдино име исписано на неком зиду. Истог дана спазила је Изолда, шетајући улицом, Гвидову кабаницу извезену челичним везом како се суши на неком конопцу. Пала је од радости у наручје својим служавкама и од тог часа усадила јој се у срце врућа љубав.
Гвидо је одлучио да ће извести неколико опасних и часних подвига не би ли ушао у срце своје лепотице. Исто тако заклео се да ће бити умерен у јелу и пићу док год своју драгу не освоји. У Јерусалиму је убио неког Сарацена у њено име и њену част, и то каквог: највећег који је икад ходао Левантом; у Цариграду је убио неког Турчина; затим је пошао у шкотски крај где се успешно рвао с једним брђанином и дотукао га...
А сада је Изолда очекивала... Њој није недостајало просаца: за њене прелепе очи Отон Отарски бацио се у море, Конрад Лукави скочио је, њој за љубав, са торња свог дворца у блато; Зигфрид Отмени испио је витриол... Изолда није марила ни за једног од њих. Њена маћеха Агата Досадна непрестано ју је терала да се уда. Али, њено срце остало је верно Гвиду. С времена на време добијала је од њега неки леп поклон: из Јерусалима јој је послао штапић у који је урезао симбол своје верности, из Цариграда плод пиније а из Млетака чак шаку пиљевине...
Управо оне вечери налазио се Гвидо, с педесетак ратних другова које је предводио Карло Циперла, на путу који води у Генд. Да их не би ухватио мрак, пожурили су да што пре стигну до обале. Поломили су ноге да би стигли до путељка који је завијао до тврђаве. Већ око шест били су у подножју брда, око седам на пола пута па су у дворац стигли баш на време. Свечаност је управо почела.
Гвидо је испод кабанице носио минијатурни медаљон који је приказивао црте његове драге коју уопште није познавао. А и она је на својој прелепој белој хаљини носила сличну стварчицу: лик свог до тада невиђеног драгана.
Радост је, дакле, у дворцу достигла врхунац. Стари кнез, права људескара, испијао је пехар за пехаром у здравље Танкреда Заводника, па се до суза насмејао шалама ове будале коју је слуга увео у дворану.
И уђе Гвидо!
– Гвидо! Гвидо! – узвикнуше гости.
–Мир! – узвикну Гвидо громогласно. – Сви сте моји заробљеници!
И он примакну трубу к устима. Али, колико год се напрегао, из трубе не изађе ни глас...
– Ухвати га! – викну кнез.
– Опростите! – успротиви се Гвидо. – У име витешке части дошао сам да потражим Изолду верену за Танкреда. Дозволите ми да се огледам с њим!
Присутни гости ступише као сведоци и страшна борба започе.
Гвидо је обема рукама подигао своју тољагу, па је свом снагом спустио на Танкредову главу заштићену оклопом. Онда је мирно стао и дозволио да Танкредо то исто учини с њим. Онда су изменили два слична ударца по плећима. Затим је настало рвање које је завршило Гвидовом коначном победом. Кад је овај свог противника оборио на земљу и у знак победе ставио ногу на његова прса, он спусти визир (оклоп преко лица), те погледа око себе.

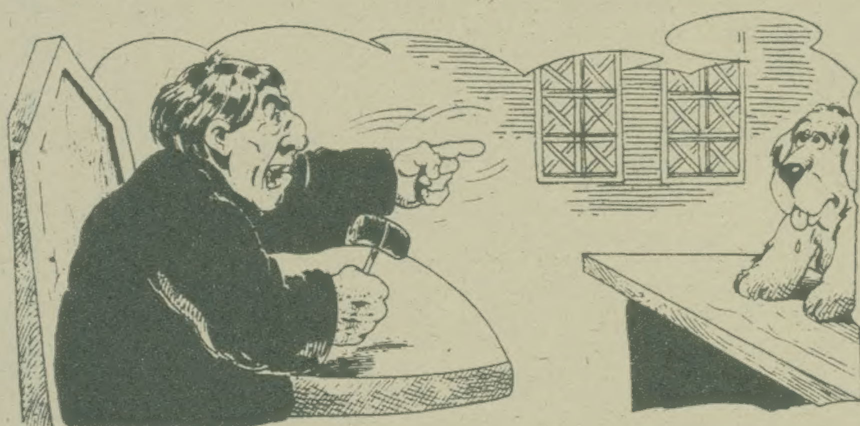
Зачу се стравичан крик... Изолда, узнемирена ударцима тољага који су одзвањали по читавом дворцу, дотрчала је у дворану. Видела је јунака својих снова и Гвидо је први пут у животу видео црте жене за којом је чезнуо...
Али, обоје оборише погледе поражени: Гвидо није био онај Гвидо о коме је она сањала, а Изолда није била она Изолда за којом је чезнуо.
Минијатуре су биле лоше урађене!

Илустровао Љубомир Милојевић Љубавац

БИОСКОП БАЈФОРД ПРИКАЗУЈЕ

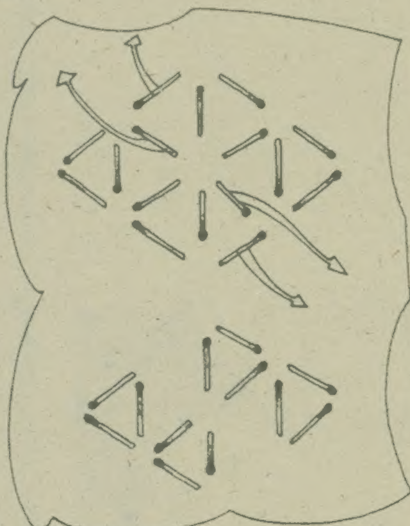

ПАС С ВОЗАЧКОМ ДОЗВОЛОМ

Ради личног увесељавања, Кристофер Браун је два пута положио возачки испит – једанпут у своје име, а други пут на име свога пса. Али, кад је Кристофера зауставила полиција због пребрзе вожње, он им је дао дозволу на име пса Чарлија. Тај поступак, међутим, није засмејао ни полицију, ни суд. Кристофер Браун је кажњен строжом новчаном казном, док је псу Чарлију, заувек одузета возачка дозвола!

ПИТАМО ДАНАС – ОДГОВАРАМО У ПЕТАК

Ако вам ипак није успело да осам троуглова сведете на четири, одузимањем четири шибице, погледајте наш цртеж. У ствари је лако, зар не?

А сада почните да решавате нови проблем. Експресни воз креће из Београда за Загреб у исто време кад и путнички воз из Загреба за Београд. Експрес иде 90 km/h, а путнички 50. На којој се тачки (од Београда) сусрећу та два воза?

МАЛА ШАЛА

Ако хоћете брата да наведете на помисао да су му ноге преконоћ порасле или су му се ципеле смањиле, угурајте му у врхове ципела лоптице направљене од згужваних новина. Кад ујутро покуша да навуче ципеле, онако бунован, неће знати шта да мисли, ни о себи ни о ципелама.

УКРАСНА ШАРГАРЕПА

Одсеците колут свеже шаргарепе и ставите га у тањирић напуњен водом.

Ако тањирић са колутом шаргарепе ставите код прозора, или на неко место где може каткад да га огреје сунце, нежни листићи на танушним стабљикама ускоро ће избити са горње стране шаргарепе.

Ако у тањирић редовно доливате воду, ово собно зеленило одржаће се неколико недеља, можда и месец дана.

У ствари, цела шаргарепа може да изникне и развије се из једног оваквог делића, из само једне ћелије. Та способност се зове тотипотенција и прилично је ретка појава у природи...

ЧЕГА СЕ ЈОШ НЕЋЕ СЕТИТИ?

Обичај да жене употребљавају разноврсне миомирисе и опојне парфеме да би обратиле пажњу на себе, датира још из старог Египта. Али, требало је сачекати крај 20. века да би се у Америци остварили снови обожавалаца стварчице зване „Загреби и помириши" – у ствари налепнице која делује као истетовиран цртеж веселих боја и који замирише сваки пут кад га загребете.

Најпопуларнији мириси ових врло тражених налепница припадају воћу: то су мириси банане, јагоде и поморанџе. Али, у последње време на тржишту су се појавили и неки много екстравагантнији – мирис пива, мартинија и, веровали или не, мирис свеже одштампаних доларских новчаница!

ПОСЛЕДЊИ ЦВЕТ МАРИЈЕ АНТОАНЕТЕ

Један струк каранфила употребљен је 28. августа 1793. као последње средство да се краљица Марија Антоанета, жена француског краља Луја XVI, спасе гиљотине. Тих дана она је била заточена у Консјержерији (истражном затвору) у Паризу. Витез од Ружвила, племић и одани присталица краља, спреман да стави и живот на коцку да би спасао своју краљицу, ушао је у ћелију у пратњи управника страже. Струк каранфила је дискретно ћушнуо иза пећи давши тајни знак Марији Антоанети. Кад је остављена сама, Марија је узела каранфил и пронашла, скривену између латица цвета, поверљиву поруку у којој се каже да је сакупљен новац којим би се подмитио њен чувар извесни Жилбер.

Како није имала перо, Марија Антоанета је употребила иглу и своју понуду избоцкала на парчету папира који је предала Жилберу. Потпуно збуњен огромном сумом која му је понуђена Жилбер је оклевао пет дана пре него што је то пријавио претпостављеном.

Марија Антоанета је стављена под још строжу стражу, а 16. октобра 1793. јавно погубљена. Поруку коју је добила у каранфилу она је, наравно, уништила, али се зато њена понуда „исписана" иглом и данас чува у Архиву Париза...

РЕКЛИ СУ....... О ЦВЕЋУ

ХОЛМАН ХАНТ (сликар): Осећам се заиста преплашен кад седнем да сликам цвеће.

◆

ЏОН РАСКИН: У једном јединим цвету има довољно материјала да се украси двадесет катедрала.

◆

ШЕКСПИР: Слатким би дахом мирисала ружа
Да јој и какво друго име дамо...

◆

АЛБЕР КАМИ: Најтежи је губитак лишити се додира цвета и женске руке.

Илустровао Димитрије Костић

Мила и Тимоти Бајфорд

ОДАВДЕ НОВИНЕ НИКАДА НИСУ ИЗВЕШТАВАЛЕ

Једини становници села Буринец – Стојанка и Русе Финоски

У СЕЛУ САМО ОНА И ОН

ВИШЕ ОД ДВАДЕСЕТ ГОДИНА РУСЕ ФИНОСКИ И ЖЕНА МУ СТОЈАНКА ЈЕДИНИ СУ СТАНОВНИЦИ НА ОБРОНЦИМА КАРАОРМАНА. ЗИМИ, ПО ПЕТ-ШЕСТ МЕСЕЦИ, НЕ ВИДЕ ЖИВОГ СТВОРА – СЕМ ВУКОВА И, ПОНЕКАД, МЕДВЕДА

Црни Дрим разгоропадиле пролетње кише. Побелео од таласа што се одбијају од новоосвојених обала, ваља се од Струге, из Охридског језера. Четрдесетак километара низводно, према Дебру, зауздала га брана Глобочница. Поред ње лепа зграда за раднике хидроцентрале. Уз њу спортски терени, да човек из хале одмори душу и тело. И асвалт до стражаре поизнад централе.

Даље, уз обронке Караормана, макадам пропао од снегова и киша. Једино теренско возило може с њим изићи на крај – а тих десетак километара тек за пун час вожње. Село Буринец, рекоше у Струги они ретки који су чули за њега, није лако наћи, ал' ако знате где су Селца, нема проблема – одатле до Буринеца пола сата хода. Проблема није било, не због дотичног Селца јер за њега знају само његови становници и још понеко.

Могућност дужег лутања у потрази за селом Буринец скратио је – магарац са звоном око врата. Према информацији из Струге поуздан знак да је близу Буринец и у њему Русе и Стојанка Финоски. Само Русев магарац у том крају има звоно, да старац не лута планином тражећи једину домаћу животињу у Буринецу. И ми смо животињу прво чули па тек видели, од кише се склонила испод стрехе куће чији би власник данас из кревета могао да посматра звезде.

Зарђале уши

Много је кућа у Буринецу, неколико њих сасвим пристојно изгледа. Ал' нигде дима мада је јако хладно. Како наћи траженог? Аутомобилска сирена покушава да дозове јединог становника села. Узалуд. Пола сата планина само враћа одјек. Преостаје једино кренути од куће до куће, ал' свуда замандаљена врата. Тамо где их има. Тек украј села на жици прострто рубље иако киша упорно пада. Поново дозивање и из старе куће излази старица, помало уплашена изненадном посетом.

– Јес', јес', ту је Русе. Куд би по овом времену. Ено га, одмара у кревету – каже жена. – 'Аjде у кућу, само се сагни да не удариш главом о довратак. Сад ћу и ја, само да покупим веш. Заборавила га. Шта ћеш, године а и ова осама...

Није баш лако проћи кроз узан и мрачан ходник који води до повеће собе. У њој два кревета, на средини ћумбе, шпорет не већи од какве мање грејалице. Из њега израстао чунак, изводи праве враголије да би се дочепао зида удаљеног бар три метра.

– Угасила ти се ватра, Стојанка – зимогрожљиво се стреса старина устајући са кревета да поздрави госта. – А ти, пријатељу, вичи. У последње време не чујем најбоље, издале ме уши. Зарђале од ове тишине к'о што све зарђа кад се не користи. С мојом бабом највише ћутим. Свикли једно на друго па нам говор не треба.

Чича Русе, осамдесета му је година, вели да је у Буринецу некад било осамдесет домова, у сваком просечно десеторо. И струју су тада имали, на агрегат. После одоше људи, продадоше и жицу и стубове. Последњи комшија одселио се још далеке 1963. И њега и Стојанку наговарали, син Ило и кћи Веса, звали их да дођу код њих у Скопље, велике станове имају. Мали су сви станови света за Русета, смеје се старина. Може само у Буринецу и овој планини.

Оду чича Русе и Стојанка до деце у Скопље. Издрже неколико дана и натраг. Какав ти је то живот кад га гледаш само кроз прозор, а доле се људи мимоилазе, ни реч да проразборе, сви некуд много журе. Док не сретну чича Русета.

– Кад год одем у Скопље или Стругу, а то је све ређе, одмах бежим на улицу и чим видим старијег човека, вршњака, назовем му добар дан. Он, зачуђен, стане и гледа ме. А ја га онда обавезно питам како је, да ли су му сви у фамилији здрави. Често се испричамо насред улице, у гомили света, а ја онда све мислим да бар један од њих 'оће у недељу дана наићи у Буринец да муабетимо (причамо). Лакше би ми било...

Обриши трагове у снегу

Стојанка на сто износи понуде: ратлук уз кафу, кекс и пециво четвртаста облика. Сарајлија му име, специјалитет струшког краја од теста и сира. Специјалиста чича Русе, негдашњи пекар. Још га и у партизанима пекао, каже. И дан дањи, кад год ваља умесити и испећи хлеб, погачу или сарајлију, Стојанка се одмара, Русе засуче рукаве.

У последње време не заврће често рукаве. Године се, ето, попеле и до Буринеца. Тек с пролећа покоси мало ливаде, да кад западну снегови пред магарца стави сена. Нађе још снаге и да засади мало купуса, посеје кромпир и пасуљ. За остало мора да осамари магарца па два сата хода до села Лукова, у продавницу мешовитог. А понекад наиђу рођаци и пријатељи и штогод донесу.

Не гледа чича Русе да л' људи који наиђу, најчешће лети и за лепог времена, шта у руке донесу. Важно је да прича с њима стигне, да се у Буринецу чује реч. Зими се догоди да по пет-шест месеци не виде живог створа – сем вукова и, понекад, медведа. Ако се не рачуна један чворноват штап који ни поред шпорета не испушта из руке, чича Русе нема оружја. Је л' га страх кад вукови око куће завијају?

– Није, неће вукови тако близу – каже гласно, ал' чим Стојанка изиђе полушапатом настави: – Није баш да ме. А ја га онда обавезно питам за ову моју бабу. Плаши се к'о да је овца па вукови само њу вребају. Кад се звери ноћу приближе, због магарца који је у штали испод ове собе, баба се ћебадима покрије по глави, да их не чује... А ја ти ујутро пораним, па гранама обришем вучје трагове у снегу око куће, да баба не види колико су близу долазили...

На зидовима, пожутелим од дима, два велика старинска рама. У њима поређано мноштво фотографија.

– Замењују нам телевизију – каже чича Русе. – Седнемо поред шпорета, примакнемо петролејку и гледамо слике. Свако има своју причу, човек је на њој. Кад год неко дође, молим га да нам да неку фотографију, да се сећамо. Ако немају, пошаљу нам. 'Оће људи, разумеју ову нашу осамљеност. Волео бих кад би ми ти дао своју, ако имаш, да Стојанка и ја имамо о чему муабетит кад одеш.

Финоски из Буринеца немају само своју ТВ. Русе испод јастука пажљиво извлачи велику свеску. На њој се искривила слова: Спомен-књига посетиоца дома Русета Финоског и села Буринеца. Трећина исписана најразличитијим рукописима. Идеју и празну свеску донели 1975. четворица из Охрида. Ловци, били пре па кад су чули од домаћина да би, осим магарац, све дао за реч досетили се. Сад а можда и пре, Русе вели да човек буде и оде, а реч остаје. Још кад је записано, па макар и у свесци.

Казаљке на зеленој векерици на прозору мирују. Ко зна откад, немају по коме да навију. А и шта ће им, ко је још стигао време. Невоља је с транзистором што им га пре неку годину донео син; батерије се потрошиле а до Лукова је далеко. Да забави госта, Русе испод кревета, поред наслаганих цепаница, вади нешто налик на тамбуру. Тело јој од војничке чутуре. Жица одавно нема, требало му за звоно магарцу око врата. Ништа зато, старина лагано лупка по некадашњој чутури, Стојанка пажљиво слуша. Гост је, чини се, тада само део скромног покућства.

Петар Милатовић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НИКАДА У ИСТОРИЈИ РАТОВАЊА НИЈЕ УПОТРЕБЉЕНО ТАКО РАЗНОВРСНО НАОРУЖАЊЕ КАО У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ. ИПАК, САМО ЈЕ ПОНЕКО ОД ЊИХ УШЛО У ЛЕГЕНДУ

ОРУЖЈЕ КОЈИМ ЈЕ ПОРАЖЕН ФАШИЗАМ

КАЋУША И ДУГАЧКИ ТОМ

Други светски рат је захватио готово цео свет – у оружаном сукобу нашла се 61 земља. Од тога десет је припадало фашистичкој сили Осовине.

Трећи Рајх је капитулирао 9. маја 1945. Документ о капитулацији потписан је у Берлину неколико минута после поноћи. Био је то Дан победе над фашизмом.

На Пацифику рат није престао. Иако исцрпљени Јапанци су клонули тек када је из америчке „летеће тврђаве", коју је посада назвала – Инола Геј, бачена атомска бомба на Хирошиму. А затим и на Нагасаки. Врховни ратни савет препустио је доношење судбоносне одлуке цару Хирохиту. Омалени Хирохито, по образовању хидробиолог, у чијем радном кабинету је висио портрет америчког педседника Абрахама Линколна, прихватио је пораз. На палуби бојног брода „Мисури" укотвљеног у Токијском заливу, 2. септембра 1945. године стављени су потписи на документ о капитулацији.

Био је то коначно крај другог светског рата. Пуних шест година проливала се крв. Трагедије су се одигравале сваког дана и сваког часа. У тој суровој борби посебно значајан допринос дали су Совјетски Савез, Сједињене Америчке Државе и Велика Британија. У жељи да вас упознамо с њиховим оружјем и борбеним средствима, изабрали смо она чијој се ватреној моћи приписује овакав исход II светског рата.

Међутим, прави и велики победник II светског рата, као и свих ратова до данас, био је ипак – човек у блатњавој униформи.

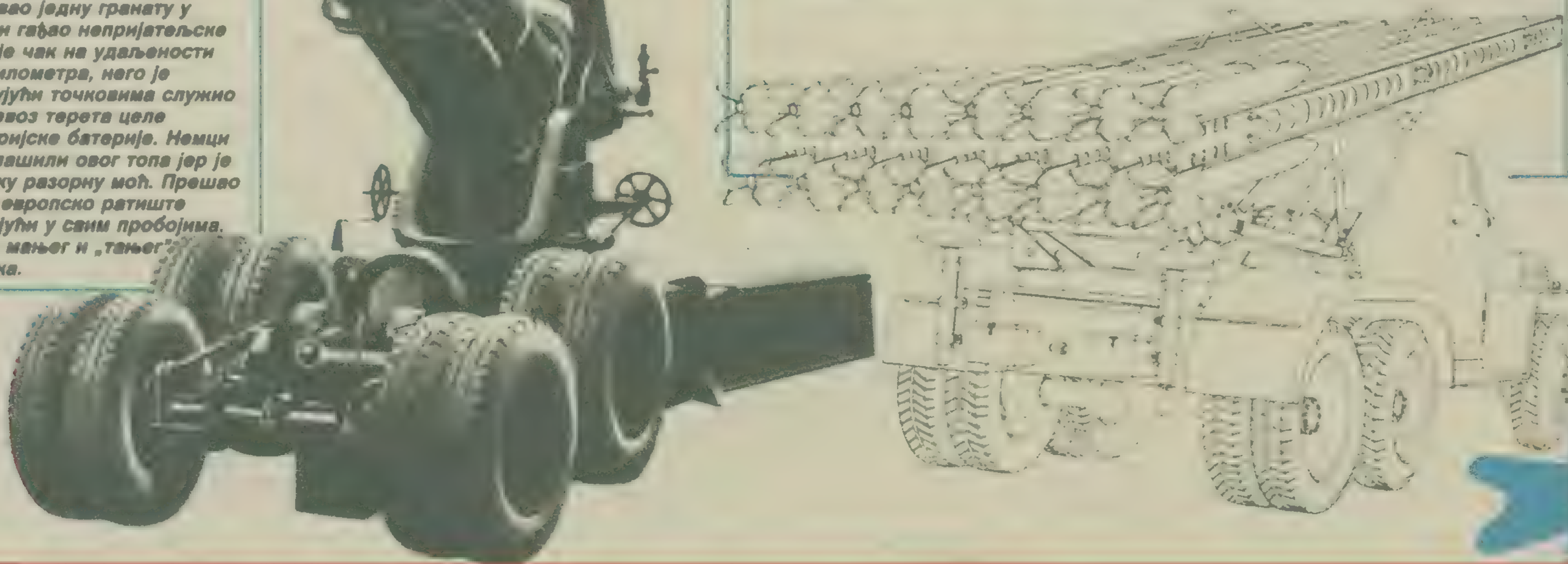
Миленко Тодоровић

„ДУГАЧКИ ТОМ

Уочи искрцавања у Нормандији, Енглези и Американци су допремили на обалу Ламанша више од шест милиона тона ратног материјала, највеће резерве такве врсте икад створене на једном месту у историји! У арсеналу су се налазили и амерички топови од 155 милиметара са лаким гуменим точковима. Војни стратези су знали да ће тај топ, који су војници од миља назвали „Дугачки Том", одиграти веома важну улогу у пробоју кроз Француску. Тако је и било. А „Дугачки Том" не само да је испаљивао једну гранату у минути и гађао непријатељске положаје чак на удаљености од 24 километра, него је захваљујући точковима служио и за превоз терета целе артиљеријске батерије. Немци су се плашили овог топа јер је имао јаку разорну моћ. Прешао је цело европско ратиште учествујући у свим пробојима. Имао је мањег и „тањег" сродника.

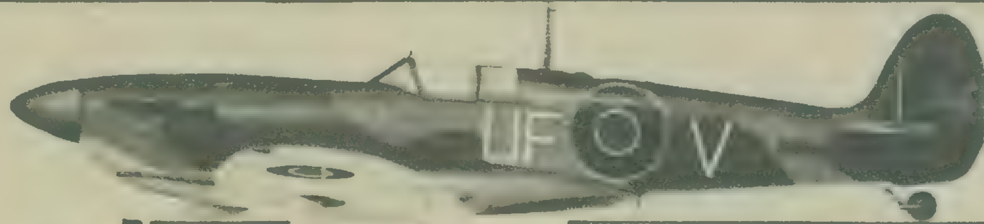
ОРГУЉЕ СМРТИ

Совјетски вишецевни ракетни бацач први пут је употребљен на фронту у јулу 1941. у близини града Јарцева. Било је то ново оружје, најмодерније и најубојитије које се појавило у другом светском рату. Немци су га назвали „Стаљинове оргуље", а совјетски војници „кађуша". Шум ракета их је подсећао на песму о девојци Каћуши. Армији је испоручено 1938 оргуља. Коначна верзија настала је када је рат већ почео. Приписује се конструкторима Костикову и Гвају, мада су они само привели крају истраживања Артемијева и Тихомирова. Каћушу су чиниле лансирне шине или цеви постављене на платформу камиона. На лансерима су се налазиле ракете састављене од погонског ракетног мотора и бојеве главе са упаљачем тешке 20 килограма. За погон мотора коришћен је барут који је бурно сагоревао и остављајући светлећи траг убрзавао ракету 355 метара у секунди! Зависно од броја лансирних лежишта произвођене су три врсте „каћуша" – БМ-8, БМ-13 и БМ-31. Активирање ракета вршило се из возачке кабине. Камиони су постављани један до другог на растојању од неколико метара.

КАЋУША И ДУГАЧКИ ТОМ

наставак са стр. 13

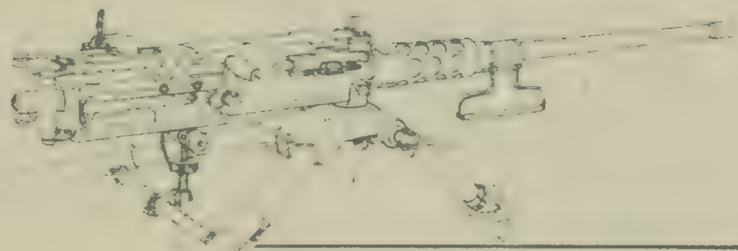

„ШПАГИН"

Сећате ли се машинке? Млађи читаоци су могли често да је виде на филму у рукама совјетског војника. Борбе у Стаљинграду биле су невиђена врста ратовања: вођене су у подрумима, подземним каналима, порушеним фабрикама, иза зидова разорених кућа. Црвеноармејци су бранили спрат по спрат, собу по собу... Машинка је тада чинила чуда. Била је најпознатије совјетско пешадијско оружје другог светског рата. Под ознаком аутомат ППД 1934/38 вођена је само у службеним папирима. Сви су је знали као „шпагин". Коначна верзија „шпагина" настала је 1943. и разликује се од претходних: нема древни већ метални лоткундак и усадник оквира, има мањи број отвора за хлађење на облози цеви... У лучни оквир могло је да стане 25 до 35 (зависно од модела), а у добош 71 метак. Тежина празног оружја била је 3,5 килограма.

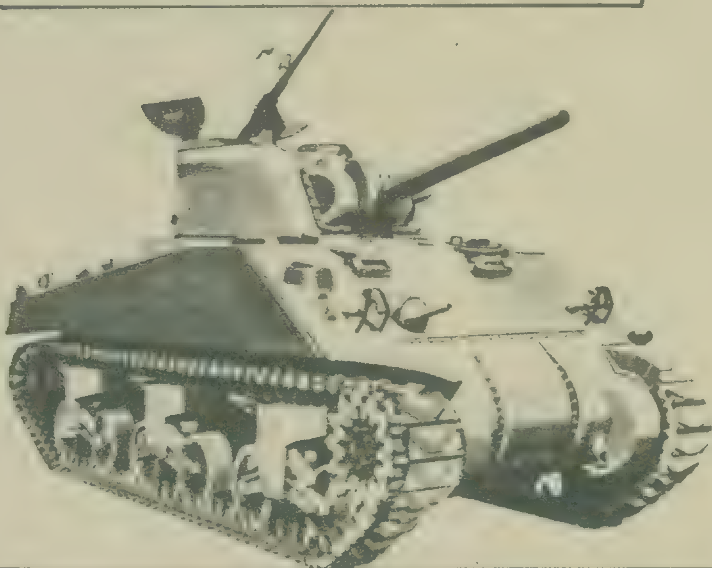
„БЉУВАЧ ВАТРЕ"

На небу изнад Европе летели су веома добри савезнички авиони. Британски ваздухопловци највише су се поносили ловцем „спитфајером" (бљувачем ватре) који је доживео легендарни углед. Једино је он могао да се носи са изванредним немачким „месершмитом 109". Максимална брзина и једног и другог авиона била је око 640 километара на час. Док се „месершмит" брже извлачио и обрушавао, „спитфајер" је лако маневрисао па би сви напори непријатеља да га се дочепа, најчешће пропали. „Спитфајер" је био неуморан током целог рата. У хангар тако рећи није ни улазио. Имао је распон крила око 10, а дужину трупа око 9 метара. Покретао га је један мотор „мерлин 45" од 1470 коњских снага. Из авиона се пуцало са шест митраљеза, од тога четири типа „браунинг". Од основног модела „спитфајера" начињена је морнаричка верзија под називом – „сифајер".

ПОРОДИЦА „БРАУНИНГ"

Амерички инжењер Џон Мозес Браунинг је умро 1926. оставивши свету изум – аутоматски војнички пиштољ калибра 9 mm са осам метака смештених у дршци. Његови наследници су разгранавали посао па је фирма Браунинг снабдевала америчку армију у другом светском рату с више врста пешадијског оружја. Најубојитији је био митраљез, такозвани „браунинг од 5 инча". Пешадија се није одвајала од њега јер је употребљаван и у противваздушној одбрани. И не само то: тањи оклоп пробијао је као од шале! Ништа необично ако се зна да је имао метак тежак готово 50 грама! Једина мука коју је митраљез „браунинг" задавао пешадинцима била је његова тежина – 50 килограма без муниције! Зато је најчешће превожен камионом заједно са осталом ратном опремом. Био је дугачак око 160 центиметара.

ПОБЕДНИК КОД КУРСКА

Појава совјетског тенка Т-34 изазвала је право запрепашћење међу Немцима. Био је веома брз и имао снажно наоружање. Покретан је мотором од 500 коњских снага па је развијао брзину и од 53 километра на час, иако је био тежак 32 тоне са оклопом од 18 до 75 mm Заштиту су му пружале и оклопне плоче постављене под углом од 30 степени. Могле су, кажу, да издрже ударац гранате топа 75 mm! Због ширине гусеница, потпорни точкови били су дводелни. У бици код Курска помрачио је славу дотле непревазиђених немачких тенкова.

БРЗИ ОКЛОПНИК

Иако је по величини и убојитости заостајао за немачким „тигром", амерички тенк „шерман" био је најбољи који су савезници имали у средњој класи. Конструисан 1942. служио је у свакој борби. Његова предност у односу на „тигра": једноставнија механика и већа покретљивост. Израђиван је у неколико верзија. Свака је обележавана другачије, али је задржана основна ознака М-4. Кретао се релативно брзо – 40 километара на час. Није био свуда једнако оклопљен: дебљина оклопа кретала се од 16 до 76 mm. Тежио је око 38 тона. У његову унутрашњост сасвим комотно могло је да се смести пет чланова посаде. С танковима пуним горива возио је без стајања 160 километара. Купола се окретала за читавих 30 степени. Био је наоружан топом калибра 75 mm и са два митраљеза од 7,62 мм. Тенк је био дугачак више од шест и висок око три метра.

ВАСЈИНА СВИРАЛА

Совјетски генерал и конструктор лаког оружја Василиј Дегтјарјов ословљаван је кратко са – Васја. А војници су на фронту његов пушкомитраљез ДП 1928 често у шали називали „Васјина свирала". Иначе пушкомитраљез је био стандардно пешадијско оружје Црвене армије. До краја рата на њему су вршене измене неколико пута. Могао је да прими у добош 47 или 60 метака. Тежина, зависно од варијанте, је износила 11,9 или 12,6 килограма. Оружје је показало изванредна својства у окршајима у равници. Сви витални делови пушкомитраљеза били су подешени тако да с лакоћом подносе зиму.

ТОП ЗА ЗИМУ

За напад на Совјетски Савез Немачка је ставила у покрет 207 дивизија од којих су 25 биле оклопне. Војници су кренули на фронт ношени Хитлеровим речима: „Русију треба збрисати да више не постоји!" Али, до Москве је било далеко. После почетног успеха, Немци су изгубили и дах, а до краја новембра 1941, и око 750 хиљада војника. Наступила је чувена руска зима. Совјетске фабрике су премештене на Кавказ и даноноћно избацивале с производних трака наоружање за Црвену армију. У масовну производњу убачене су нове серије: топови од 76,122 и 155 mm и страховите хаубице од 280, 305 па чак и 406 mm. За „блиски сусрет" у руској равници прекривеној снегом нарочито је био користан топ од 76 mm (на слици) са званичном ознаком М 1939. Коришћен за бобру против тенкова и паљбу по непријатељским рововима брзо је стекао славу. Било је веома тешко узвратити му јер су га совјетски војници, онако малог и лаганог, хитро преносили с једног на други положај. Немци су га се докопали, раставили, и у својим фабрикама производили. Разуме се, мало су га прерадили и дали му другу ознаку – ПАК 39.

ПРИЈАТЕЉ „ТОМПСОН"

И поред огромне механизације савезника, највећи терет борбе у другом светском рату изнео је пешак, незнани ратник који се свакодневно суочавао с блатом, кишом, мразом и ветром. Највећи пријатељ била му је пушка од које се није раздвајао ни у сну. Амерички пешак највише је волео аутоматску пушку „томпсон" од 45 инча званичне ознаке 1928А1. Сви је, међутим, нису могли да добију јер је била веома скупа, па се најчешће налазила у рукама припадника специјалних јединица у џунглама Пацифичких острва и Бурме. У издужени „кутијаст" магацин стајало је 20 или 30, док је бубањ примао 50 метака. Меци су на излазу из цеви достизали брзину од око 270 метара у секунди. На крају задњег дела оружја налазио се мали уређај за хлађење цеви. Пушка је била дугачка око 85, а сама цев више од 26 центиметара.

ПУСТИЊСКИ БОРАЦ

Кад је изгледало да ће Мусолини изгубити све у северној Африци, Хитлер му је послао у помоћ две дивизије и генерала Ромела. Британци су се ухватили укоштац с упорним и добро наоружаним непријатељем. Рат у немилосрдној пустињи, у којој није било заклона и знакова за оријентацију, био је сличан рату на мору. Жега и инсекти били су несносни. Један војник записао је у дневник: „Немци ће изјутра кренути у нови напад, ко зна који по реду ове недеље. Редови у рововима су нам се проредили. Преостаје нам да се уздамо у срећу и „викерсе"... „Британски митраљез 303 „викерс" одиста је био велики ослонац бораца. Највише је коришћен на афричком ратишту и у акцијама командоса. Био је веома поуздан. Покретан је на гас, а хлађен водом. Испаљивао је 450 до 550 метака у минути. У односу на друге митраљезе није био превише тежак – имао је нешто више од 20 килограма.

ПЛОВЕЋИ АЕРОДРОМ

У рату на Пацифику вођеном између Јапана и Сједињених Америчких Држава, на великом воденом пространству, пресудна улога припала је носачима авиона. Њихове димензије биле су невероватне. У време избијања рата, највећи на свету, америчка „Саратога" имао је 33 хиљаде тона. На палубу је могло да стане, и без сметње узлети, 90 авиона. Када је престајала потреба за стајанком, авиони су спуштани лифтом у хангаре у утроби брода. Ту су се налазиле и механичарске радионице и танкери с горивом. Посаду је чинило око три хиљаде људи! Далекометни топови са носача били су изузетно моћно оружје јер су имали калибар 127 и 203 mm. Носач је било тешко потопити јер је грађен по систему преграда или пчелињег саћа. Ако је погођен, водом се пуни само оштећена комора. Ипак, у поморским биткама, неколико носача, јапанских и америчких, отишло је на дно Тихог океана. Носач су обично начињали у налету из ваздуха торпедни авиони. Затим су се у несталој гужви прикрадале подморнице и торпедима комадале брод. Најзад, на сцену су ступали топови с непријатељских крстарица.

28. 6. 1985.

ДАН КАД ЈЕ МЛИН КРЕНУО НА МЛИНАРА

Сваки млин има свој звук, одређен непроменљиви ритам који искусном млинару говори исто колико контролни екран човеку који седи за компјутером. Готово инстинктивно млинар зна када је неки каиш склизнуо, мељач запео.

Иако двадесетпетогодишњи Рони Шелтон није провео ни пуну годину у млину Томахвак, за њега се свакако могло рећи да зна свој посао. Било је касно послеподне 17. новембра 1981. када је Рони високо изнад главе зачуо шкрипу. Једно од лежишта требало је подмазати.

Узео је кантицу са уљем и, пробијајући се између мноштва каишева и точкова који су се вртоглаво окретали, попео се стрмим степеницама до места где се налазило лежиште. Да би га се домогао попео се на мердевине и нагао тако да се нашао тик до великог погонског точка два метра уздигнутог над подом. Недалеко од мердевина налазио се отвор кроз који је могао да пропадне у поток који је протицао дванаест метара испод.

У тренутку када се коначно приближио лежишту, његова јакна закачила се за два гвоздена клина која су штрчала из погонског точка. Осетио је снажан трзај и парање тканине, мердевине су му се измакле испод ногу. Покушао је да се за нешто ухвати, али није нашао никакав ослонац.

Уместо да се поцепају, кошуља и јакна од џинса остали су чврсто закачени за клинове. Точак га је повукао за собом.

Окретао се брзином од сто петнаест обртаја у минуту узалуд покушавајући, да са себе стргне одећу. Да невоља буде већа, главом је ударао о тешку храстову греду изнад точка. Млатарао је ногама, али је само погоршао ствар: ноге су му се упетљале у паоке гвозденог точка који се налазио у близини.

Преостајало му је само да сачека да му точак стргне све што је имао на себи и тако га ослободи. Коначно се и то догодило, али ни тада није имао разлога да се радује. Ноге су биле још упетљане у точак који се и даље неумољиво вртео вукући га за собом. Покушао је тога да се ослободи, али га ноге нису слушале. Као да више нису биле његове.

Висио је над отвором изнад потока израњављен и крвав. Почео је да дозива у помоћ, али су се његови повици утопили у хуци млина.

ОДИГРАЛО СЕ У ТРЕНУ: ЈАКНА СЕ ЗАКАЧИЛА ЗА ВЕЛИКИ МЛИНСКИ ТОЧАК КОЈИ ГА ЈЕ ВУКАО ЗА СОБОМ БРЗИНОМ ОД СТО ПЕТНАЕСТ ОБРТАЈА У МИНУТУ. РОНИ ШЕЛТОН ЈЕ ПОЧЕО ОГОРЧЕНУ БОРБУ

На под или у поток

Више готово и није осећао бол. Почео је ритмички да њише читаво тело све док коначно није добио довољно велики замах да се докопа точка и подигне се.

Лева рука му је била сломљена и искривљена. Не обазирући се на језиво трење точка, обујмио га је левом руком, а десном успео да извуче ноге: висиле су беживотно.

Био је слободан, али се још увек грчевито држао точка. Како да се спусти, а да кроз отвор не пропадне право у поток? Неколико тренутака је скупљао храброст, а онда се бацио на под и пао на једва тридесет центиметара од отвора.

Од леве ноге, испод колена, више тако рећи није ништа остало. Из патрљка је шикљала крв коју је морао што пре да заустави. Само како? Одело које је могао да употреби као завој сада се вртело на точку метар изнад њега. Крагна! Око врата је још имао крагну са јакне. Стргао је и подвезао ногу. Покушао је да устане, али му је десна нога под тежином тела попустила. Поново се сручио на под.

Неко га је, ипак, чуо

Ронија је тек тада обузео страх. Ако не може да хода, мораће да пузи. Одупирући се о руке, вукао се уназад, ка јединoм излазу који му је преостајао. У тренутку када је стигао до степеница, изгубио је храброст. Није било никакве ограде, ничега за шта би могао да се придржи.

С друге стране, није имао избора: мораће доле како зна, а то је значило натрашке, на рукама. Његово изломљено и израњављено тело одскакивало је ударајући о сваки нови степеник. Када је с треском коначно достигао до пода, три и по метра ниже, могао је бар једном у току дана да каже како је имао среће: ништа ново није сломио.

Налазио се на свега неколико метара од трема за утовар. Довући ће се до њега и почети да дозива у помоћ. Међутим, убрзо је схватио да је ствар безнадежна. Млин је неумољиво тандркао, а најближа кућа налазила се иза оближњег дрвећа, сто осамдесет метара одатле.

Онда му је одједном синуло: телефон који су недавно увели у млин! Како би до њега дошао, морао је да обиђе млин и докопа се улазних врата. Десетак минута касније, измрцварен и на ивици снага, коначно је ушао унутра. Чекао га је страшан ударац: телефон се налазио на зиду, метар и по изнад његове главе. Није могао да га дохвати.

Време је пролазило, а напољу је постајало све хладније и хладније. Када је човек го, температура од шест или осам степени из часа у час постаје све неподношљивија. Рони је осећао да му понестаје снаге и да ускоро више неће бити у стању ни да зове у помоћ. Уосталом ко да га чује.

Неко га је, ипак, чуо. С оближњег брда тај га је звао по имену.

* * *

Џони Тортон је неколико тренутака без речи гледао у ужасан призор пред собом: без капи крви у лицу, измрцварен и у полусвесном стању, Рони је седео го придржавајући рукама патрљак искасапљене ноге.

Екипа микрохирурга Медицинског центра универзитета Дјук у коју је Рони пребачен није успела да му спасе ногу. И поред свега Рони је знао да је имао среће. Читаво тело било му је прекривено ранама, десна нога и леви кук смрскани, неколико ребара сломљено. Сломио је чак и колено ампутиране леве ноге. Али, извукао је живу главу.

Месец дана касније отпуштен је из болнице. И даље ради у млину. Људи тврде да је и поред дрвене ноге најбољи млинар у крају.

М. И.

Хуго Прат
HUGO PRATT

КОРТО МАЛТЕЗЕ
МЛАДОСТ
II ДЕО

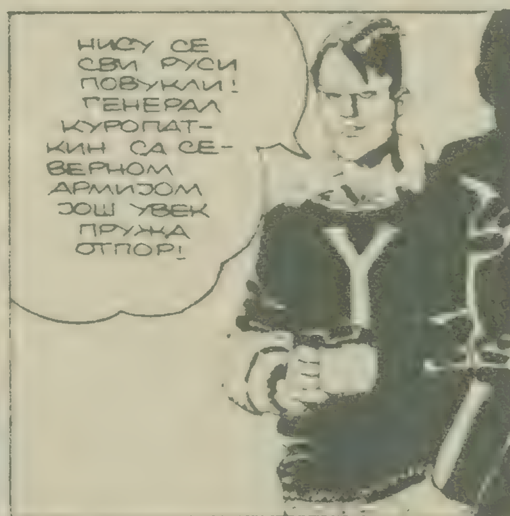
КРАЈ РУСКО-ЈАПАНСКОГ РАТА 1905... СТРАНИ НОВИНАР ЏЕК ЛОНДОН НА ДАН ПРОГЛАШЕЊА МИРА РАЗГОВАРА СА РАТНИЦИМА ОБЕ ЗАРАЋЕНЕ СТРАНЕ. УПОЗНАЈЕ И РАСПУТИНА КОЈИ ЈЕ ПОЧИНИО МНОГА НЕДЕЛА...

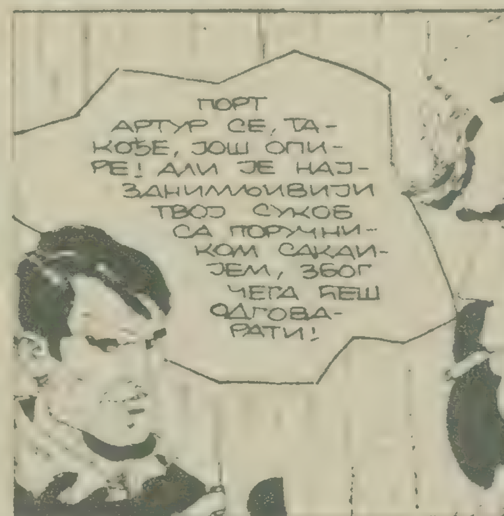

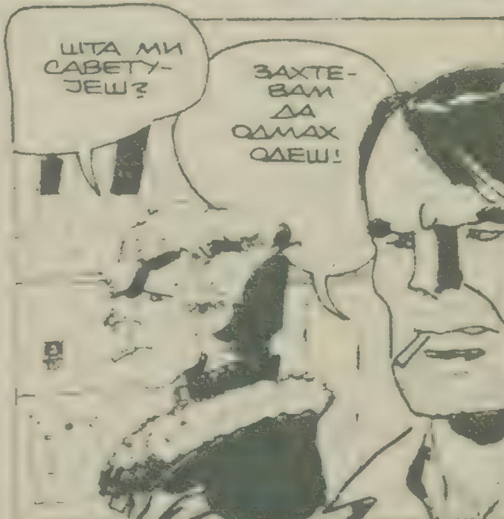

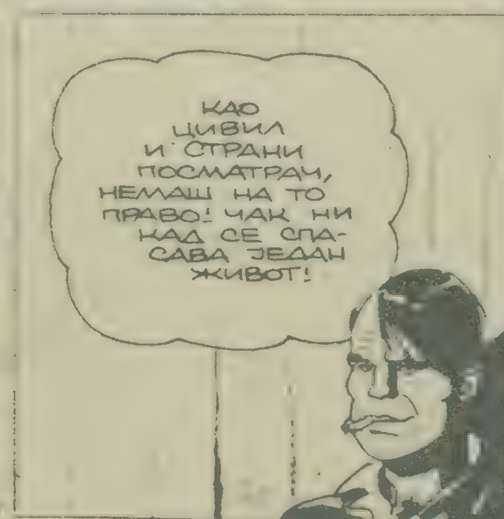

МАЛО ПОСЛЕ...
БУУМ! БУУМ!

ХЕЈ!

ОПЕТ ТИ?! УСПЕЛО ТИ ЈЕ ДА КИДНЕШ?

КАКО СИ УМАКАО КАПЕТАНУ СУТОУ?
НИЈЕ БИЛО ТЕШКО!

ПОБЕДИО САМ ГА И САД ЈЕ У ЈЕДНОМ РОВУ... МОЖДА ЗАУВЕК!
ЗАШТО СИ МЕ ПОЗВАО? МОГУ ТЕ ПРИЈАВИТИ...

МОРАО САМ ДА ПОКУШАМ... МОЖЕТЕ ЛИ МИ ПОМОЋИ?
БУМ! БУМ!
МОГУЋЕ ЈЕ...

МОЖДА БИ МОГАО ДА СЕ УКРЦАШ С МОЈИМ ПРИЈАТЕЉЕМ КОРТОМ МАЛТЕЗОМ!
КО ЈЕ ОН?

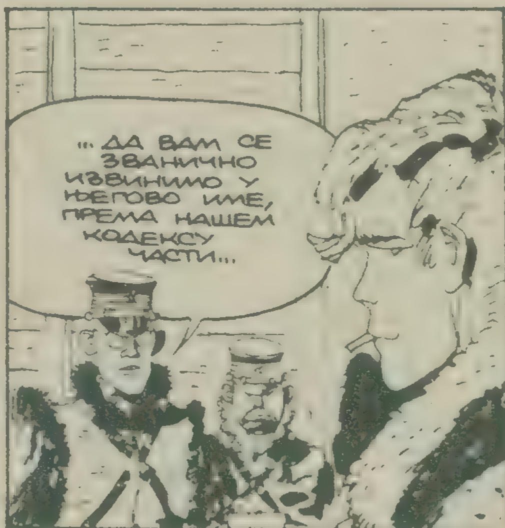
МЛАДИ МОРНАР! УСКОРО КРЕЋЕ ТРГОВАЧКИМ БРОДОМ ЗА АФРИКУ! ПОМОЋИ ЋЕ ТИ!

АФРИКА? ТАМО ЋЕ, СВАКАКО, БИТИ БОЉЕ НЕГО ОВДЕ!
НЕ ВЕРУЈЕМ!

ТИ ЋЕШ СВУДА ИМАТИ ПРОБЛЕМА, ЈЕР СИ РОЂЕНИ УБИЦА! АЛИ, НИЈЕ МОЈЕ ДА ТИ СУДИМ! НАЋИ ЋУ КОРТА МАЛТЕЗА!

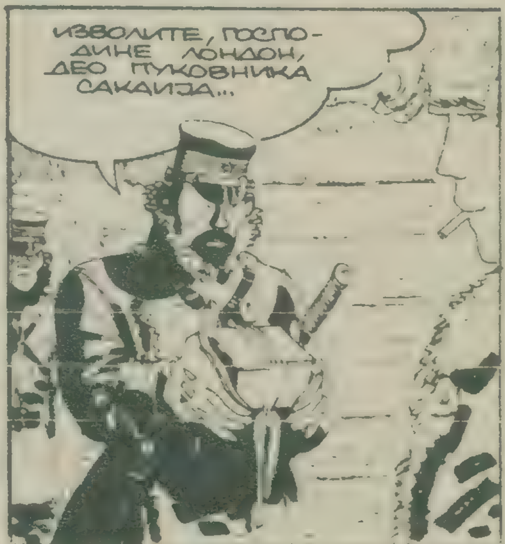
ОДМОРИ СЕ, АЛИ СЕ ПРВО ОТАРАСИ ТЕ ЈАПАНСКЕ ЈАКНЕ!
КУЦ! КУЦ!
НЕКО КУЦА...

ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН?! ШАЉЕ НАС ПОРУЧНИК САКАИ...

...ДА ВАМ СЕ ЗВАНИЧНО ИЗВИНИМО У ЊЕГОВО ИМЕ, ПРЕМА НАШЕМ КОДЕКСУ ЧАСТИ...

...И ДА ВАМ ПРЕНЕСЕМО ЊЕГОВО УВАЖАВАЊЕ! С ТИМ У ВЕЗИ, ПОРУЧНИК САКАИ ЈЕ СРЕЋАН...

...ШТО ВАМ МОЖЕ ПОСЛАТИ ДЕО СЕБЕ У НАДИ ДА ЋЕ ДОБИТИ ВАШ ОПРОШТАЈ!

ИЗВОЛИТЕ, ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН, ДЕО ПУКОВНИКА САКАИЈА...

ШТА ЈЕ ТО? КУТИЈА ЧОКОЛАДЕ!

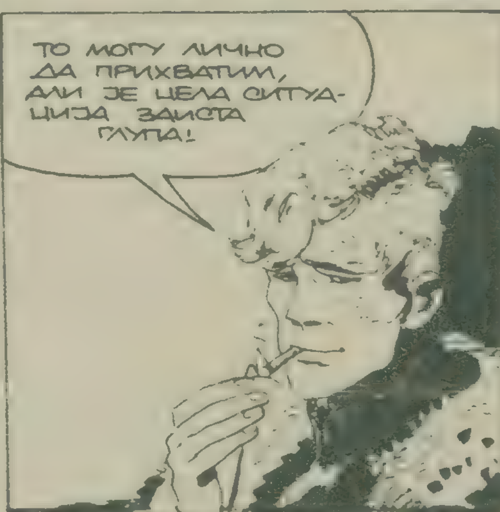

ЗА ИМЕ СВЕТА!

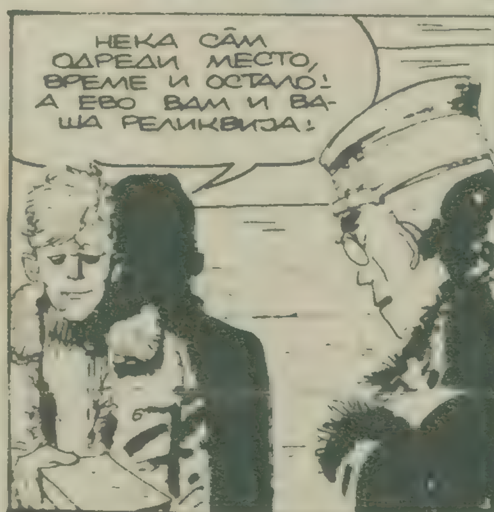

КАЖИТЕ ПОРУЧНИКУ САКАИЈУ ДА МИ ЈЕ СТРАХОВИТО ЖАО! БИО ЈЕ НЕСПОРАЗУМ!

ДА... АЛИ...

ПОРУЧНИК ЖЕЛИ ДА ОДРЕДИТЕ СЕКУНДАНТЕ И МЕСТО ДВОБОЈА!

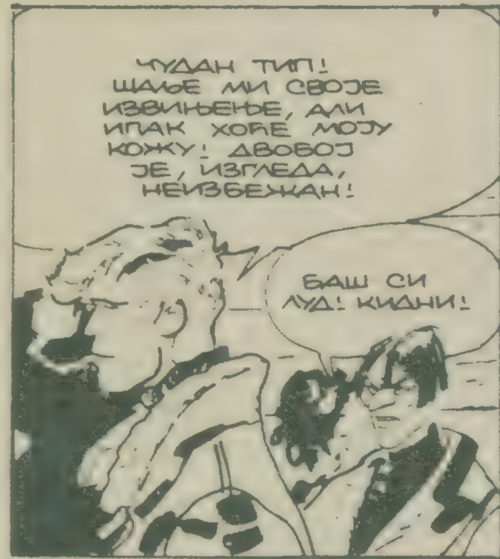

ТАКО ЋЕТЕ СЕ УВЕРИТИ ДА ЈЕ ЈЕДАН ЈАПАНАЦ МОРАЛНО СУПЕРИОРНИЈИ ОД БИЛО КОГ АМЕРИКАНЦА...
КАКВА ГЛУПОСТ!

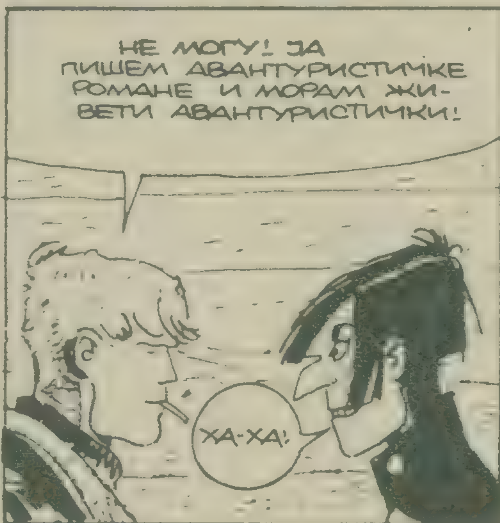

ТО МОГУ ЛИЧНО ДА ПРИХВАТИМ, АЛИ ЈЕ ЦЕЛА СИТУАЦИЈА ЗАИСТА ГЛУПА!

НЕКА САМ ОДРЕДИ МЕСТО, ВРЕМЕ И ОСТАЛО! А ЕВО ВАМ И ВАША РЕЛИКВИЈА!

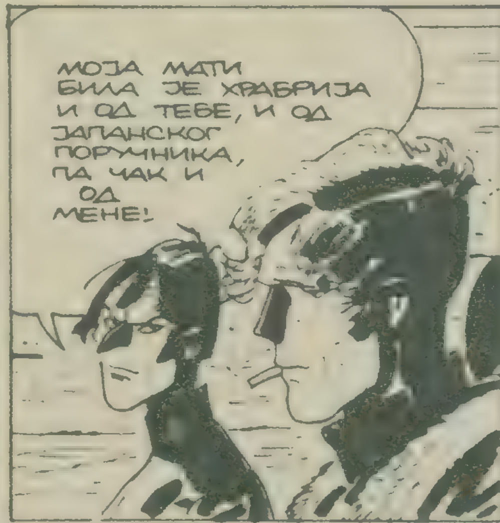

ТАЈ ТИП МЕ ЈЕ ДОВЕО У ТЕЖАК ПОЛОЖАЈ!
ШТА ЈЕ БИЛО У КУТИЈИ?

МАЛИ ПРСТ
ПОРУЧНИКА САКАИЈА! НЕКЕ СЕКТЕ У ЈАПАНУ ОДСЕЦАЈУ СЕБИ ПРСТ КАД СЕ О НЕКОГ ОГРЕШЕ!

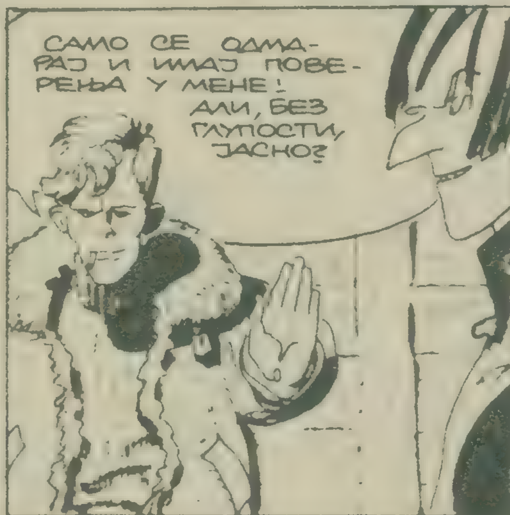

ЧУДАН ТИП! ШАЉЕ МИ СВОЈЕ ИЗВИЊЕЊЕ, АЛИ ИПАК ХОЋЕ МОЈУ КОЖУ! ДВОБОЈ ЈЕ, ИЗГЛЕДА, НЕИЗБЕЖАН!
БАШ СИ ЛУД! КИДНИ!

НЕ МОГУ! ЈА ПИШЕМ АВАНТУРИСТИЧКЕ РОМАНЕ И МОРАМ ЖИВЕТИ АВАНТУРИСТИЧКИ!
ХА-ХА!

МИСЛИО САМ ДА СИ ПАМЕТНИЈИ! ШТА ЗНАЧИ БИТИ ХРАБАР?! ВИДЕО САМ ГЊИДЕ КОЈЕ СУ ОД СТРАХА БИЛЕ ХРАБРЕ!

МОЈА МАТИ БИЛА ЈЕ ХРАБРИЈА И ОД ТЕБЕ, И ОД ЈАПАНСКОГ ПОРУЧНИКА, ПА ЧАК И ОД МЕНЕ!

ОДОХ ДА ПРОНАЂЕМ ЈЕДНОГ ПРИЈАТЕЉА, А ТИ РАДИ ШТО ГОД ХОЋЕШ...
АЛИ...

САМО СЕ ОДМАРАЈ И ИМАЈ ПОВЕРЕЊА У МЕНЕ! АЛИ, БЕЗ ГЛУПОСТИ, ЈАСНО?

ИМАМ УТИСАК ДА ТИ ЈАПАНЦИ...

...МИСЛЕ КАКО САМ ЈА ПОСЛЕДЊИ МАМЛАЗ!

ПОСЕТИЋУ КАПЕТАНА СИБАУШИЈА... НАДАМ СЕ ДА НЕЋЕ БИТИ ПРОБЛЕМА...

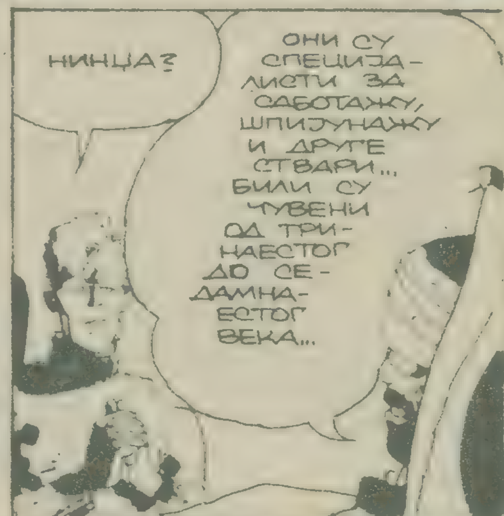

КАКВА ЗБРКА! КИНЕЗИ, РУСИ, ЈАПАНЦИ..., КОГА СВЕ НЕМА У БОЛНИЦИ...

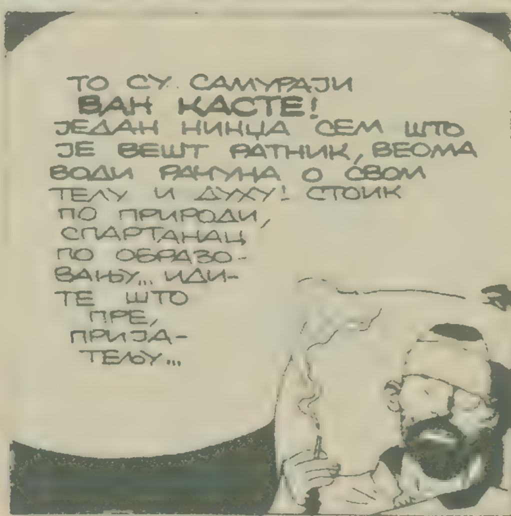

КАКО СТЕ, КАПЕТАНЕ? ДОБРО ИЗГЛЕДАТЕ!
ИЗГУБИО САМ ЈЕДНО ОКО... МНОГО ВАМ ХВАЛА, ЛОНДОН...

ЈАКО МИ ЈЕ ЖАО ЗБОГ ТОГА!
МОГЛО ЈЕ И ГОРЕ ДА БУДЕ! КАКО АФЕРА САКАИ?

СВАКОЈАКО!
ЗАШТО НЕ ОДЕТЕ? ГЛУПО ЋЕТЕ ПОГИНУТИ! ПОРУЧНИК САКАИ ЈЕ **БУДОКА**, СПЕЦИЈАЛИСТА ЗА РАТНЕ ВЕШТИНЕ...

СЕМ ТОГА, ПРИПАДА ТАЈНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ **НИНЏА**!

НИНЏА?
ОНИ СУ СПЕЦИЈАЛИСТИ ЗА САБОТАЖУ, ШПИЈУНАЖУ И ДРУГЕ СТВАРИ... БИЛИ СУ ЧУВЕНИ ОД ТРИНАЕСТОГ ДО СЕДАМНАЕСТОГ ВЕКА...

ТО СУ САМУРАЈИ **ВАН КАСТЕ!** ЈЕДАН НИНЏА СЕМ ШТО ЈЕ ВЕШТ РАТНИК, ВЕОМА ВОДИ РАЧУНА О СВОМ ТЕЛУ И ДУХУ! СТОИК ПО ПРИРОДИ, СПАРТАНАЦ ПО ОБРАЗОВАЊУ... ИДИТЕ ШТО ПРЕ, ПРИЈАТЕЉУ...

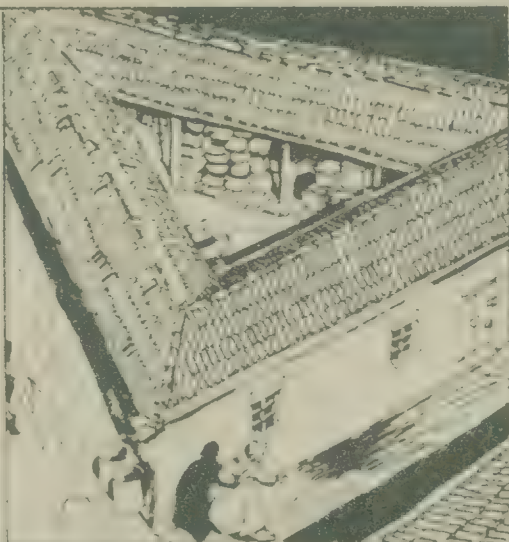

НЕ МОЖЕТЕ СЕ НОСИТИ С ЈЕДНИМ НИНЏОМ! ОН ЈЕ ЈОШ ИЗ ЧУВЕНЕ ШКОЛЕ **КОГА**...
ДОБРО СТЕ МЕ ЗАПЛАШИЛИ, КАПЕТАНЕ! ИДЕМ...

ИМАМ УТИСАК ДА МЕ НЕКО ПРАТИ...

СВЕ НЕКИ НЕПРИЈАТНИ СУСРЕТИ...

ПРАТЕ МЕ ДВОЈИ-ЦА...

БОЉЕ ДА ПОЖУРИМ...

ИМАТЕ ЛИ ДОЗВОЛУ ДА ШЕ-ТАТЕ НОЋУ?
ОХ... ЈА САМ РАТНИ ДОПИСНИК...

ПАЗИТЕ, ОВУДА ЛУТАЈУ РАЗНЕ БАНДЕ...
ХВАЛА НА САВЕТУ...

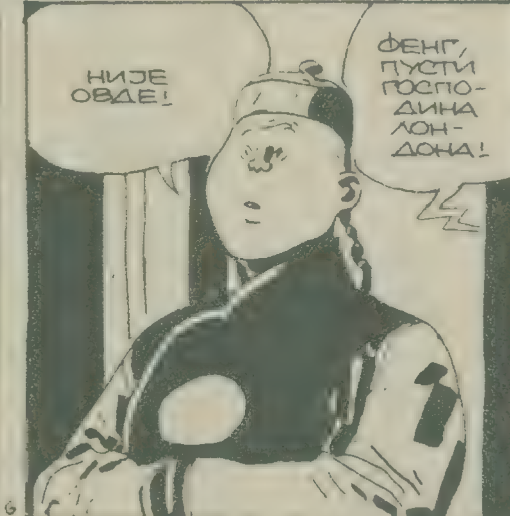

НАШЛИ СМО ВЕЋ ДВОЈИЦУ МРТВИХ! ПАЗИТЕ...
У РЕДУ!

ОВДЕ РУСИ, ТАМО ЈАПАНЦИ, ПА КИНЕЗИ... КО ЗНА КАКО ЋЕ СЕ СВЕ ЗАВР-ШИТИ?

ТО ТРЕБА ДА ЈЕ ОВДЕ...

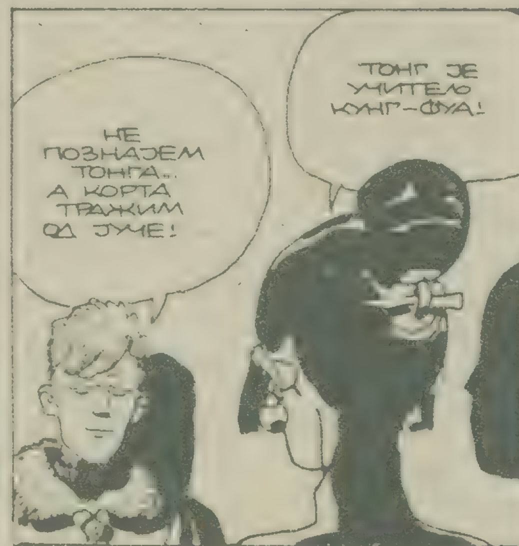

КУЦ! КУЦ!

ЗОВЕМ СЕ ЏЕК ЛОНДОН! ТРАЖИМ КОРТА МАЛТЕЗА...

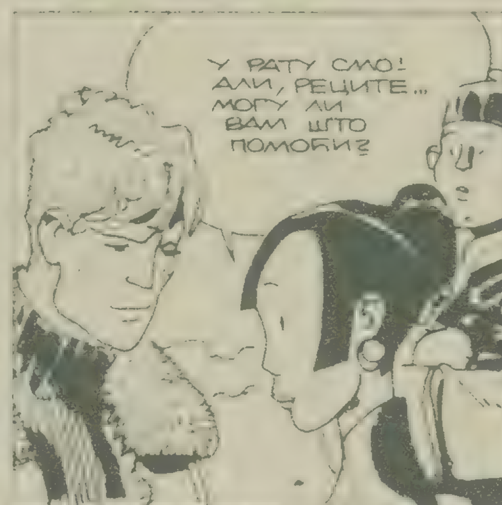

НИЈЕ ОВДЕ!
ФЕНГ, ПУСТИ ГОСПО-ДИНА ЛОН-ДОНА!

ИЗВИНИТЕ ШТО ВАС У ОВО ДОБА УЗНЕМИРАВАМ! МИСЛИО САМ ДА ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ КОРТО ТУ...

АХ, ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН! КОРТО МАЛТЕЗЕ ТРЕБАЛО БИ ДА ЈЕ САД КОД СВОГ ПРИЈАТЕЉА ТОНГА!

НЕ ПОЗНАЈЕМ ТОНГА... А КОРТА ТРАЖИМ ОД ЈУЧЕ!
ТОНГ ЈЕ УЧИТЕЉ КУНГ-ФУА!

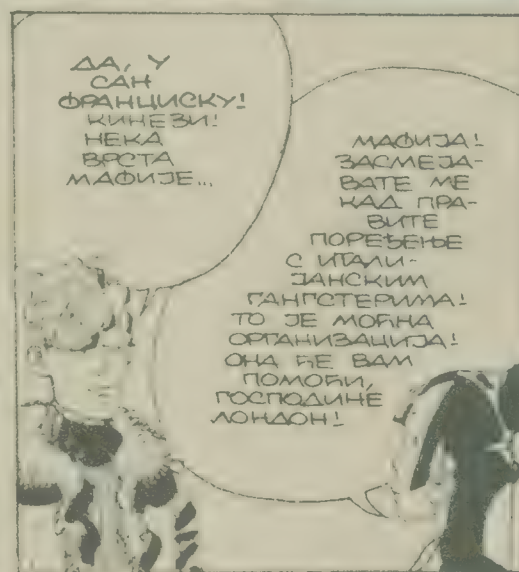

У ПОСЛЕДЊЕ ВРЕМЕ САМО СРЕЋЕМ ЉУДЕ ВИЧНЕ ВОЈНИЧКИМ ВЕШТИНАМА!

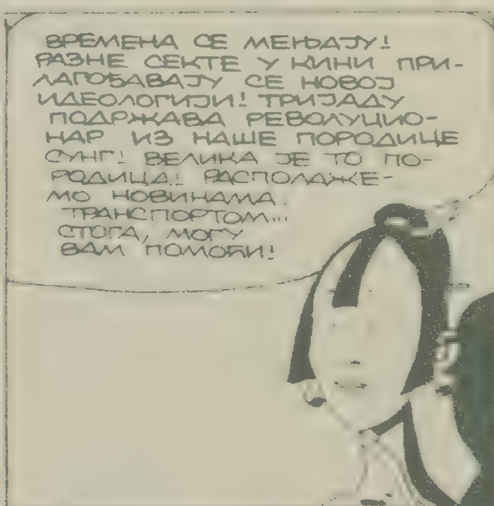

У РАТУ СМО! АЛИ, РЕЦИТЕ... МОГУ ЛИ ВАМ ШТО ПОМОЋИ?

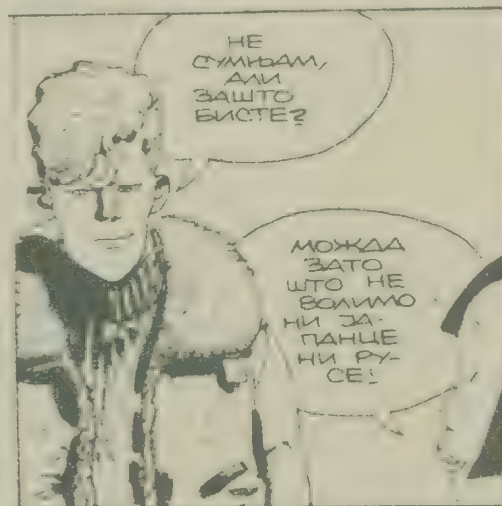

СУМЊАМ ДА МИ МОЖЕТЕ ПОМОЋИ ДА ШТО ПРЕ КИДНЕМ ОДАВДЕ...
ЗБОГ ПОРУЧНИКА САКАИЈА?

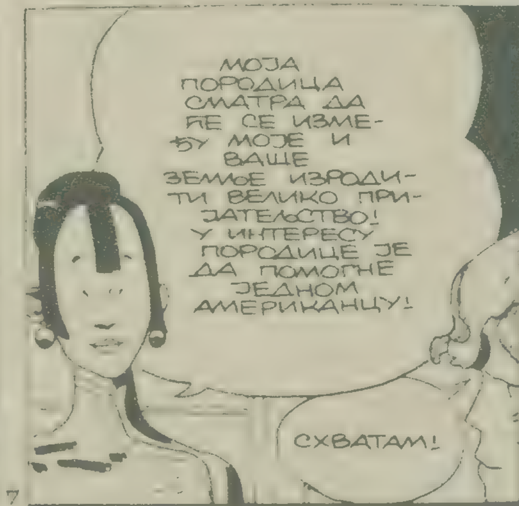

КАД СТЕ ПРЕ САЗНАЛИ...
УШИ ЗМАЈА МАНДАРИНА СВЕ ЧУЈУ!

ЈА, МУЛАН, КЋИ ЗМАЈА МАНДАРИНА, ПОМОЋИ ЋУ ВАМ ДА РЕШИТЕ ТАЈ ПРОБЛЕМ! ЈЕСТЕ ЛИ ЧУЛИ ЗА ТРИЈАДУ?

ДА, У САН ФРАНЦИСКУ! КИНЕЗИ! НЕКА ВРСТА МАФИЈЕ...
МАФИЈА! ЗАСМЕЈАВАТЕ МЕ КАД ПРАВИТЕ ПОРЕЂЕЊЕ С ИТАЛИЈАНСКИМ ГАНГСТЕРИМА! ТО ЈЕ МОЋНА ОРГАНИЗАЦИЈА! ОНА ЋЕ ВАМ ПОМОЋИ, ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН!

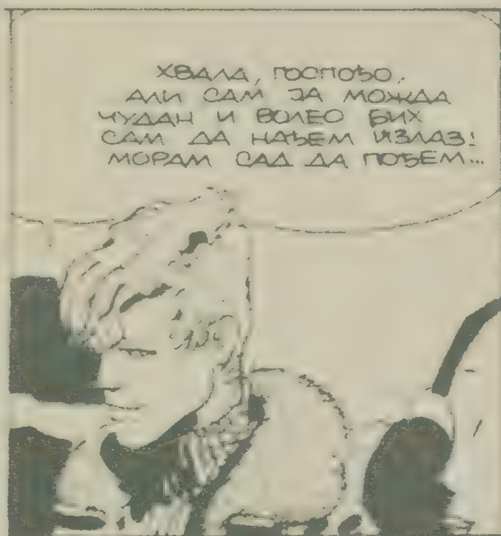

ВРЕМЕНА СЕ МЕЊАЈУ! РАЗНЕ СЕКТЕ У КИНИ ПРИЛАГОЂАВАЈУ СЕ НОВОЈ ИДЕОЛОГИЈИ! ТРИЈАДУ ПОДРЖАВА РЕВОЛУЦИОНАР ИЗ НАШЕ ПОРОДИЦЕ СУНГ! ВЕЛИКА ЈЕ ТО ПОРОДИЦА! РАСПОЛАЖЕМО НОВИНАМА, ТРАНСПОРТОМ... СТОГА, МОГУ ВАМ ПОМОЋИ!

НЕ СУМЊАМ, АЛИ ЗАШТО БИСТЕ?
МОЖДА ЗАТО ШТО НЕ ВОЛИМО НИ ЈАПАНЦЕ НИ РУСЕ!

МОЈА ПОРОДИЦА СМАТРА ДА ЋЕ СЕ ИЗМЕЂУ МОЈЕ И ВАШЕ ЗЕМЉЕ ИЗРОДИТИ ВЕЛИКО ПРИЈАТЕЉСТВО! У ИНТЕРЕСУ ПОРОДИЦЕ ЈЕ ДА ПОМОГНЕ ЈЕДНОМ АМЕРИКАНЦУ!
СХВАТАМ!

КАКО ЋЕТЕ МИ ПОМОЋИ У АФЕРИ САКАИ?
ИМА МНОГО НАЧИНА! ИЗАБРАЋЕМО ТАКАВ ДА НЕ ИЗГУБИТЕ ОБРАЗ!

ХВАЛА, ГОСПОЂО, АЛИ САМ ЈА МОЖДА ЧУДАН И ВОЛЕО БИХ САМ ДА НАЂЕМ ИЗЛАЗ! МОРАМ САД ДА ПОЂЕМ...

НЕ СМЕМ ДА ОСТАВИМ САМОГ ОНОГ ЛУДКАСТОГ РАСПУЋИНА...

НЕМА ГА!

КУД ЛИ ЈЕ ТА БУДАЛА ОТИШЛА?!

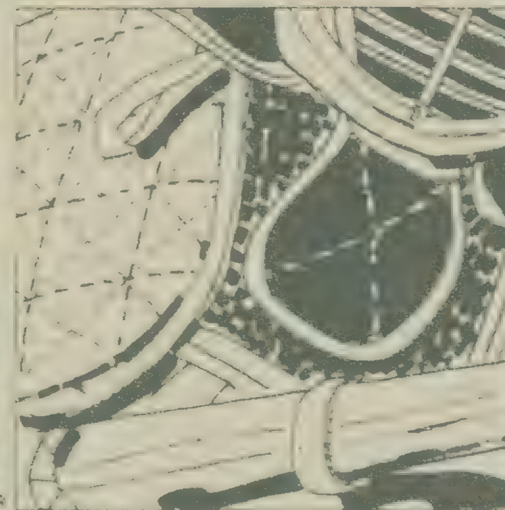

РАСПУЋИН НЕСТАО, КОРТО МАЛТЕЗА НЕ МОГУ НАЋИ, САКАИ МИ ЈЕ СТАЛНО ЗА ПЕТАМА... А МЕНИ СЕ СПАВА...

ЗВЕЦ!

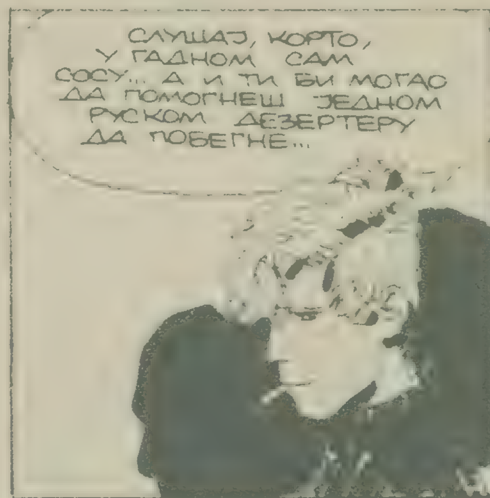

ТРАС!
ЛУДИ ХИДАРИ!

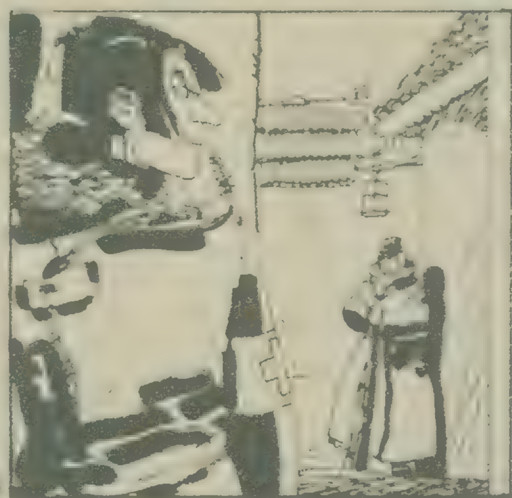

ШОБУ!

МЕНЕ ТРАЖИШ?

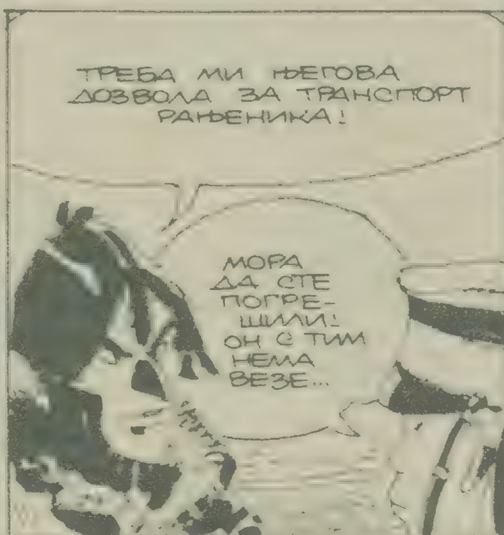
ЗДРАВО! ОТКУД ТИ?

ШТА ЈЕ С ТОБОМ? БЛЕД СИ! ДА НИСИ БОЛЕ-СТАН?

САЊАО САМ НЕШТО РУЖНО... ТАМАН ДА МЕ УБИЈЕ ЈЕДАН НИНЏА, А ОНДА СИ ТИ НАИШАО...

СЛУШАЈ, КОРТО, У ГАДНОМ САМ СОСУ... А И ТИ БИ МОГАО ДА ПОМОГНЕШ ЈЕДНОМ РУСКОМ ДЕЗЕРТЕРУ ДА ПОБЕГНЕ...

АКО ОСТАНЕ, УБИЋЕ ГА! ПОВЕДИ ГА СА СОБОМ!
НЕМА ПРОБЛЕ-МА!

ДОБАР ДАН! МОЖЕТЕ ЛИ МИ РЕЋИ ГДЕ ДА НАЂЕМ ПОРУЧНИКА САКАИЈА?
А ЗАШТО?

ТРЕБА МИ ЊЕГОВА ДОЗВОЛА ЗА ТРАНСПОРТ РАЊЕНИКА!
МОРА ДА СТЕ ПОГРЕШИЛИ! ОН С ТИМ НЕМА ВЕЗЕ...

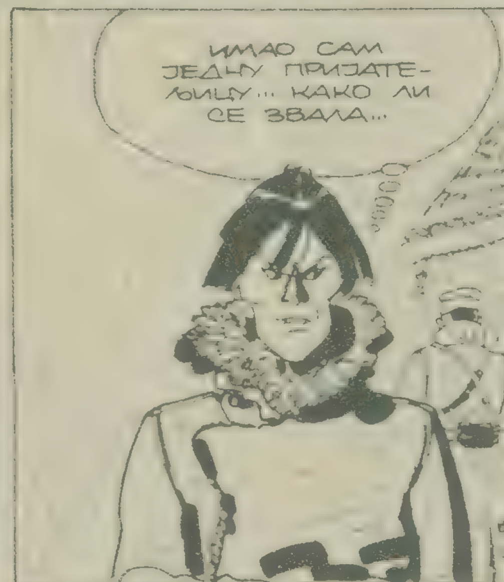

САД ЈЕ У КУЋИ ЛЕПТИРА...

ТУ СЕ САМО ОФИЦИРИ ЗАБАВЉАЈУ!
А, ТАКО ЗНАЧИ!

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ТУ СУ ДОЛАЗИЛИ РУСКИ ОФИЦИРИ...

ДАКЛЕ, ТУ СМО! МОЖДА ЈЕ ТУ И САКАИ...

ИМАО САМ ЈЕДНУ ПРИЈАТЕЉИЦУ... КАКО ЛИ СЕ ЗВАЛА...

МИЛЕНА... ДА ЛИ ЈЕ ТУ?

МИЛЕНА? МОРА ДА ДУГО НИСИ БИО У МУКДЕНУ?
НЕ СЕЋАМ СЕ... ГДЕ ЈЕ МИЛЕНА?

НИЈЕ ОВДЕ... АЛИ, ТИ СИ РУС?
ПОЗНАВАЛА САМ ЈЕ! БИЛА ЈЕ ПРИЈАТЕЉИЦА МОГ ПРИЈАТЕЉА ВАСИЛИЈА!

ТИ СЕ ЗОВЕШ РАСПУЋИН?

ДА! А ГДЕ ЈЕ МИЛЕНА?
УМРЛА ЈЕ... А ШТА ЈЕ С ВАСИЛИЈЕМ?

УМРО ЈЕ!
- ОХ, ТАКО МИ ЈЕ ЖАО! АЛИ, КАКО СИ ДОВДЕ СТИГАО? ОПАСНО ЈЕ...

У РОВУ ЈЕ ОПАСНИЈЕ! МОГУ ЛИ НЕШТО ДА ПОЈЕДЕМ?
УЂИ ДОНЕЋУ ТИ НЕШТО!

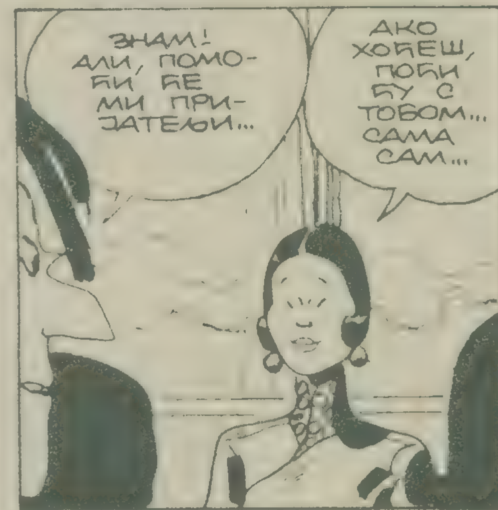

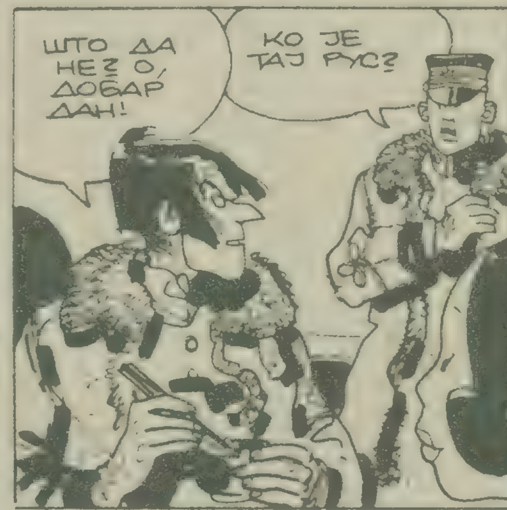

ОНАЈ ЈАПАНАЦ МИ ЈЕ ПОЗНАТ... КАКО СЕ ЗОВЕ?
САКАИ! ПОРУЧНИК САКАИ!

ИЗГЛЕДА ДА ИМАШ ПРОБЛЕМА С ЈАПАНЦИМА... МАНЏУРСКА ПОЛИЦИЈА СВЕ КОНТРОЛИШЕ...

ЗНАМ! АЛИ НЕ БРИНИ! ОДМАХ ИДЕМ...
РУСИ СЕ БОРЕ ЗА ОДСТУПНИЦУ КА СЕВЕРУ!

А ЈА ЋУ НА ЈУГ, ДА НАЂЕМ НЕКИ БРОД!
ЈУГ ВРВИ ОД ЈАПАНАЦА И РАЗБОЈНИКА...

ЗНАМ! АЛИ, ПОМОЋИ ЋЕ МИ ПРИЈАТЕЉИ...
АКО ХОЋЕШ, ПОЋИ ЋУ С ТОБОМ... САМА САМ...

ШТО ДА НЕ? О, ДОБАР ДАН!
КО ЈЕ ТАЈ РУС?
11

СНАБДЕВА НАС ПАРФЕМИМА И ШМИНКОМ!

ХМ! БОЉЕ БИ БИЛО ДА ИХ САМ УПОТРЕБИ!
ТО ЈЕ ДОБАР МЛАДИЋ!

СВЕТ ЈЕ ПУН ДОБРИХ МЛАДИХ РУСА! АЛИ, НАЈБОЉИ СУ ОНИ КОЈИ МИРИШУ КОРЕН ЉУБИЧИЦЕ...

ДО ВИЂЕЊА, ПОРУЧНИЧЕ САКАИ! ДОЂИТЕ НАМ ОПЕТ!

ХВАЛА, ДЕВОЈКЕ... ПОЗДРАВЉАМ ВАС... ЖУРИМ!

ПОРУЧНИЧЕ САКАИ!
?

ПОРУЧНИЧЕ САКАИ...

БАНГ!

...ЗА ЏЕКА ЛОНДОНА И ДРУГЕ ПРИЈАТЕЉЕ...
БАНГ! БАНГ!

УРА! УСПЕО САМ!

САД МОГУ НА БРОД!

ХА! ХА! ХА!
ХА! ХА!

ЗА ТО ВРЕМЕ...
И ТО ЈЕ ЦЕЛА ПРИЧА?
НИЈЕ ТАКО СТРАШНА!

САМ ЈАПАНСКИ ВРХОВНИ ШТАБ СПРЕЧИЋЕ ДВОБОЈ! НЕ ОДГОВАРА ИМ ДА СТРАНИ ДОПИСНИК НАСТРАДА ОД РУКЕ ЊИХОВОГ ОФИЦИРА!

МИСЛИШ?
ПА ДА! ТО НЕ БИ БИО ПОЛИТИЧКИ ГЕСТ!

НАДАМ СЕ ДА СИ У ПРАВУ...
А ГДЕ ТИ ЈЕ ТАЈ ПРИЈАТЕЉ, РУС?

УХ, МА КАКАВ ПРИЈАТЕЉ! ПОЈМА НЕМАМ!

ЈЕ ЛИ ТО ОН?
ЈЕСТЕ!

А САД ЈЕ И ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ! ГОСПОДИН РАСПУТИН!

ЈЕСАМ ЛИ ТИ РЕКАО ДА НЕ ИЗЛАЗИШ?

ДА, АЛИ ИМАО САМ НЕКА ПОСЛА! А ЈЕ ЛИ ТО ТАЈ МЛАДИЋ?

ДА! ТО ЈЕ КОРТО МАЛТЕЗЕ! ОН ЋЕ ТЕ ПРЕБАЦИТИ...

ХМ!

ХЕЈ, ЛОНДОН!

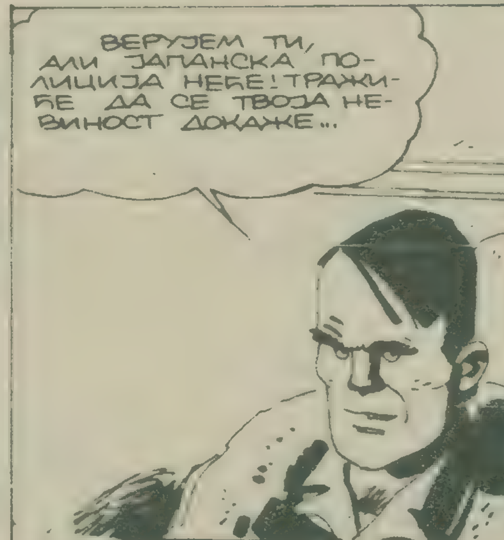

ОТКУД ТИ, ДЕЈВ?

ЈОШ ПИТАШ ПОСЛЕ СВЕГА ШТО СЕ ДОГОДИ-ЛО?!
МОЛИМ?

ШТА СЕ ДОГО-ДИ-ЛО?
УБИО СИ ПОРУЧНИКА САКАИЈА!

САКАИ МРТАВ?! ПОЈМА НЕМАМ О ЧЕМУ ГОВОРИШ!

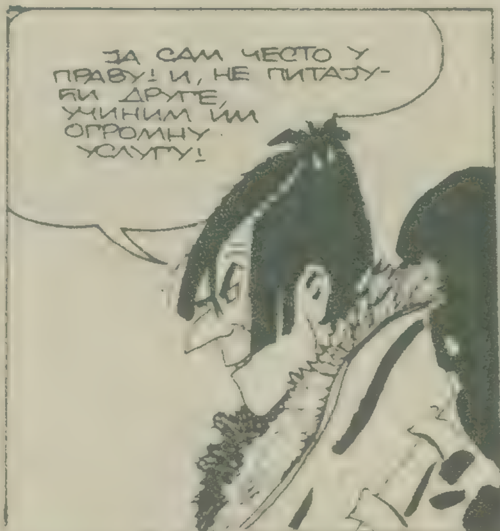

ВЕРУЈЕМ ТИ, АЛИ ЈАПАНСКА ПО-ЛИЦИЈА НЕЋЕ! ТРАЖИ-ЋЕ ДА СЕ ТВОЈА НЕ-ВИНОСТ ДОКАЖЕ...

НИКАД НЕ БИХ УРАДИО ТАКВУ ГЛУПОСТ... СЕДЕО САМ ОВДЕ С КОРТОМ МАЛТЕ-ЗОМ!

ГЛУПОСТ?! ТИ НАЗИВАШ ГЛУПОШЋУ ШТО ТИ ЈЕ НЕКО РЕ-ШИО ТАКО ОЗБИ-ЉАН ПРОБЛЕМ?!
ШТО ДА НЕ?

НИСАМ ТРАЖИО НИШТА...
ПА, ТИ СИ НЕЗАХВА-ЛАН?
14

МА ШТА ТИ, ЗАПРАВО, ХОЋЕШ? НЕ СХВАТАМ!
У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, МЛАДИЋ ЈЕ У ПРАВУ!

ЈА САМ ЧЕСТО У ПРАВУ! И, НЕ ПИТАЈУЋИ ДРУГЕ, УЧИНИМ ИМ ОГРОМНУ УСЛУГУ!

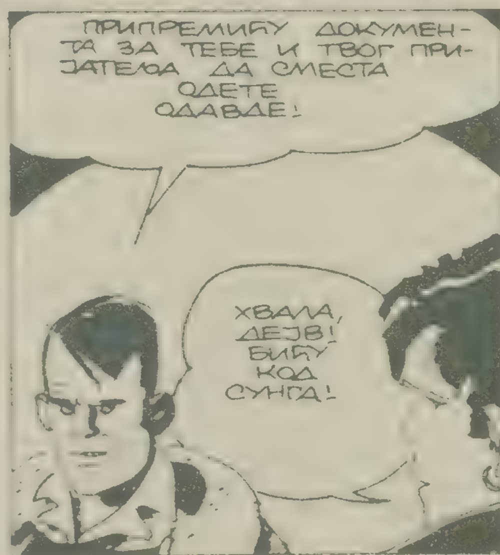

КУЦ!
КУЦ!
КУЦ!

ГОСПОДИНЕ ЛОНДОН, ПОЋИ ЋЕТЕ С НАМА У ВОЈНУ ПОЛИЦИЈУ!

ХОЋУ, АЛИ МИСЛИМ ДА ЋЕ СЕ СТВАР БРЗО РЕШИТИ!

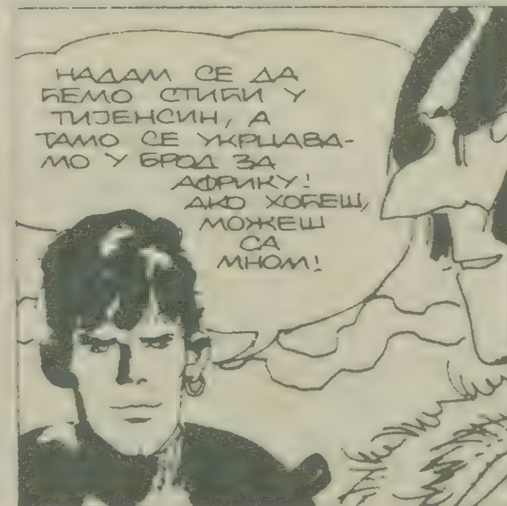

ИДЕМО И МИ С ЊИМ, КОРТО! ТВОЈИМ СВЕДОЧЕЊЕМ ЏЕК ЛОНДОН ЋЕ ИЗИЋИ ЧИСТ ИЗ ОВОГА...

ПРИПРЕМИЋУ ДОКУМЕНТА ЗА ТЕБЕ И ТВОГ ПРИЈАТЕЉА ДА СМЕСТА ОДЕТЕ ОДАВДЕ!
ХВАЛА, ДЕЈВ! БИЋУ КОД СУНГА!

РАСПУЋИНЕ, МОРАМ СЕ ПОЗДРАВИТИ С ПРИЈАТЕЉИМА ПРЕ ПОЛАСКА ЗА КИН-ЧОУ!

НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО СТИЋИ У ТИЈЕНСИН, А ТАМО СЕ УКРЦАВАМО У БРОД ЗА АФРИКУ! АКО ХОЋЕШ, МОЖЕШ СА МНОМ!

ИСКРЕНО РЕЧЕНО, НЕ РАЗУМЕМ ЗАШТО ЏЕК ЛОНДОН ХОЋЕ ДА ТИ ПОМОГНЕ... АЛИ, ОБЕЋАО САМ МУ ДА ЋУ ТЕ ПОВЕСТИ СА СОБОМ!
ЈЕ ЛИ? НИШТА НИСИ СХВАТИО?!

МАЛО КАСНИЈЕ...
СВЕ ЈЕ СПРЕМНО! ДЕЈВ НАМ ЈЕ ДАО ИСПРАВЕ, СУНГ НАМ ЈЕ НАШЛА КАРТЕ ЗА ВОЗ ДО ТАКУА...

...ЏЕК ЛОНДОН ЈЕ ОСЛОБОЂЕН СУМЊЕ У ВЕЗИ СА СЛУЧАЈЕМ САКАИ, АЛИ ЈЕ ПРОТЕРАН ИЗ МАНЏУРИЈЕ КАО „PEPSONA NON GRATA"!

АХ... ДЕЈВ МИ ЈЕ РЕКАО ДА ТИ ЛОНДОН ЗАХВАЉУЈЕ...
А ЗБОГ ЧЕГА?

МОЖДА ЗАТО ШТО СИ УБИО ПОРУЧНИКА САКАИЈА...
ОТКУД ТИ ТА ИДЕЈА?

ЈУЖНИ РТ - АФРИКА...
МОЛИМ ТЕ, ОБЈАСНИ МИ КАКО СТЕ ОТКРИЛИ ДА САМ УБИО САКАИЈА?
ПА, ВАЉДА ЗАТО ШТО ИМАМО МАЛО МОЗГА!

16
КРАЈ

КОСТИМ ОД МАРАМА

Од **две мараме (60 × 60 cm)** можете да направите леп купаћи костим. Девојчице ће узети меру као што се види на **црт. 2.** Материјал мора да буде мекан, растегљив и не сувише танак да се не би провидео кад се окваси.

Мараму која представља предњи део треба око ногу укројити као што се види на **црт. 1.** Троуглове на грудима и између ногу треба само пресавити на наличје. Задњи део костима добија се од друге мараме (доњи део **црт. 1**). Троугао између ногу се савије, а материјал се по осталим цртицама исече. Троуглови А и Б пришивају се са стране као што се види на **црт. 1** са троуглом А. Састављен костим је на **црт. 3.** Троугао на грудима проштепајте по дужини и провуците пантљику, порубите испод руке, а на **црт. 3** види се како то изгледа. Ивице око ногу и позади паспулирајте, опшијте, неком траком исте или друге боје тако што се са лица нашије трака као на **црт. 4**, окрене се на наличје (**црт. 5**), подврне и зашије (**црт. 6**). Како све то изгледа паспулирано и порубљено види се на **црт. 7.** Костим се облачи овако: најпре се навуче на врат (**црт. 8**), задњи део провуче се кроз ноге, предња марама се укрсти на леђима (**црт. 9**). задњи део пребаци и укрсти спреда (црт. 10), а затим веже (**црт. 11**). Предња марама може да се састави од правоугаоника у две боје. Готов костим види се на **црт. 12.**

УРНЕБЕС У ПОЗОРИШТУ

ОПКЛАДА ПРОТИВ ДИРИГЕНТА

ЧУВЕНИ ПЕВАЧ ЛЕО СЛЕЗАК РИЗИКОВАО ЈЕ ДА БУДЕ НАЈУРЕН ИЗ МЕТРОПОЛИТЕН ОПЕРЕ САМО ДА БИ НАСАМАРИО ЈОШ ЧУВЕНИЈЕГ СТРАШНОГ АРТУРА ТОСКАНИНИЈА

Била је 1909. прва година наступања Леа Слезака, великог чешког тенора, у Метрополитен опери у Њујорку. Његова прва, а Тосканинијева друга.

У ресторану Метрополитена окупили су се, после генералне пробе „Аиде", све сами мајстори оперске уметности, певачи чија имена и данас представљају темељ оперске историје. Диригент маестро Артуро Тосканини није био присутан јер је после пробе имао важан састанак.

Певачи су, уз чашицу, повели разговор.

– Код овог Тосканинија нема врдања. Генијални уметник, али прави деспот, као да није из племените Италије – рекао је познати баритон Антонио Скоти.

– Другим диригентима могло је да се доскочи – насмешила се Џералдина Фарар, веома цењени сопран. – Баш смо се лепо проводили.

– Да, да – гунђао је Скоти – код овог вражјег Тосканинија не сме човек ни да трепне ако то није предвиђено. Он све види.

Пасквале Амато, баритон, мунуо је Скотија и предложио:

– Па, да изведемо нешто?

– Ма не, ја то само онако. Било би чаробно, али не иде. Код Тосканинија ништа не пролази.

– Хоћете ли да се кладимо да ћу успети да средим Тосканинија и направим урнебес у позоришту? – изненада се умешао Лео Слезак.

– А шта ће да каже директор Гати-Казаца?

– То је моја брига – одговорио је Слезак.

Илустровао Димитрије Костић

Право са Алпа

И тако је пала опклада. Сви који су суделовали у „Аиди" дали су по два долара с тим да Слезак сваком исплати по четири ако изгуби опкладу без обзира да ли ће бити привремено суспендован или чак, отпуштен.

„Завереници" су чували тајну и нестрпљиво очекивали премијеру „Аиде". Најзад је дошао и тај дан.

Слезак је беспрекорно отпевао арију из увода „Ћелесте Аиде". Изгледао је сјајно као Радамес, онако висок готово два метра и развијен као боксер тешке категорије.

Позориште је било као кутија сардина. Аплауз громогласан. Али, када је дошло до велике тријумфалне сцене и четири снажна момка из хора унела победника Радамеса на штиту уз помпезне звуке марша, урлик смеха заглушио је салу. Кикотала се и публика, и чланови хора, и свирачи на сцени и у оркестру.

Тосканини је избуљио очи и почео да чупа косу узвикујући на родном италијанском:

– Mamma mia! Che bestia!*)

На штиту је стајао Слезак, био је то он и био је Радамес, али у невероватном обличју.

Уместо да буде одевен у лаку египатску ратничку одећу, на глави је имао тиролски шеширић с пером. Носио је снежнобелу извезену кошуљу, кратке тиролске панталоне, беле доколенице са шарама и гојзерице за планинарење. У десној руци држао је планинарски штап као да се управо вратио са Алпа.

Гати-Казаца, који је седео у директорској ложи код бине, нагао се и довикнуо Тосканинију:

– Не прекидај представу, само настави!

Ја сам једини кривац

Тосканини је имао муке да смири свираче који су кривили вратове да би боље видели призор на сцени и смејали се као луди.

Представа је приведена крају без даљих компликација. Већ у трећем чину Радамес се појавио у прописаном костиму и певао тако да је публика више пута тражила бис.

Одмах после церемоније предаје цвећа и спуштања завесе Артуро Тосканини и Гати-Казаца позвали су цео ансамбл у канцеларију управе. Тамо је, после мучних објашњења, пала пресуда: сви који су суделовали у опери морају да плате позоришној каси по три долара на име одштете јер су сви криви за нечувени неред на сцени.

Певачи су се кисело згледали, свакоме је из џепа одлазило по пет долара – два Слезаку јер је добио опкладу и три позоришту. Нелагодну ситуацију прекинуо је сам Слезак:

– У представи је учествовало сто двадесет пет особа. Изволите триста седамдесет пет долара, плаћам за све јер сам ја једини кривац.

Диригује покојни Моцарт

Исте вечери, после поноћи, Тосканини је ушао у ресторан хотела „Валдорф Асторија" и ту затекао Слезака како за столом, уз криглу пива, нешто рачуна.

– Aha, poverino**), рачунаш колико си изгубио! – радосно ће маестро.

– Напротив, зарадио сам сто двадесет пет долара – нехајно му је одвратио Слезак.

– Шта кажеш! – загрцнуо се Тосканини.

– Баш то, маестро. Окладио сам се и с вашом супругом сињором Карлом у двеста педесет долара. Она је тврдила да вама тако нешто не може да се деси. Дакле, кад се све сабере и одузме, зарада ми је чистих сто двадесет пет долара.

– Проклета Карла, женска глава! Да ли ти је то највећи успех ван позоришних дасака?

– Не, маестро, боље је било у Вроцлаву у Пољској пре више од десет година. Одмах ћу вам испричати.

– Дао сам да се направи плакат за оперу „Чаробна фрула" којом ће дириговати композитор Волфганг Амадеус Моцарт.

– Доврага, па Моцарт је био мртав бар сто година!

– Наравно. Хором у опери, писало је на плакату, требало је да диригује Рихард Вагнер, покојан већ више од једне деценије. Ансамбл се састојао од певачких звезда које ни сам ђаво није могао да окупи и доведе у једну такву провинцију. Осим тога, многи одавно нису били међу живима.

– Сјајно! – разгалио се Тосканини. – А шта је рекла критика?

– Највише карата разграбили су баш критичари и музички стручњаци који су после завапили по новинама да је права несрећа што је тако сјајна представа отказана због болести неколицине извођача. Опкладу сам и добио зато што ни један једини критичар није приметио тако очигледну подвалу.

Тосканини је потапшао Слезака и одушевљено рекао:

– Bravo, caro***). Не пијем пиво, али за ову прилику наручи нам по дуплу криглу.

Д. Е.

*) Мила мајко, каква животиња

**) Јадниче

***) Драги

 IGRO

Sportska knjiga

Београд, Македонска 19

препоручује

БОРИЛАЧКИ СПОРТОВИ

1. Јорга–Ђурић ТЕКИ 1 и ЕНПИ КАТА 350
2. Јорга–Ђурић НУНЧАКУ И КАРАТЕ 500
3. Р. Мудрић ШКОЛА КАРАТЕА I 500
6. Шегвић – Стојиљковић КУНГ ФУ 400
8. Љ. Врачаревић АИКИДО 250
9. Б. Вујић ПУТ У НАПРЕДНИ КАРАТЕ 560
12. Врачаревић–Куртовић ОДБРАНА ОД НОЖА 500
14. С. Бојовић РВАЊЕ – грчко-римским стилом 250
15. С. Бојовић РВАЊЕ – слободним стилом 680
16. С. Бојовић БОРЕЊЕ(на македонском језику 680
18. Б. Марјановић АМАТЕРСКИ БОКС 300

ШАХ

20. И. Бондаревски КОМБИНАЦИЈЕ У СРЕДИШНИЦИ 500
23. Ј. Нејштат ШАХОВСКИ ПРАКТИКУМ ... 550
24. Ј. Р. Капабланка ОСНОВИ ШАХА 990
25. Н. В. Крогијус О ПСИХОЛОГИЈИ ШАХОВСКОГ СТВАРАЛАШТВА 300
29. С. Домазет ШАХ ОД А 1 до Х 8 750
32. Х. Голомбек ШАХОВСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА 900
33. Б. Кажић НОВА ПРАВИЛА ШАХОВСКЕ ИГРЕ 500
34. Д. Бјелица НА ПОТЕЗУ БОРИС СПАСКИ 250
36. Д. Бјелица РЕКАО МИ ЈЕ АНАТОЛИЈ КАРПОВ 400
37. Д. Бјелица БУГОЈНО 78 150
Ђорђевић–Марјановић
43. Велики турнири – ЛОНДОН 350
44. Велики турнири – АМСТЕРДАМ 400
45. Велики турнири – БЕЧКИ ТУРНИРИ 150
46. Велики турнири – ХАВАНА 200
47. Велики турнири – ЊУЈОРК 350

СПОРТСКО СТРУЧНА ИЗДАЊА

52. Д. Шаренац КАКО У XXI ВЕК 150
54. В. Стефановић ПЕДАГОГИЈА И СПОРТ 750
55. Хавелка–Лазаревић СПОРТ И ЛИЧНОСТ 300
57–65. АЛМАНАХ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ СПОРТА (8 књига) 1.600

66. Р. Арменулић ТЕНИС 400
87. Ђ. Дедић ТЕНИС – правила и коментари 250
75. С. Мићовић КОШАРКАШКИ ПИВОТМЕН 380
121. Т. Вогринец КРИЖАЈЕВА ШКОЛА СМУЧАЊА 250
91. С. Драговић НОРДИЈСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ – правила и коментари 250
122. Група аутора: ФИЗИЧКА КУЛТУРА И СПОРТ У ЈУГОСЛАВИЈИ 800

ФУДБАЛ

53. Б. Елснер МЕТОДИКА ФУДБАЛСКЕ ИГРЕ 1.100
67. В. Стефановић САВРЕМЕНИ ФУДБАЛ И ПЕДАГОШКО ПСИХОЛОШКИ РАД .. 440
68. А. Боженко ТРЕНИНГ ВРХУНСКИХ ФУДБАЛЕРА 800
69. Б. Дукић ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА ФУДБАЛЕРА 650
70. Д. Шаренац ДАЈ ГОЛ ВИШЕ 250
71. Ж. Стакић ФУДБАЛ БРЖЕ, ЈАЧЕ, ЕФИКАСНИЈЕ 550
72. Ратковић–Мићуновић ПЛАВИ У ОРБИТИ 200

ГИМНАСТИКА И РЕКРЕАЦИЈА

78. М. Чабрић АТЛЕТСКА ГИМНАСТИКА 300
80. Vorderwulbecke ГИМНАСТИКА + ИГРЕ ЗА ДЕЦУ (од рођења до 7. године)............. 300
81. Ј. Пуљо МИНИ ВЕЖБЕ ЗА МАКСИ ЗДРАВЉЕ 320
82. Ивовић–Жарковић ИГРЕ ЗА ШКОЛЕ СПОРТ РЕКРЕАЦИЈУ 300
48. Ј. Пуљо YOGA – ХАРМОНИЈА ДУХА И ТЕЛА 850
124. Група аутора YU AEROBIK 800

СПОРТОВИ НА ВОДИ

94. Д. Шаренац РАНДЕВУ НА БАЗЕНУ 150
95. Р. Неговетић ЉУДИ ЖАБЕ (приручник за подводни риболов) 300
96. М. Шандор НАУЧИ И ТИ ДА ПЛИВАШ . 150
126. Б. Мијатовић ЈЕДРЕЊЕ НА ДАСЦИ ... 500

СПОРТСКА МЕДИЦИНА

97. Котуровић–Јеричевић КОРЕКТИВНА ГИМНАСТИКА 500
98. В. Ђурђевић СПОРТСКО СРЦЕ 400
99. В. Смодлака СПОРТСКА МАСАЖА И САМОМАСАЖА 850
102. Д. Дубин БРЗА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА ЕКГ 2.100
103. Д. Слијепчевић ХОРМОНИ ПОЛНЕ СФЕРЕ 700
128. А. Шкокљев АУРИКУЛО АКУПУНКТУРА 850

ХОБИ

104. М. Трифуновић ПСИХОЛОГИЈА КУПАЦА 200
105. В. Литричин ОСНОВНА ЗНАЊА О ПСУ . 550
106. М. К. Костерситз 400 САВЕТА ПРИЈАТЕЉИМА ПАСА 550
107. Н. А. Сахаров ДРЕСУРА ПАСА 550
108. Мишковић–Грабовшек ИГРАТЕ ЛИ БРИЏ 1.100
109. М. Ђонић РИБЉИ СВЕТ 300
110. М. Ђонић МАМЦИ И ВАЉЦИ 300
101. М. Ђонић ДУНАВСКИ АЛАСИ 850
111. С. Протић ЗАПИСИ ИЗ КУЋЕ МРАКА (Савети кратковидима) 100
113. М. Попадић СРЦЕ НА ТРАВИ (Поезија о фудбалу) .. 190
114. А. Новаковић ЗВУЦИ СА ПАРНАСА (Музика и музички инструменти код Хелена) 200
115. Ј. Пуљо БИСЕРИ МУДРОСТИ (Збирка афоризама) 800
116. Ж. Вукосављевић АКОРДИ И ХВАТОВИ НА ГИТАРИ 300
117. Ж. Вукосављевић ШКОЛА ЗА ГИТАРУ . 600
123. Ж. Вукосављевић БАС ГИТАРА 100
118. А. Вагенова ОСНОВИ КЛАСИЧНОГ БАЛЕТА 350
119. М. Пауновић СВЕТСКА АВИЈАЦИЈА ... 600
120. Р. Мићуновић САЊАЛИШТЕ – поезија за децу 150
127. Д. Шаренац АНТОЛОГИЈА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ СПОРТСКЕ КАРИКАТУРЕ 1.000

ИГРО „СПОРТСКА КЊИГА",
Београд, Македонска 19, п.фах 720

НАРУЏБЕНИЦА – ДЗ – 3/85

Поручујем књиге под редним бројем ________ у укупној вредности од ____________
1. Унапред уплаћујем на ваш жиро-рачун 60801-603-22384
2. Плаћам поштару при преузимању књига – поузећем.
(Заокружити начин плаћања)

____
(Презиме и име)

____
(Поштански број, место, улица и број)

Исећи и залепити на дописницу.
Књиге можете наручити и телефоном на 011/320-226

А ЦРКАВИЦА ЗА СТАРЕ ДАНЕ?

У поодмаклом добу од деведесет година судија Врховног суда САД Оливер Вендел Холмс доживео је непријатност да му се одлуком Конгреса пензија скреше. Судију у пензији је то јако узнемерило.■

– Није то пропаст света. И даље ћеш моћи сасвим лепо да живиш на ономе што ти остаје – рекао му је један колега у настојању да га утеши.

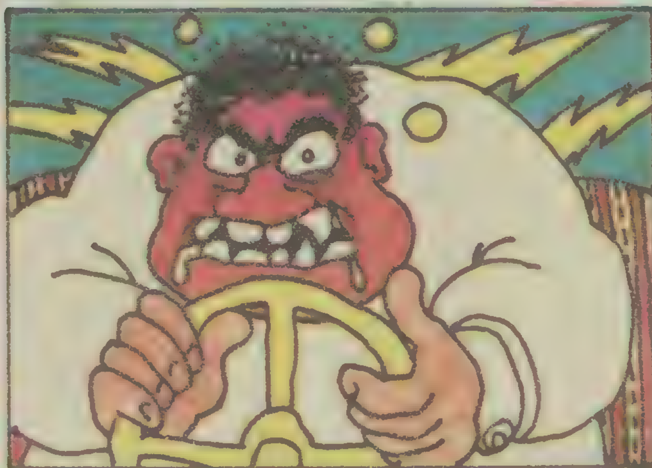
– Па претпостављам да ћу моћи. Брине ме само то што сада ништа нећу моћи да остављам на страну за старе дане.■

КРАДЉИВИЦА МРТВИХ МАЧАКА

Крадљивица из Канбере у Аустралији украла је из паркираних кола овећу торбу. Брже-боље је одјурила у оближњи ресторан да на миру види какав јој је улов и пала у несвест оног часа када је на сто истресла садржај.

У торби се налазило тело мачке коју је жена, власница кола, прегазила неколико минута раније и коју је намеравала да однесе кући како би је сахранила у башти.■

ГЛУПОСТ КАО СПАС

Људи ће и на папир да ставе невероватне будалаштине не би ли се извукли из невоље. То потврђују записи Анри Клоса, шефа саобраћајне полиције:

„Возим већ четрдесет година, а онда сам заспао за воланом и доживео несрећу."

„Тај момак је толико врлудао по путу да сам морао неколико пута да га избегавам пре него што сам га оборио."

„Невидљива кола појавила су се ниоткуда, ударила у мој аутомобил и ишчезла."■

ИЗВИН'ТЕ, ЈЕСТЕ ЛИ ВИ ОДАВДЕ?

Тако рећи модна новост: управа федералног затвора у америчкој држави Конектикату најлепше је замолила родбину и пријатеље својих штићеника да убудуће не долазе одевени у фармерке. Објашњење: „...то увелико отежава разликовање затвореника од њихових посетилаца".■

ОБРАЗОВАНИ СЛОНОВИ

У провинцији Лампанг на северу Тајланда слонови иду у школу. Тамо их од малих ногу уче да без грешке тегле тешка дебла стабала оборених у тајландским шумама. Настава је напорна и дуго траје: седам година.

Школу је основало тајландско Удружење дрвне индустрије и мали су изгледи да ће је у скорој будућности укинути. Тешка механизација би, истина, могла да замени слонове, али у поређењу са школованим сурлашима машине се далеко мање исплате: више

коштају, краћи им је век, треба их одржавати, а имају и незгодне особине да се кваре и тешко пробијају кроз непрокрчене шуме.

Слонче са седам година (основне) школе далеко је уносније: пред њим је педесетак година радног века, а и сасвим је извесно да му скупи резервни делови неће бити потребни.

У шумама Тајланда тренутно ради две хиљаде седамсто ових усавршених слонова, други су још у школи, неке ће тек уписати у први разред.

Ни прве, ни друге, ни треће нико не пита да ли им је до образовања.■

ГОСПО, ЈА НИСАМ МАСЕР!

Амерички сликар Џон Сингер Сарџент (1856–1925) био је силно слављен за живота, али се нипошто не би могло рећи да су личности које је портретисао увек биле задовољне његовим делима. Тако је, када је угледала свој портрет, једна гојазна дама, силно разочарана, бризнула у плач:

– Господине Сарџент, на овој слици сам пуначка. Очекивала сам да ћете ме приказати као витку особу.

– Госпођо, ја сам сликар, а не масер.■

ТРАЖИ СЕ ДЕВОЈКА С ГАРАЖОМ

Мали оглас у дневном листу енглеског града Бедфорда: „Изненада упражњено место помоћника бацача ножева. Пробе почињу одмах".

На огласној страни „Њујорк тајмса" могло се прочитати: „Мушкарац који свакодневно долази аутомобилом из Њу Рошела у Њујорк желео би да упозна девојку која станује у центру града и поседује слободно место у гаражи".

Оглас из једног америчког часописа за пољопривреднике: „Тражи се радник на млечној фарми. Не сме да има лоше особине као што су склоност ка пићу, псовању или маргарину".■

ЉУБИ БЛИЖЊЕГ ПСА

„Ивнинг пост" из Лидза у В. Британији објавио је недавно вест да је господин Лав (у преводу Љубав) осуђен на новчану казну од 25 фунти зато што је, сасвим у нескладу са својим презименом, у присуству сведока престравио (недужну) мачку.

На Новом Зеланду закон је по овом питању још строжи. У случају који се одиграо у Окланду нико никога није престрављивао, али је зато један власник пса изведен на суд и кажњен са 35 долара зато што није изводио свог пса у шетњу. По закону ове земље, наиме, власник је дужан да љубимца изведе у свет бар једном у 24 часа. Или шетња или глоба.■

Илустровао Зоран Јовановић

НОВА НАГРАДНА ИГРА „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" И РО „ТОКО"

ЗЛАТНИК У ШКОЛСКУ ТОРБУ

Ово је четврти и последњи део задатка који, заједно са три претходна може да вам донесе једну од пет премија или неку од **сто** других вредних награда. Читаоци који желе да учествују у наградној игри „ЗЛАТНИК У ШКОЛСКУ ТОРБУ" треба пажљиво да прочитају следеће

УПУТСТВО

Ако сте из сва четири броја исекли сличице на којима се налази МЕДВЕДИЋ са својим шумским пријатељима, онда од њих треба да саставите **причу у сликама.** Да вам мало помогнемо: сличице треба тако поређати (као у стрипу) да следе логичан ред догађаја и прича је готова.

Медведић је нови заштитни знак програма школских торби ТОКО

КАКО СЕ ШАЉУ РЕШЕЊА

Пошто сте сложили причу, сличице поређајте једну испод друге, по дужини, и тако сложене налепите на већој страни дописнице. На мањој страни читко упишите своје **име, презиме, годину рођења, улицу и број, поштански број и место** и НАЈКАСНИЈЕ ДО 8. јула 1985. године пошаљите на адресу: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, поштански фах 124, 11001 Београд са назнаком „МЕДВЕДИЋ".

Резултати игре биће објављени у броју 1756 који излази 23. августа 1985.

ПЕТ ПРЕМИЈА И *СТО* ДРУГИХ НАГРАДА ОЧЕКУЈЕ „ЗАБАВНИКОВЕ" ЧИТАОЦЕ КОЈИ ПРАВИЛНО РЕШЕ ПРИЧУ У СЛИКАМА

ДА ВАС ЈОШ ЈЕДНОМ ПОДСЕТИМО!

ПРЕМИЈЕ СУ:

ЈЕДАН ВЕЛИКИ ЈУБИЛАРНИ „ПОЛИТИКИН" ЗЛАТНИК – вредност 60.000. – дин.
ЈЕДАН МАЊИ ЈУБИЛАРНИ „ПОЛИТИКИН" ЗЛАТНИК – вредност 30.000. – дин.
ТРИ ЈУБИЛАРНА „ПОЛИТИКИНА" СРЕБРЊАКА – сваки по 6.500. – динара

ОСТАЛЕ НАГРАДЕ:

ПЕДЕСЕТ ШКОЛСКИХ ТОРБИ „ТОКО" у вредности од 185.000. – динара
ПЕДЕСЕТ ПЕРНИЦА ЗА ШКОЛСКИ ПРИБОР у вредности од 110.000. – динара

УКУПНА ВРЕДНОСТ СВИХ НАГРАДА ЈЕ ПРЕКО 40 СТАРИХ МИЛИОНА ДИНАРА.

Право учешћа у игри имају сви читаоци „Политикиног забавника". Сваки читалац може да пошаље више решења.

НАГРАДЕ СЕ НЕ МОГУ ЗАМЕНИТИ ЗА НОВЧАНУ ВРЕДНОСТ.

НЕ ЗАБОРАВИТЕ! РЕШЕЊА ПРИМАМО НАЈКАСНИЈЕ ДО 8. ЈУЛА 1985. ГОДИНЕ!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

КУПОН БРОЈ 4

Дочекајте нову школску годину с новом торбом!

ХИТ

РЕКОРДИ

ТРИ ГЕНЕРАЦИЈЕ ЛЕНОНА

Ленони су једина породица која је имала певача из три генерације и сви су са успехом снимали плоче. Џон Ленон је први соло сингл објавио 1969. године. Његов син представио се прошле године а његов отац Фреди је средином шездесетих, за време Битлс-еуфорије, снимио плочу под називом „Такав је мој живот".

ПРИМЕРИ

Идеја да се музиком помогне гладнима у Африци није остала без одзива у Аустрији. Почетком априла водећи музичари ове земље окупили су се у једном бечком студију и снимили песму „Зашто". Убрзо по објављивању плоча је постала хит и несумњиво ће донети знатна средства за помоћ напаћенима јужно од Сахаре

АУСТРИЈА ЗА АФРИКУ

ШТА РАДЕ... ВЕТЕРАНИ

Да ли понекад помислите шта раде они који још нису пристали на пензију или заборав? Ево неких примера.

Гари Брукер, ex Procol Harum, управо је објавио сингл „Две луде у љубави". Дејвид Кесиди је после два хита издао албум „Романса". Роберт Плант је завршио трећи соло албум у три године. Сингл се зове „Љубичасто и црно". Гари Глитер је отказао турнеју у последњем тренутку пошто је ушинуо кичму. Гари Мур и Фил Лајнот су закопали секире које су извадили још пре шест година и направили плочу „Напоље на пољима". Дејвид Нофлер, млађи брат чувеног Марка, оригинални члан групе Dire Straits, наставља соло каријеру албумом „Иза линија". Супертремп су били врло популарни пре него што су објавили да се разилазе. Сада су, опет, обелоданили да се окупљају. Нови албум је већ ту. Ту је и нешто измењена постава. Нилс Лофгрин, сада само гитариста у ансамблу Бруса Спрингстина, објавио је соло сингл „Тајне на улици" – Френсис Роси и Бернард Фрост са којим је Роси написао многе хитове за Status Quo сада раде и снимају као пар. Тоја Вилкокс се није сасвим посветила глуми. И она ретко снима плоче, али снима. Једну је недавно објавила.

Тоја Вилкокс са једном својом младом обожаватељком која је имитира

СВЕ ПЛОЧЕ

ДОРС (DOORS)

„Doors" (Електра, 1967)
„Strange Days" (Електра, 1967)
„Waiting For The Sun" (Електра, 1968)
„The Soft Parade" (Електра, 1969)
„Morrison Hotel" (Електра, 1970)
„Absolutely Live" (Електра, 1970)
„13" (Електра, 1970)
„L.A. Woman" (Електра, 1971)
„Other Voices" (Електра, 1972)
„Full Circle" (Електра, 1972)
„Weird Scenes Inside The Gold Mine" (Електра, 1972)
„The Best Of..." (Електра, 1973)
„An American Prayer" (Електра, 1978)
„Greatest Hits" (Електра, 1980)
„Alive, She Cried" (Електра, 1983)

Плоче групе Дорс у Југославији објављује SUZY

РАСПЛЕТИ

ДИП ПАРПЛ НЕ МОГУ ЗАЈЕДНО

Мада жари и пали на светској турнеји, најславнија постава групе Дип парпл (окупљена прошле године) све су гласнији они који тврде да је распад ипак неминован. Наводно, ни силне паре не могу да држе на окупу такве бандоглавце. Дошло је дотле да чланови између себе разговарају углавном преко адвоката а то је на турнеји, где се сваки дан мењају градови и дворане, прилично тешко и мучно Дип парпл имају заказан спектакл у Енглеској а то лако може да буде, осим што им је то први концерт за последњих 12 година у домовини, и последњи заједнички наступ уопште. Осим ако се адвокати другачије не погоде

СВАКА СЛИКА ПРИЧА

ОНА ЈЕ ОН

Годинама је једна од најнеобичнијих појава Дивајн. Прво се мислило да је у питању жена огромних димензија али се испоставило да је мушкарац. Дуго, међутим, Дивајн није показивао(ла) право лице. Уз последњи хит „Ходај као мушко" Дивајн је скинула перику и признала да се зове Глен Милстон.

Шта се све не чини због славе!

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Ја бих радо била куварица. Знам нешто италијанских специјалитета, али ми је непријатно да се намећем. Испада да хоћу другима да отимам хлеб"

Пет Бенатар

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ПОЛА ВЕКНЕ СЕ ИСТОПИЛО

Мит Лоуф (Месна векна) је један од важнијих (и најгломазнијих) актера светске музичке сцене. Како килограми често значе проблем, Мит је одлучио да мало смрша и протекле зиме скину чак 45 килограма. Како? „У новинама се појавила нека Кембриџ дијета" – каже Лоуф. „Чујем, људи је хвале и ја затражим упутство. Поштом су ми доставили пун пакет неког браон прашка. Он је основа у коју се меша сок од лимуна или прашак од ваниле. Томе се додају вода и лед и то се пије цео дан. Јео сам и парадајз. За два месеца прилично сам смршао, тако да ме уместо Дебела Векна сада зову Мало Мање Дебела Векна!" Какво име!

ЈУРИТМИКС ПОСЛЕ ОРВЕЛА

Група Tourists из које је настао дует Јуритмикс. Препознајете ли Дејва Стјуарта и Ани Ленокс?

БУДИ СВОЈ ВЕЧЕРАС

После дугог нагађања шта је истина у тандему Јуритмикс, показало се да истини одговара прича: тресла се гора – родила се одлична плоча! Најпопуларнији музички пар осамдесетих Ани Ленокс и Дејв Стјуарт пребродили су своје приватне неспоразуме (раскид дугогодишње везе, њен каснији неуспешан брак, његово бекство у пороке) и направили плочу „Буди свој вечерас" (Be Yourself Tonight) којом су поново запосели врхове топ-листа.

Мада се очекивало (што је и правило) да се дует одмах упусти у концертно промовисање нових песама и новог музичког курса, ствар мирује. Разлог: Ани поново има проблема са гласом и доктори су јој препоручили мировање. Она је зато прихватила понуде да снима филмове, први се већ снима и зове се „Револуција", а њени партнери су славни Доналд Садерланд и Ал Паћино. За то време Дејв продуцира неке мање познате саставе и Фиргила Шаркија.

Приликом промоције плоче Ани је новинарима одала једну тајну: – Ову плочу снимали смо у Паризу врло једноставно и брзо. Принцип је био следећи: Дејв сваког дана прави једну песму и ми је одмах снимамо па шта испадне. Занимљиво, искористили смо све Дејвове кроки-песма.

МАСОВНИ ПОМОРИ ВРСТА:
ПОЈАВА ОВОЗЕМАЉСКА ИЛИ СВЕМИРСКА

ДИНОСАУРУСЕ СУ УБИЛЕ КОМЕТЕ?

Јесу ли диносауруси заиста ишчезли зато што су били исувише гломазни и троми и уз то још имали и пех да их природа обдари претерано малим мозгом? Једна нова теорија каже да њихов нестанак, као и нестанак многих других врста, нема никакве везе са свим овим, а што се тога тиче, ни ма са чим овоземаљског порекла.

Теорија која је у научном свету подигла толику прашину гласи: сваких 26 милиона година Земљу бомбардује киша комета која траје стотинама и хиљадама векова. Удари већих комета стварају у атмосфери облак прашине која месецима заклања Сунце. Под тако затамњеним небом температура нагло опада и већина постојећих биљака и животиња умире.

Уколико је теорија тачна, до следеће катастрофе ове врсте доћи ће кроз отприлике тринаест милиона година.

Сендвич који је подигао прашину

Узбуна је почела са елементом који се зове иридијум. Ретким и тврдим, сребрнастобелим металом сродним платини и злату. У пролеће 1977. геолог Волтер Алварез опрезно је длетом клесао стене недалеко од италијанског градића Губија.

Алварезову пажњу привукле су наслаге које су га несбично подсећале на окамењени сендвич. Најнижи, односно најстарији, слој састојао се од кречњака из периода Креде, који је био пун сићушних фосила. На врху „сендвича" налазио се други слој кречњака из Терцијера у коме фосила готово да није било. Као и други узорци стена из тог периода и овај је указивао на то да су створења која су живела током касне Креде, мерено геолошким временом, изненада изумрла. Између наслага кречњака налазио се слој бледо црвене иловаче дебљине око 1,25 центиметара.

Лабораторијска анализа црвенкасте иловаче дала је резултат који је у најмању руку збуњивао: иловача је садржавала тридесет пута већу количину иридијума од било ког другог обичног камена. Тако висока концентрација овог ретког елемента могућа је само на пар места: у утроби земље, рецимо 3200 километара испод површине; у телима ванземаљског порекла, као што су астероиди и комете; па и у космичкој прашини која је на Земљу доспела са неке оближње супернове (звезде у распадању).

Од три наведене, две претпоставке морале су да буду одбачене. Иридијум који се налази у утроби земље смештен је исувише дубоко да би могао да избије на површину, а даља испитивања искључила су да је иридијум доспео са звезда у распадању. Само је један закључак био могућ: наслагу иридијума оставио је џиновски астероид који је ударио о земљу крајем Креде.

Волтер Алварез и његов отац Луис, физичар и нобеловац, покушали су да процене колико би прашине удар једног таквог астероида избацио у атмосферу. Занимало их је, такође, и колико би дуго Сунце остало заклоњено, па и које би све врсте живота биле најтеже погођене новонасталим климатским променама.

Закључак до кога су дошли: прво би изумрле биљке које у потпуности зависе од Сунца, затим и мноштво морских организама, а одмах иза њих, поумирале би копнене животиње које су се налазиле на највишој степеници лествице исхране. Дакле – диносауруси.

Небеске кише падају по сату

Нова теорија одмах је добила и своје жустре противнике, али су уследила и открића која су јој ишла у прилог. Палеонтолози са Универзитета у Чикагу, Сепкоски и Рауп, обелоданили су 1983. податке до којих су дошли проучавањем три и по хиљаде породица морских организама ишчезлих у последњих 250 милиона година.

Помоћу замршене статистичке гимнастике, њих двојица су установили да је већину масовних помора изазвало дванаест катастрофа различитих размера. При чему многе од ових масовних помора научници до данас нису забележили. И кључно откриће: катастрофе су се дешавале у размаку од 26 милиона година.

Скептици су се поново огласили, али и један значајан истомишљеник. Утврђујући старост фосила ишчезлих врста најсавременијим радиометријским техникама, палеобиолог Ерл Кофман непобитно је установио да их дели временски размак од – 26 милиона година.

Подударности се више нису могле да отписују. Никакви овоземаљски феномени; ерупције Везува, нарастање нивоа океана или ледена доба нису више могли да објасне овакву цикличност. Научници су упрли очи у небо.

Први циклични механизам који се нашао на удару астрономских испитивања било је 250 милиона светлосних година дуго кружно путовање Сунца и његових планета унутар пренасељене галаксије Млечног пута.

Сунце и планете пратиље улазе у „најпрашњавије" делове галаксије једном у сваких 33 милиона година. Податак који се не поклапа у потпуности са помором сваких 26 милиона година али који, бар кад је о астрономским и геолошким мерилима реч, представља допустиво одступање.

По заступницима ове теорије кад год Сунце прође кроз раван Млечног пута, ковитлаци прашине на његовом путу изазивају гравитационе промене у облаку комета који окружује соларни систем. Та космичка прашина шаље пљускове комета пут Сунца. Неке комете сударају се са другим планетама, неке са Земљом.

Потрага за звездом које нема

Међу научницима који су отпре одбацили идеју о галактичкој „вртешци" помиње се калифорнијски астрофизичар Ричард Милер. Уколико масовни помори не могу да се објасне ни помоћу једног познатог космичког механизма, закључио је, мора да се ради о нечему до сада неутврђеном.

Следећи ову претпоставку, Милер упорно трага за звездом која по мишљењу многих научника уопште не постоји. То је звезда смрти, Немезис, неоткривени, а можда и непостојећи пратилац нашег Сунца.

То што за четири века, колико астрономи користе телескопе, још нико није открио звезду-фантома, Милера наводи на закључак да је реч о изузетно малој и бледој звезди, можда црвенкастом кепецу чија маса одговара трећини масе Сунца, а сјај хиљадитом делу његовог сјаја. Када ова звезда смрти прође кроз облак комета она при том из њега избацује милијарду или више комета. Тако настаје киша која на Земљи изазива поморе.

Постојала она или не, за звездом Немезис се најозбиљније трага. Ричард Милер је на северној хемисфери издвојио пет хиљада могућих кандидата.

Има изгледа да је астрофизичар Томас Честер нешто ближи циљу. У потрази

ЖИВОТ НА ЗЕМЉИ ЈЕ ДИРИГОВАН ПОЈАВАМА ИЗ СВЕМИРА. ТО БИ МОГЛО ДА БУДЕ И ТАЧНО УКОЛИКО СЕ ДОКАЖЕ ДА СУ ЧИТАВЕ ВРСТЕ НА ЗЕМЉИ ИШЧЕЗАВАЛЕ У ПРАВИЛНИМ ВРЕМЕНСКИМ РАЗМАЦИМА. ТЕОРИЈА ЈЕ У НАЈМАЊУ РУКУ СМЕЛА, А МЕЂУ НАУЧНИЦИМА ЈЕ ИЗАЗВАЛА СИЛНО УЗБУЂЕЊЕ

за звездом смрти, он стрпљиво прекопава податке које је о 250 хиљада космичких тела на земљу још 1983. послао Инфрацрвени астрономски сателит. Честер трага за хладним звездама које су се на неуобичајен начин угасиле. До сада је издвојио пет хиљада сумњивих и успео да листу сузи на петнаест вероватних криваца које намерава да снима у размацима од по пола године, како би проверио да ли су заиста кандидати за насловну улогу звезде Немезис. Резултате ове истраге сазнаћемо за отприлике две године.

Мада не одбацује теорију о звезди смрти, астрофизичар Данијел Витмајер заступа сопствену: масовни помори дело су до сада неоткривене десете планете Сунчевог система, планете ИКС. Витмајер и његови истомишљеници мање зуре у небо, а више у хиљаде и хиљаде већ постојећих података и снимака како би открили и најмањи траг радијације који се на нарочит начин креће кроз свемир – могућу путању неке могуће планете.

Уколико планета ИКС заиста постоји она би, по Витмајеру, кружну путању око Сунца завршавала једном у сваких 56 милиона година. Двапут током тог циклуса, дакле, сваких 28 милиона година, планета ИКС пролазила би кроз обруч комета око Нептуна шаљући кишу помора на Земљу.

Можда је Сунце члан свемирског дуета

Да ли је нека од ових хипотеза, и која, уопште тачна?

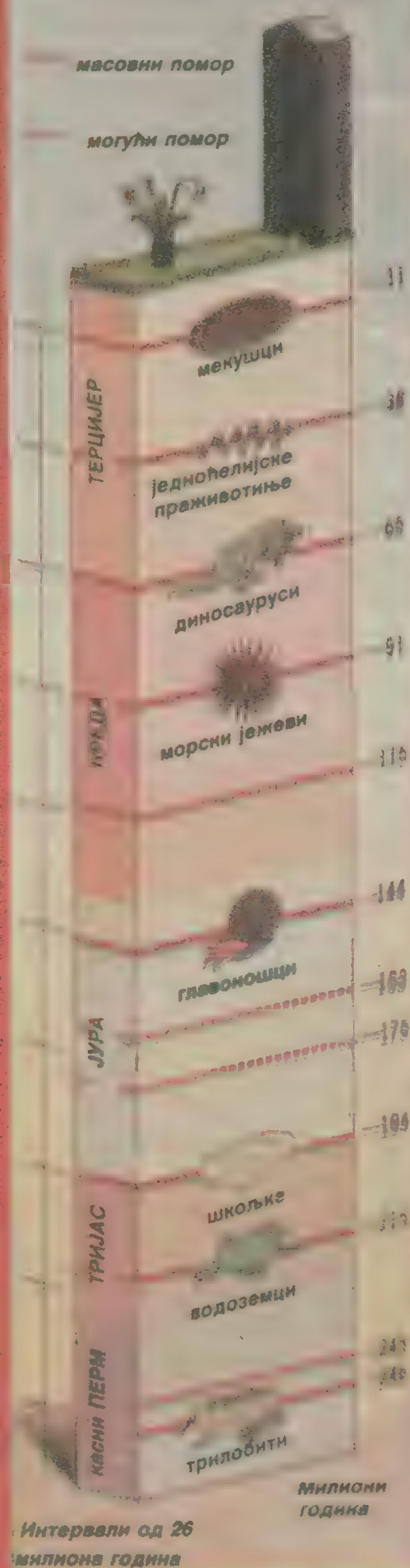
Уколико се покаже да је теорија о цикличним катастрофама тачна, многе претпоставке о току еволуције на Земљи, па и оне о могућностима живота на другим планетама, измениће се из корена.

Дуго се, рецимо, веровало да су системи звезда двојника који обухватају највећи број звезда у нашој галаксији исувише нестабилни да планетама обезбеде правилне орбите и тако омогуће настанак живота на њима. Шта ако се сада испостави да је и наше Сунце члан једног таквог небеског дуета, а да то ипак није омело настанак живота на Земљи?

Па, онда даље, ако су сваких неколико милиона година кише комета отварале многобројне еколошке празнине, нове врсте могле су да се развијају без потребе да истискују старе. А то је супротно теорији о еволуцији врста.

У том случају одговор на питање „Како то да постојимо?" гласио би: „Зато што су диносауруси изумрли, а не зато што су у борби за опстанак сисари били савршенији".

Мина Илић

Компјутеризована верзија фотографије највише посматране и најпознатије комете, Халејеве. Оригинални снимак потиче из 1910. године.

Када су још 1953. године краљици Викторији показали једно једногодишње дете, она је са ужасом узвикнула: „Шта је ово??!!"

Као последица, велики број славних људи није се родио, између осталих Џорџ Гершвин, Олдос Хаксли, Мерилин Монро.

Почетком 20. века дезертерство је постало највећа бољка армија широм света. Мало ко је био вољан да као војник ризикује свој живот, који дивови науке обасипали су човечанство фантастичним изумима који су обогаћивали и оплемењивали људски живот.

Алберт Ајнштајн је 1905. године објавио своју једначину $E = mc^2$ и доказао да је ослобађање нуклеарне енергије могуће, но свет је, захваљујући Едисону и Тесли, већ располагао са толико електричне енергије да нико није обратио нимало пажње на Ајнштајново откриће.

Иако су скептици доказивали да порука садржи извесне нетачности, ово достигнуће је наишло на одушевљење човечанства.

Популарни писац Жил Верн, у сарадњи са Херманом Обертом, одмах се бацио на пројектовање космобила којим би пошао у посету Марсу. Задатак се показао веома тежак па је прошло више од две деценије пре него што су конструктори били спремни да испробају своје прво космичко

ДАМОН НАЈТ

ЗАУВЕК

ТРИ АРКТУРИЈАНЦА, ТРИ ЏИНОВСКЕ СИВЕ ГЛИСТЕ, ПОЗВАЛИ СУ ПОСЛЕДЊЕГ ЗЕМЉАНИНА ДА ПОЂЕ С ЊИМА. „НЕ ХВАЛА", ОДГОВОРИО ИМ ЈЕ И ОНИ СУ ОТИШЛИ ДА СЕ НИКАДА НЕ ВРАТЕ

Године 1887. у Висбадену, у Немачкој, доктор Хајнрих Готлиб Есенвајн пронашао је еликсир живота. Добијао се дестилацијом из прасеће бешике и имао трајно и неповратно дејство. Човек који би узео само једну дозу ове бистре црвенкасте течности престајао је да стари. Кокошка којој је доктор дао дозу еликсира у јануару 1887. још је била жива 1983. године и за то време снела близу 25.800 јаја, од чега 7.000 са два жуманца.

Несрећним стицајем околности, још у експерименталној фази, доктор је, међу првима, дао еликсир своме дванаестогодишњем сину Герду. Тако је Герд, иначе талентовани музичар и виртуоз на пиколу, лепушкаст дечкић, мада прилично стидљив и бубуљичав, остао заувек дванаестогодишњак.

Грешка доктора Есенвајна

Доктор Есенвајн је, срећом, на самом почетку увидео своју грешку и одмах прописао нова упутства за употребу еликсира: УЗИМАТИ САМО У ОПТИМАЛНОМ ДОБУ ЖИВОТА – што је, наравно, зависило од склоности и жеља појединаца. Најбоље доба за спортисту је било врхунац физичких способности, око 23. године живота, за банкара око четрдесет и пете, за филозофа око педесете, итд.

Надахнути Есенвајновим примером британски физичар Џон Тиндал је већ 1895. године открио пеницилин. Три године касније Луј Пастер је одушевио свет својим епохалним изумом – бактериофагом. Једна инјекција ове чудотворне супстанце уништавала је све врсте опасних бактерија. Пацијенти су се, додуше, осећали нелагодно читавих годину и по дана после вакцинације али су били заувек заштићени од свих инфекција.

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

Резултат ових открића био је драматичан прираштај становништва од 1890–1903. године јер је наталитет остао исти, или чак нешто већи, док је морталитет сведен на занемарљив ниво. На срећу, 1897. године амерички физичар др Ричард Стон усавршио је метод контроле рађања који је прихваћен с правим одушевљењем, вероватно и због неиздрживе плачљивости беба које су тешко подносиле бактериофаг вакцину. Бебе су се, ту и тамо, и даље рађале, углавном услед немарности, но све ређе и ређе. би иначе могао да траје вековима, а уз разумну негу и мало среће чак и хиљаде година.

Трајни мир

Свет је ушао у еру трајног мира и напретка. Мрежа електричних возова повезивала је све крајеве света. Летелице грофа Цепелина које су уведене у саобраћај још 1898. године преносиле су путнике и робу до најудаљенијих тачака Земље. Томас Едисон, Никола Тесла, Ли де Форест и други

Маркони је 1931. године покушао да успостави комуникацију са планетом Марс. Направио је апарат за сигнализирање и две године касније у Пијемонту, близу Торина, почео да одашиље електричне импулсе у свемир. Порука коју је понављао сваке вечери била је једноставна: „Два плус један једнако је три. Два плус два једнако је четири".

Након шест месеци наде даровитог Италијана су се испуниле. Примио је одзив из свемира: „Осам плус седам једнако је четрнаест".

возило. Одлучено је да се пробни лет обави око Месеца. Летелица је могла да понесе само једног путника који није смео да буде тежи од 45 килограма.

Герд Есенвајн, син проналазача еликсира живота, јавио се као добровољац, као и извесни Бранфелс који је изгубио обе ноге у саобраћајној несрећи у Берлину. Но, изабран је Валтер Допш, популарни циркуски артиста – кепец, висок свега метар и тежак једва 30 килограма. Пошто је

имао мање од дозвољене тежине, могао је на пут да понесе доста коњака, цигара, џепних издања романа и својих омиљених чоколадних бомбона.

Свемирско возило

Лет је заказан за 23. април 1956. године. Свемирско возило подигнуто је на висину од тридесет миља помоћу балона који су за ту прилику конструисала браћа Пикар. Са ове висине летелица је наставила пут у свемир на сопствени ракетни погон. Цео свет је са интересовањем слушао Допшове радио-извештаје са вртоглавог лета око Месеца, „веома великог швајцарског сира", како га је Допш назвао. При слетању на Земљу падобрани су отказали па су се летелица и Допш у пламену обрушили у Северно море. Допшова последња порука је гласила: „Волим те, Хелга". Касније је утврђено да је Хелга чувена Дебела жена из циркуса у коме је Допш радио.

Ова трагедија ставила је тачку на истраживање свемира а пошто ни са Марса више није било порука, идеја је пала у заборав.

Векови су се низали. У 2250. години примећено је да се човечанство осипа, но свет се на ово није обазирао – еликсир је спречавао старење, а бактериофаг чинио људе отпорним на све инфекције. Но, ни једно ни друго нису могли да их заштите од разних несрећа, пожара, тровања и неких болести небактеријског порекла.

У 2330. години, када је опадање броја становништва постало заиста забрињавајуће, било је касно да се нешто предузме. Некада револуционарно и са одушевљењем прихваћено средство за контролу рађања имало је, на жалост, неповратно дејство. Оно мало преосталих младих жена, младих по спољашности а у ствари старих по неколико векова, није могло да продужи врсту.

Становништво мањих насеља селило се у градове-куполе који су и сами постајали све празнији. Шуме су поново загосподариле континентима бришући дела људских руку. Први пут за два миленијума у Енглеској су се појавили медведи, а у Русији гигантски северни јелени. Шест векова након открића еликсира живота на планети Земљи остала су само два људска бића – Герд Есенвајн у вили на језеру Луцерну, окружен мамутском збирком партитура за пиколо, и Миши Јамагата у Токију, неколико векова стара двадесетогодишња Јапанка.

Хоћете ли с нама?

Герд и Миши одржавали су везу помоћу краткоталасног радија. Споразумевали су се на немачком којим је Миши, срећом, одлично владала. Иако се због атмосферских сметњи нису најбоље чули, договорили су се да се састану. Миши је пронашла мали брод у Такацу, препловила Јапанско море, а Азију и Европу прешла бициклом. Путовање је трајало једанаест година.

Сусрет на прагу Гердовог дома био је дирљив. Ни Герд ни Миши нису видели људско лице, осим на фотографијама и филму, већ више од једног века. Али, убрзо се, међутим, испоставило да је сусрет од кога је Миши много очекивала био промашај. У разговорима преко радио-таласа њихове године никада нису биле споменуте па је Миши са разочарењем утврдила да је једини преостали мушкарац на Земљиној кугли дванаестогодишњи дечак! Герд је био љубазан домаћин, но ни божанска свирка на пиколу, ни ретка збирка аутограма чувених музичара, ни шетње око прелепог језера нису могле да спрече Миши да већ после недељу дана седне на свој бицикл и упути се кући. Овог пута није се журила, тако да је путовање трајало петнаест година.

После овога јављали су се једно другоме само за рођендан, а онда му је 2510. године Миши јавила да се спрема да посети Фуџијаму. То је била њена последња порука.

Нешто касније Герд је у колица натоварио своје драгоцености и упутио се у планине Унтервалдена где је наишао на стадо планинских јараца. Када је установио да се јарцима допада његова свирка на пиколу, саградио је у планини колибу и ту се настанио. Поред својих нота, пикола и аутограма имао је и мали хармонијум за који јарци нису нимало марили.

Ту су га једног пролетњег јутра, 2561. године, пронашли Арктуријанци. Они су давних тридесетих година 20. века примили Марконијеве сигнале намењене Марсу па су се упутили кроз свемир у сусрет непознатом свету.

Три Арктуријанца – три џиновске сиве глисте, или тачније милипеди – изашли су из летелице и пришли Герду који је седео испред своје колибе обучен у јарећу кожу. Преко очију су носили повезе да би се заштитили од светлости земаљског сунца. Личили су на праве ћораве наказе.

Током дугог путовања имали су довољно времена да посредством радио-таласа науче земаљске језике које су са лакоћом примали захваљујући својим веома усавршеним телекомуникационим уређајима. На исти начин чули су и музику Шуберта, берзанске извештаје и радио-драме.

„El Usted el ultimo? Etes-vous le dernier?" (Јесте ли ви последњи човек?) обратили су се Герду не знајући који језик он разуме.

Герд их је посматрао и свирао увертиру Фантазије за соло пиколо Димса Тејлора.

„Долазимо из другог света", обратили су му се на шведском, италијанском, руском. Герд је наставио да свира.

„Хоћете ли да пођете с нама?" коначно су предложили на немачком.

Герд је престао да свира.

„Не, хвала."

„Срећно", учтиво су, на немачком, одговорили Арктуријанци и заувек отишли.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ОСМОМЕРНИ МОЗАИК С КОНАЧНИМ РЕШЕЊЕМ (МУШКА ИМЕНА)

У овој осмосмерци налази се 70 мушких имена која су распоређена у свим правцима осмосмерке (правац кретања даме у шаху). Када прецртате називе свих имена, неће вам остати ни једно непрецртано слово, што је уједно и коначно решење ове осмосмерке.

О	К	Љ	Е	В	Г	Е	Н	И	Ј	Е	Ш	А
С	К	Е	Н	Д	Е	Р	Н	Е	С	Т	Б	С
Т	А	Н	А	С	К	О	Л	Т	У	Р	А	К
О	М	М	Е	Х	Д	Е	А	Ґ	А	Н	И	Е
Ј	Б	В	И	Л	Н	Т	О	Х	А	Н	Е	Л
А	Е	М	У	К	И	М	А	Т	Е	Ј	Р	А
Д	Р	Р	О	Ј	И	М	А	М	И	Л	А	Н
Р	Н	А	Е	Л	А	Ш	О	Р	В	И	Т	А
А	А	Н	А	М	О	Д	А	Р	И	М	О	М
Н	Р	Д	А	Ц	И	К	И	Ж	Ц	А	Н	Т
Ђ	Д	Р	О	Н	А	Ј	А	Н	А	Ћ	К	О
Е	Ј	И	П	М	А	Л	А	Р	А	Х	О	М
Л	У	Ј	О	В	И	Ш	А	Р	И	М	Н	И
М	Г	А	С	П	А	Р	У	Р	А	И	С	С
Е	О	Р	И	М	И	С	Е	Д	Д	И	Т	Л
Д	С	У	М	Ф	А	Б	А	А	Д	А	А	А
И	Л	Ј	Е	М	Л	Р	Л	О	Н	Д	Н	В
Н	А	Т	У	А	Б	И	Р	И	И	А	Т	И
А	В	И	Н	О	М	О	С	С	О	Н	И	С
Р	Л	О	Р	А	Т	Л	Л	Т	О	К	Н	Л
О	В	О	Н	Е	А	А	Н	Е	Г	О	Т	А
З	М	А	Ј	В	В	А	Л	С	О	Р	Е	В

Попис имена:

АБРАХАМ, АДАМ, АЛБЕРИХ, АЛЕКСА, АНДРИЈА, АНТОАН, АТАНАС, БЕРНАРД, БОРО, ВЕЉКО, ВЕРОСЛАВ, ВИТА, ВУЈАДИН, ГАСПАР, ДАНКО, ДЕСИМИР, ДОМЕНИК, ДОРОТЕЈ, ДУШАН, ЕВГЕНИЈЕ, ЕДХЕМ, ЕЛМЕДИН, ЕРНЕСТ, ЕСТАТИЈЕ, ЖИКИЦА, ЗВОН, ЗМАЈ, ЗОРАН, ИВИЦА, ИСИДОР, ЈАДРАН, ЈАНАЋКО, ЈЕЛЕНКО, ЈЕРЕМИЈА, ЈЕША, ЈОВИША, ЈУГОСЛАВ, ЈУРАЈ, КАМБЕР, КОЛОМБО, КОНСТАНТИН, ЛАДИСЛАВ, ЛЕОНТ, ЛИМАН, МАКАРИЈЕ, МИКИША, МИЛАДИН, МИЛАН, МИЛЕНКО, МИРАШ, МОМИР, НЕГОТА, ОБРАД, ОСТОЈА, РАДОМАН, РАДОМИР, РАНЂЕЛ, РАТО, РИФЕТ, САМУИЛО, СИМЕУН, СКЕНДЕР, СЛАВИСЛАВ, СТАНИСЛАВ, ТАНАСКО, ТОМИСЛАВ, ТОНКО, ТУГОМИЛ, ЋАМИЛ, ХАРАЛАМПИЈЕ.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: жаболик, инебана, родијум, занимати, фин, тил, Ате, ила, ИРЛ, И, Инка, сз, С, аут, е, ПП (Петар Петровић), ромб, лопатар, ама, ара, тунели, Италија, лимитед, ата, ета, циц, „ТАМ".

10 × 10

ЛОВ НА ГРЕШКЕ

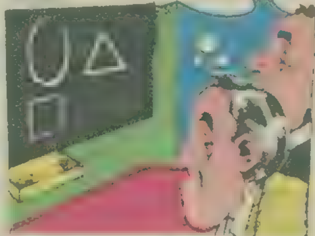
ИЛИ КАД СЛОВО ПОКВАРИ РЕЧЕНИЦУ

Покушајте да исправите ове реченице, у којима је заменом само једног слова потпуно измењен смисао.

1. Ми помажемо младе таленте у прво време, док се не пропију.

2. Допунску наставу похађа око пет хиљада јадника.

3. Људе без гадних навика не би требало трпети у нашој средини.

4. У Удружењу књижевника главну реч имају песнице.

5. Јавност је са симпатијама пратила адвокатове напоре да скине сукњу са оптужене.

6. У такмичењу пацова наши представници имају изгледа на победу.

7. Искрцавање је предузето на основу пијане наредбе самог фелдмаршала.

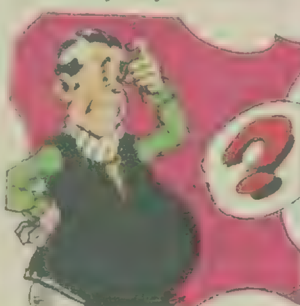

8. О молбама двеју кандидаткиња није се расправљало, јер су заљубљене.

9. Министар је одлучио да путем плакања на јавним местима упозорава становништво на озбиљност ситуације с водом.

10. „Мој муж је остао у другом стању", објашњава она.

РЕШЕЊА: 1. пробију, 2. радника, 3. радних, 4. песници, 5. сумњу, 6. парова, 7. писане, 8. загубљене, 9. плаката, 10. стању.

Илустровао Димитрије Костић

ОЛД КРЕСОЈЕ
by Roger Bollen & Gary Peterman

ДОЂИ, ДОЂИ, КИШИЦЕ! ПОКВА-СИ НАМ ЖИВИ-ЦЕ!

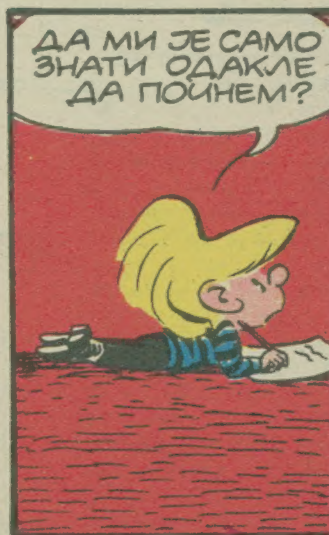

КРЕМЕНКО
By W. HANNA & J. BARBERA

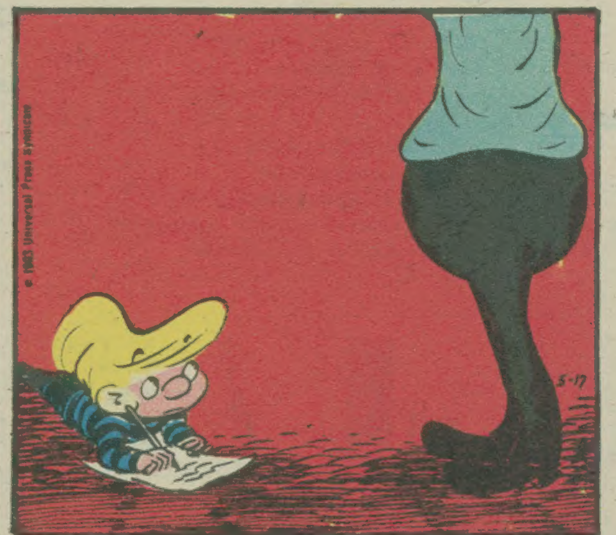

ПОРУЧНИЧЕ, ЗАР НЕ ЗНАТЕ ОНУ ПОСЛОВИЦУ: „КАД ТЕ НЕ-КО ЈУРИ, ТИ ПОЖУРИ!“

НИКАД ЧУО! АЛ' ЗНАМ ОНУ СТАРИНСКУ: „ПРАВИ ЧОВЕК НА ПРАВОМ МЕСТУ!“

ПЕТЉАРИЋИ
By Mr. and Mrs. George Smith

ЗА ДОМАЋИ ЗАДАТАК ИМАМ ТЕМУ: „ГОЈАЗНОСТ -БОЛЕСТ ДАНАШ-ЊИЦЕ!“

ДА МИ ЈЕ САМО ЗНАТИ ОДАКЛЕ ДА ПОЧНЕМ?

РИЛЕ И ГИЛЕ
AL SMITH

МИЦО, ХАЛВИ-ЦЕ МОЈА, ПРУ-ЖИ РУКУ КРОЗ ВРАТА И ВИДИ ДЕР ДА Л' ПАДА КИША!

ЦМОК!

БОНЖУР, МАДАМ! МИ СМО ОД САБАЈ-ЛЕ ОГЛАДНЕЛИ, ПА АКО ВАМ ФАЛИ ДРУШТВО ЗА ФРУШТУК - ЈА САМ НА РАСПО-ЛАГАЊУ!

БЕОГРАД

11001

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

МАКЕДОНСКА 29

ОБРАЧУН НА ЛИЧНИ ЗАХТЕВ

Како су се и којим оружјем некад изводили двобоји?

МИРОСЛАВ ЖУНИЋ,
48222 Дебар

„Двобој је дозвољен и утврђен, али другима није дозвољено да противничке стране у двобоју помажу", каже 131. члан Душановог законика из 1349. године, желећи да се личне свађе не изроде у борбе феудалаца. Било је то доба кад двобој као начин решавања спора између два човека добија своје право и данас познато значење.

Наиме, иако се за двобој знало од памтивека, отад кад су се сукобили библијски Давид и Голијат, а затим антички Хектор и Ахил, Менелај и Парис, тек у средњем веку двобој постаје готово обичај. У то време у Европи земља двобоја је била Француска, особито од 16. века. Сматра се да је у овој земљи само између 1589. и 1607. године погинуло у двобојима преко 4000 људи. Филозоф Жан Жак Русо их назива „варварским обичајима". Али, двобоји, било да су се изводили сабљама, ножевима, кубурама или мачевима, нису били дозвољени свакоме. Деценијама су на овај начин своју част могли да бране само виђенији имућнији, припадници виших сталежа друштва. Међутим, двобоји се касније преносе и међу обичне грађане, ширећи се и Европом и светом.

Иако су га владе многих држава забрањивале, јер је био изгубио одлику витештва и поштеног надметања оружјем, претварајући се често у обично убијање, двобој се задржао скоро до краја 19. века. То столеће и двобоји у њему однели су и два велика песника: Александра Сергејевича Пушкина 1837. и Михаила Јурјевича Љермонтова 1841. године.

Двобој је временом добио и своја правила, односно кодекс. Увређени је морао у року од 24 часа да преко својих сведока – секунданата – изазове противника на двобој. Оружје је увек бирао изазивач, али је био могућ и споразум. Секунданти су били одговорни за правилно извођење двобоја.

Крајем 19. века у свим цивилизованим земљама двобој се забрањује под претњом строгих казни: 10–30 година робије у случају смрти противника. Почетком нашег века, 1908. у Будимпешти је одржан међународни конгрес против двобоја, али је до њих долазило и после овог скупа.

Познати су двобоји и у нашој народној поезији, као што је био онај чувени између Марка Краљевића и Мусе Кесеџије. Поред осталог, Дивљи запад се прочуо и по двобојима, који су постали део сваког доброг каубојског филма: „Тачно у подне" се памти по револверском обрачуну на пустој улици градића, чијом прашином незаборавно корача један Гари Купер.

Али, још постоје двобоји који су и поштовани и „витешки", у којима се чак не пролије ни кап крви. Такве „обрачуне" одржавају Ескими: два противника, пред одабраним слушаоцима, стану један према другом и обасипају се подругљивим речима све до оног часа кад присутни одлуче ко је победник!

ОД ЛОВА ДО ЛОВОСТАЈА

Често се сусрећем са појмом „ловна сезона" и у новинама и на телевизији. Хтео бих да ми кажеш шта то заправо значи, односно зашто постоји ловна сезона и тзв. ловостај.

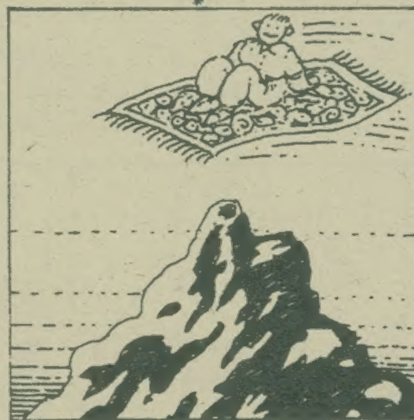
МИЛАН Д. ГЛУШАЦ,
Радована Симића Циге 46
11000 Београд

Ловна сезона је, као што и име само каже, време када је дозвољен лов на одређену дивљач. Ловостај, пак, подразумева забрану лова у време кад се дивљач пари, рађа и одгаја младунце. То је, пре свега, заштита дивљачи. Рецимо, у Србији је лов на обичног јелена забрањен од 16. јануара до 1. августа, на дивокозе се не сме уперити пушка од 1. јануара до 31. јуна, а на зеца од 16. јануара до 30. септембра.

Ловостај, на срећу, није једини начин да се, пре свега, заштите ретке или проређене врсте и то привременом или сталном забраном лова. Ипак, најбоља заштита су национални паркови као што су, код нас, на пример: Плитвичка језера, Фрушка гора, Триглав, Мљет, Биоградско језеро и многи други.

ЛЕТЕЋИМ ЋИЛИМОМ НА ТАРУ

Ових дана јавили су нам се добитници колективне премије у наградној игри „Летећи ћилим": ученици VI 9 разреда Основне школе „Петар Петровић Његош" из Зрењанина.

Драги „Забавниче",

Не знамо како да изразимо срећу што смо добитници колективне премије „Политикиног забавника".

Ова прекрасна вест постала је тема дана у нашој школи. Честитке стижу са свих страна и веома смо срећни.

Захваљујемо „Политикином забавнику" и Центру дечјих одмаралишта Београд што су нам омогућили да ову лепу награду заједно искористимо.

Посебно нас радује што ћемо боравити на једној од наших најлепших планина. Задовољство је тим веће јер смо ми становници равнице. Верујемо да ћемо тамо упознати још много другова и другарица из разних крајева земље и проширити круг пријатеља.

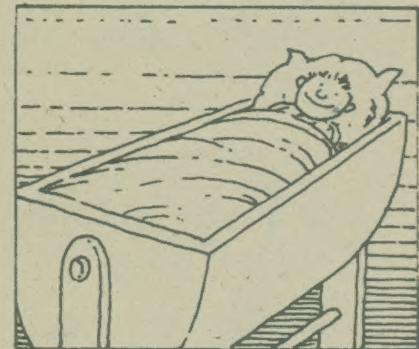
Још једном свима много хвала. Једва чекамо полазак. Све „Забавникове" читаоце и редакцију поздрављају:

Младен Салатић, Јелена Мојсин, Бранислав Матић, Владимир Анђелковић, Виолета Добрић, Весна Парадовска, Славица Јовић, Тања Тадин, Гордана Лилић, Гордана Грујић *и разредни старешина* **Стојанка Кнежевић.**

КАРАЂОРЂЕВ СИН

У тексту „Златне кости" у Забавнику број1743. први пут сам чуо за кнеза Александра Карађорђевића. Да ли је у праву мој отац који тврди да је реч о сину вожда Карађорђа?

МИЛУТИН ПОПОВИЋ,
Стевана Сремца 14
18000 Ниш

Ево кратке биографије кнеза Александра Карађорђевића. Рођен је у Тополи 1806. године а умро је у Темишвару 1885. године. Био је Карађорђев син. (Твој отац је у праву.)

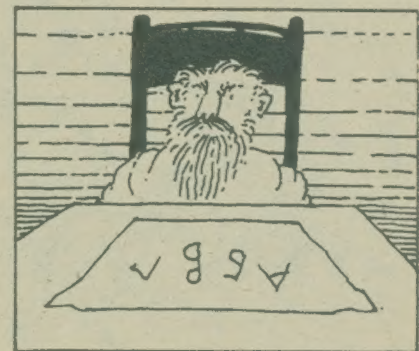
После пропасти првог српског устанка родитељи су Александра повели са собом у Аустрију, а затим у Русију где је у Хотину живео до своје 33. године. Вратио се у Србију 1839. године и постао члан суда, а потом поручник-ађутант кнеза Михаила Обреновића. У Вучићевој буни (1842), којом је кнез Михаило збачен и протеран из Србије, Александар Карађорђевић је на скупштини, у логору на Врачару, проглашен за кнеза. Његова владавина значајна је по томе што је наставио да уклања феудалне установе. У његово доба основани су Народна библиотека, Музеј и друге културне установе.

Због неслагања са уставобранитељима збачен је на светоандрејској скупштини 1858. године, а на престо је дошао Милош Обреновић.

Александар Карађорђевић био је кнез Србије 16 година. После свргавања с власти склонио се код турског везира у Калемегданску тврђаву. Одатле је побегао у Аустрију, где је живео до смрти. Умро је у 79. години живота.

ИМАМО ЧОВЕКА ЗА СПИСАК

У Забавнику који је изашао 24. маја ове године објављен је текст „Године нису важне"

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Елена Малеш, Војводе Мишића 7, 18400 Прокупље – има 15 година, сакупља постере и значке, воли музику и спорт, навија за Црвену звезду.

Тања Вучић, Ђуре Салаја 24/6, 19000 Зајечар – има 12 година, воли рок музику, сакупља све што је у вези с Бијелим дугметом.

Лидија Трајковска, Пекљане 42, 91000 Скопје – има 13 година, воли музику и спорт, навија за Црвену звезду.

Татјана Спалевић, Калиман бб, 85320 Тиват – има 14 година, сакупља марке, оловке, разгледнице и писма, воли забавну музику.

Александар Вељић, Стевана Опачића 24/15, 11090 Београд – има 14 година, воли читање и дописивање, сакупља украсна писма.

Габријела Васиљевић, Јована Лазића 24, 54300 Бели Манастир – има 14 година, сакупља значке, маркице и гумице.

Сандра Церић, Ћупријска 29, 74000 Добој – има 15 година, воли дружење и музику.

Татјана Јанковић, Душана Остојића 4/3, 15000 Шабац – има 13 година, одговара на свако писмо.

Сандра Ковач, Побједе 111, 56214 Ласлово-Короћ – има 11 година, жели да се дописује с вршњацима из Југославије.

где су поменути многи славни људи који су се истакли у различитој доби. Све је то сакупио познати енглески научник и писац Дезмонд Морис. Сигуран сам да и ми имамо неког ко заслужује да се нађе на том списку.

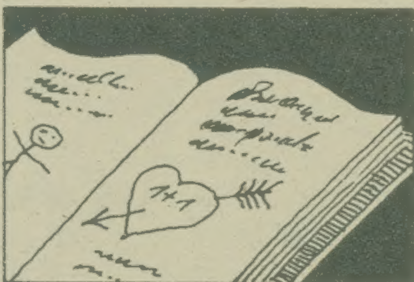
ИВАН МАРКОВИЋ,
Цара Душана 16
11080 Земун

Имамо човека за тај списак.
Марко Миљанов (1833–1901) познати црногорски ратник и књижевник потврђује Морисову тврдњу да „године нису важне". Миљанов се прославио у борбама против Турака, био перјаник, па војвода кучки и члан Сената. Због неслагања с политиком књаза Николе одузето му је 1883. године војводско звање али му углед у народу није опао.

Да чита и којекако пише научио је тек као педесетогодишњак. Повучен из јавног живота у осами медунском почео је без неког система да баца на хартију народна предања и своја лична запажања. Тако су настала његова књижевна дела, штампана већином тек после његове смрти. Најпознатије од њих „Примјери чојства и јунаштва" средио је за штампу Симо Матавуљ.

СТИХОВИ ЗА СВОЈУ ДУШУ

Први ти пут пишемо и молимо те да нам одговориш. Желеле бисмо да нам напишеш шта је све потребно и ко све може да објави књигу. То питамо јер бисмо желеле да објавимо једну збирку стихова за споменар. Уз стихове

имамо и одговарајуће цртеже. Бојимо се да нећемо моћи да их објавимо јер имамо тек по 12 година, тј. још нисмо пунолетне. За сада имамо 200 стихова и скупљамо их и даље. Да не би мислио да је то нешто без везе, напомињемо да смо одличне ученице шестог разреда основне школе и да смо међу најбољима у одељењу из српскохрватског језика. Молимо те да наша презимена и адресе станова не објављујеш, погађаш већ зашто.

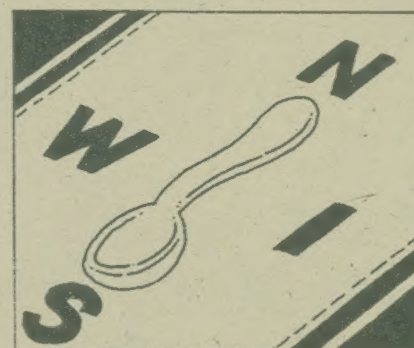
САЊА и ИВАНА,
Смедеревска Паланка

Од кад је света и века стихови уписани у споменар се не објављују, бар не као збирка стихова. Не зато што нису лепи, стихови из споменара се чувају за себе, за свој свет. Покажу се понекад најбољој пријатељици, и то је све. Ретко се и родитељима дозвољава да у њих завире, али се зато, ако се сачувају, с уживањем читају касније.

КАШИЧИЦА КОЈА ПОКАЗУЈЕ ЈУГ

Ко је измислио бусолу без које се данас не може замислити оријентација на копну и мору?

ИВАН ГОРАН МАЦАРЕВИЋ,
Бранка Радичевића 11
55000 Славонски Брод

Два географска Земљина пола у исто време се понашају и као два магнетна пола: намагнетисана игла која се слободно креће око осе увек ће својим негативним полом бити окренута према северу, а позитивним према југу. Поставите бусолу како год хоћете, она ће увек показивати исти смер јер је на то „гоне" магнетне силе.

Први су почели да употребљавају бусолу Кинези, пре готово две хиљаде година и тај свој инструмент они су звали „кашичица која показује југ". Кашичицу од намагнетисаног метала постављали су на глатко постоље и њен врх је увек показивао југ док се дршка окретала у правцу севера. Негде у 10. веку кашичица је замењена металном намагнетисаном рибицом која је пливала по води.

Европљани су сазнали за бусолу захваљујући Арабљанима који су је, негде у 11. веку, „позајмили" од Кинеза. Бусолу какву данас знамо многи приписују Французу Пелерану де Марикуру који је у 13. веку предложио да се намагнетисана игла постави на бакарно постоље у округлој кутији са стакленим поклопцем. Други овај проналазак приписују Италијану Флавију Ђоји... Једино је сигурно да име ове незамењиве справе долази од италијанске речи bussola што значи „мала кутија".

УШИ СУ ДА ЧУЈЕМО

Редовно пратим Политикин забавник и читам Малу пошту. Надам се да ћете ми помоћи. Мој брат има клемпаве уши и због тога веома пати. Зову га ушко. Питање гласи: да ли се клемпаве уши могу исправити без хируршког захвата, ако могу како, а ако не могу напишите где се врше такве операције, колико то кошта и да ли постоји неки ризик и последица?

ДАНИЈЕЛА и њен брат
из Приједора

Данијела, реци свом брату да престане да се бави својим ушима. И нека му на памет не падају никакве хируршке интервенције. Јер, зна се, уши нам служе да бисмо чули. Кад твој брат не би најбоље чуо, онда би требало да оде до лекара. Нема смисла да то учини због задиркивања вршњака. Чак је и смешно. Већина нас у редакцији данас се радо сећа надимака из школе и детињства. Неко је био „ушко" као твој брат, неко „клемпа", други „главоња", па „пракљача"... Пре неколико месеци баш у „Малој пошти" писали смо о надимцима. А ако се твој брат плаши да због изгледа својих ушију неће успети у животу, грдно се вара. Па зна ли он да Грегори Пек, чувени амерички глумац, има једно нормално (како бисте то рекли ти и твој брат) а друго веће и клемпаво уво па му то није сметало да постане то што јесте. И многи други славни и паметни људи мислили су, док су били деца, да имају клемпаве уши и страшно су патили али су једном схватили да је то смешно.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР Издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови Савета из редакције: Влада Булатовић Виб, Вера Смиљанић, Диего Варагић, Мирјана Маринковић, Душан Глушац и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Неваједић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Вера Смиљанић (уредник), Весна Софреновић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 60,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 663,00 динара, полугодишња 1.326,00 динара, годишња 2.652,00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 1.326,00 динара, полугодишња 2.652,00 динара, годишња 5.304,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$ 22.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 65.–
ШВЕДСКА	Шкр. 189.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 198.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 55.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

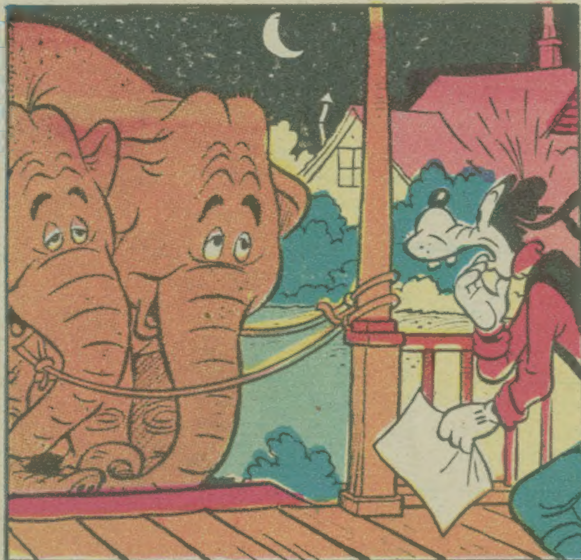
WALT DISNEY
МИКИ

КУЦ! КУЦ!
КО ЛИ ЈЕ ТО У ОВО ДОБА?

... и зато се надам да ће-те водити рачуна о мојим бебицама... Ја више не могу да их храним...

СЛЕДЕЋЕГ ЈУТРА ...
ЖАО МИ ЈЕ, АЛИ ИМАМО ЧИТАВО КРДО СЛОНОВА!
ЗООЛ. ВРТ

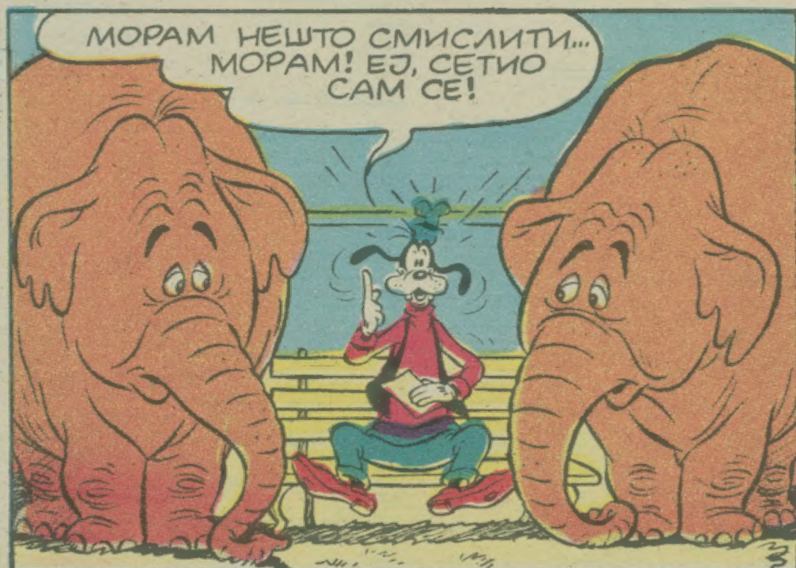
ТАМАН ПОСЛА! ОТКУД НАМ ПА-РЕ ЗА ХРАНУ! ПРИМА-МО САМО ПТИЦЕ!
ДРУШТВО ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТИЊА

ЖАО МИ ЈЕ, ДРУГАРИ, АЛИ ОВО ЈЕ СВЕ ШТО ИМАМ!

ЈЕ Л' ОВЕ ДВЕ ГРДОСИЈЕ ПРИПАДАЈУ ВАМА, ПРИЈАТЕЉУ?
ЗАБРАЊЕНО ПАРКИРАЊЕ
ВИРШЛ
11-28
WALT DISNEY

МОРАМ НЕШТО СМИСЛИТИ... МОРАМ! ЕЈ, СЕТИО САМ СЕ!

ЕЈ, МИКИ! ДОЂИ ДА ВИ-ДИШ КАКО ПАДА ЛОВА!
ШИЉИНА РАДИОНИЦА ЗА БРЗО РУШЕЊЕ КУЋА
КРАК!
$ $